

8708

శ్రీరామజయము.

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

స థ మా శ్వాస ము.

శా॥ శ్రీకల్యాణసదాశివేశ్వరకపర్తిబహుఃస్థుస్త్వ
రూపాకాశాకృతిమీరునట్టిపరమాత్మైక్యానుసంధానుభో
గాకాశోన్నతయోగిఁడయ్యగురు వాక్యావాప్తబోధోఽష్టవి
శ్రీకాంతాప్రియఁడైననిన్ను మదిలోనేవెంచునశ్రాంతము॥

శా॥ శ్రీరామారఘనందనారఘపతీసీతామనోనాయకా కారుణ్య
భయదానహస్తవరదాకాకుత్స్థవంశోద్భవా దాదీదాంధతమిద్రతాపహర
ణాతత్త్వాభివంద్రోదయా । రారానామదిలోవసించిక్యపతారక్షింపరామై
కైద॥ ఉ॥ పెద్దలసేవఁజేసిననుబెంపకుఁగాకవృధాభిమానులై గర్దియను
ద్దులందగిలికానక మూఢులకొందరుర్విలో । ప్రొద్దులుపుత్తురట్లచెడిపోవకసా
మినిభక్తిఁగొల్పిన॥ దద్దయఁమోక్షమెప్పుగదదాశరథీజనకాత్మజాధిపా॥
చ॥ కరములుమోడైదక్షహరికిఁగాలిఁమొక్కెదఁగూర్చితోడుత॥ గురునకు
వందనంబెపునుగోరికఁజేసెదకావ్యలన్నిరం । తరముఁదలంచెదన్నలువదామ
రసాక్షినుతించెనన్ను॥ సరసకవిత్యబోధలువెసంగలిగించుటకున్నదంబున॥
గీ॥ మూఁడుమూతులమఱియుఁగ్గురిల్లాండను । బ్రస్తుతింతుఁబరమభాగవతుల
నుతులచేసిపెక్కుగతులవాల్మీకాది । కవులఁదలచి తేనుగుకవులఁదలతు॥వ॥ అని
యిష్టదేవతాప్రార్థనంబునుబరమభాగవత కీర్తనంబును వాల్మీకాది సత్క
విస్తోత్రంబునుఁజేసి సర్వజనంబులకుంబ్రయంబుపలిగ మధ్యుండైన ధేనుకొం
డ తిమ్మయాచార్యుంబూజించి శ్రీరామ స్తవరాజంబును మంత్రరాజంబుఁ దె
నుఁగూసేయంబూని యేను బాల్యంబున సకలచేదాంత సిద్ధాంత సారసంగ్ర
హంబైన తత్త్వార్థకంబుల తత్త్వచంద్రోదయంబును ద్విపదకావ్యంబురచియిం
చియూతత్త్వచంద్రోదయంబునకు జానకీనాథు నాథుంగానియోగించి సంతసి
ల్లితినిష్ఠుడీమంత్రరాజంబైన శ్రీరామ స్తవరాజంబును నీప్రబంధనాయకరత్నం
బునకు సర్వలోకనాథుండైన శ్రీరుక్మిణీనాథు నాథుంగానియోగించి సద్గురు
భ్యానంబును బరబ్రహ్మరూపానుసంధానంబుజేసి కృతకృత్యుండనగుమహ్మం

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

శక్రమంబెట్టిదనిన॥ సీ॥ శ్రీకరంబైనట్టికృష్ణానదికిదక్షిణాదియానాంధ్రరాజ్యంబునందు॥ నొప్పైనకొప్పురా వురురాజధానికిభోజుండొముమ్మడిరాజమంత్ర॥ సుభగూడాపస్తంభసూత్రియజుడేది శాండిల్యగోత్రుండొచతురునకును॥ దనయందుపెద్దరాతనిసతిజువ్వాంబు వారికిగంగన్నవరసుతుండు॥ వానికిల్లాలుసర్వాంబువారలకును॥ ఘనుడుకృష్ణయప్రభుండనంగలిగియెత్తుడు॥ పేర్పించుశూరివారాడబిడ్డయైన॥ రఘుపతమ్మనుబెడ్డియైరమణమిందు॥ క॥ ఏమగువలుసరిసాటియె॥ భూమిపతివ్రతలలోనబుధసభలందు॥ వేమారుగీతికెక్కిన॥ యాముమ్మడిరాజకృష్ణయరఘుపతమ్మకు॥ క॥ ఆమిధునమునకుమువ్వర॥ మేముదంబుచితిమియందు మేటగువాండ్రు॥ రామునిభక్తుండమల్లన॥ రామఖ్యాతుండసజ్జనప్రియరతుండ్రు॥ క॥ గురుబోధామృతతుల్యుండ॥ గురుతరతత్వోపదేశకోవిదగుండ్రు॥ గురుసేవావ్రతచర్యుండ॥ గురుతరవేదాంతరంగగురుకవివరుండ్రు॥ క॥ కొలిచినదిరామచంద్రుని॥ దలచినదిపరస్వరూపధ్యానముసేయ॥ వ్యలచినదిముక్తిలభు॥ నిలిచినదిపురాకృతంబునిజమనితెలుప॥ క॥ పలికినదివేదతుల్యము॥ చిలకననదికృపారసంబుశ్రీరజనులందు॥ గులికినదియోగచర్యులు॥ నలికినయోగియొద్దిద్యయహితులుబెదర॥ శా॥ శ్రీశైలేశువరప్రసాదమునతత్పిదాంతనామంబుల॥ ఆసీలేశునివాక్యమా నభయమున్నధ్యాత్మతత్వంబును॥ ద్వైతంబాప్యంగ నారదుండు దయసందేహంబులన్నాపుట॥ యీశాయోగదసివనేజము యోగీశాబ్ధిచంద్రోదయ॥ అట్లుగావును॥

క॥ ఆరోగ్యధాగ్యమొనంగంగ॥ నారాయణునింబ్రబంధనాయకమణిగా॥ శ్రీరామ స్తవరాజము॥ ధారుణివెలయంగజెప్పెదనునేచీరె॥ వ॥ అదిసూతప్రణీతంబును వ్యాసభర్తృజనంవాదంబును నారదప్రొక్తంబునగుటంజేసి యదియనొక యీశ్వరాధాపవిశేషంబగుటనేజేసెద॥ *

— ❁ ❁ (పవ్యంతములు.) ❁ ❁ —

క॥ సర్వశరీరవిహారికి॥ సర్వాలంకారభోగసాధాగ్యునకు॥ స్వర్వగుణాతీతునకును॥ నిర్వాణికిహరికిరుక్మిణీనాధునకు॥ క॥ షణ్ణావజ్జావికల్పితదుజ్జనసంసారదోషదూషితవాంఛా॥ నిజితయోగింద్రవివే॥ కాజితవస్తువునకుంబరునకానందునకు॥ క॥ నిత్యనిరంజననిరుపమ॥ సత్యాత్మామోదివిభవసామ్రాజ్యునకు॥ అత్యంతభక్తహృదయ॥ ప్రత్యక్షునకునుమహాశుభావాధ్యునకు॥ క॥ గోపాలవేషధారికి॥ గోపీజనపూర్వధాగ్య ఖామోత్రయకు॥ గోపస్త్రీచేష్టికునకు॥ గోపక్రీడావినోదగోపాలునకు॥

క॥ శుక్తిరజితప్రపంచమయోక్తిః । మిథ్యాభిమానయోజనపటంతో భక్తపరాధీనునకును । భక్తునకును సర్వశక్తిమార్గః స్యుః కు॥ క॥ బిందుకళా తీతునకును । యిందుకళాధరమతునకు సేంద్రాఖ్యునకు । న్వందితసుత్రామునకును । యిందీవరనేత్రునకు మునీశ్వరపతికి॥ క॥ నీకుంబ్రబంధరత్నము । గైకానుకసేనీనీడుకారుణ్యమునక । లోకంబులందు వెలసెదఁ । జేకొనురాకందువ దనశ్రీకృష్ణహరీ॥ వ॥ నిత్యమంగళపరంపరాభివృద్ధిగా నావిన్నపంబు సేయుంబూనిన శ్రీరామస్తవరాజుంబను మహాప్రబంధంబునకుఁ గథాప్రారంభంబెట్టి దనిన వైమికారణ్యవాసుకాదీలైన శౌనమహామునీశ్వరులూ కానూకనాడులేపకడలేచి సంధ్యాధ్యునుష్ఠానకృత్యంబులుదీర్చి సూతునిచేత సర్వపురాణేతిహాసంబులువినుచు శ్రీరామస్తవరాజ శ్రవణేకాత్ముకులై ॥ క॥ శ్రీరామస్తవరాజము । పారాయణమెఁదడు సేయుఁబ్రతిదినమునుశ్రీ । కారణగురుచేవాడే । నారాయణపదమునొందునమ్మొందుధాత్రి॥ క॥ శ్రీరామస్తవరాజక । ధారంభంబిట్లుశౌనకాదులుసూతుం । జేరినుతించిమహాత్మా । తారకనామంబుమాకుదసేయఁగడే॥ వ॥ అనినమ్ములకువ్యాసశిష్యుండగు సూతుండిట్లనియె॥

❦❦❦ (కథాప్రారంభము.) ❦❦❦

సీ॥ సర్వవేదార్థవిజ్ఞాన సత్యవతీసుతుండునావ్యాసునిఁ బాండవాగ్ర । జుండుపూజలుచేసి సుముఖుండోభగవంతుడవుమహాయోగీకుండవునుకాస్త్ర । గురుండవుతత్త్వంబుఁబరజనంబునుముక్తిసాధనధాన్యంబుజాడలెవ్వి । యెట్టి వియోజిగింపుడీరసరాజుతో వినుమహాభాగయేగనినతెల్వి । యెద్దిపరమగుణాతితమెన్నెదది । జ్యోతియమలుంబుశివమచేఖాతిగాగఁ । బరమనిత్యంబుఁగైవల్యపదముతోవ । యిదియెశ్రీరామయనుజపంబింతమహిమ॥ క॥ శ్రీరామజపోత్కంఠం । దారకమనుబ్రహ్మసంజ్ఞ దానిపలింపే । వారేదోషమునొందరుఁ యిరీతినివేదవేత్తనెఱుఁగుదురెఱుక॥ గీ॥ ప్రాజ్ఞులెవ్వారుశ్రీరామరామరామ । యనుచుసతతంబుఁబఠియింతురట్టివారు । భుక్తిముక్తులరెంటిని బొందువార । లిందుకై సంశయంపగనేలననఘ॥ మ॥ మహిమన్నీస్తవరాజముస్సలికె నాత్మజ్ఞానీయాచారదుం । దుహరిధ్యాచపురస్సరంబుఁగనుట నోర్వూరనేకెస్సేవక । బహుసంపత్కరముండదిద్రహతముక । బ్రహ్మైక్యసాధ్యంబునుక సహజులౌ వినుమన్యదుఃఖములసంచారంబుఁబాపువుక॥ సీ॥ శ్రీరామకృష్ణులసేవింపితద్ద్యాన భావంబులెఱిగింతుసావధాన । ముగవినుసాకేతనగరంబులోపల ధర్మమంటపమతిరవ్యముగను । దానిమధ్యంబునదలపోయెమరకృత

జమమ్మాలరక్షసింహాసనంబు | దన్యన్యముననప్తదశపద్మముండును మాణిక్య
ములచేతమలసిదాని | నట్లునడుచును రాముండన్నిట్లుదలపు | కోటిసూర్యప్రకా
శమైకొమరుమిగుల | నింద్రనీలసమప్రభలనువాని | దండితోడమిదగూర్చుండు
చారివాని || సీ || అత్యంతకోమలంబైనయంగమువాని విమలవిశాలనేత్రముల
వాని | భాసుకోటిప్రభాభాసితుండగువాని రంజిల్లుపీతాంబరంబువాని | మా
ణిక్యకుండలపంజీరములవాని గంకణకటిసూత్రగణనవాని | హరికిరీటకేయూ
రముల్లలవాని | గరమోష్ణద్విధుజముల్లులుగువాని | చిన్నవానినిలేనవ్వనున్నవా
ని | జదువుచుండెడియోగశాస్త్రములవాని | రాముండనుపేరుగలిగినరాచ
వాని | నట్లుదలచుముయోగీశుండైనవాని || గీ || కిన్నరామరగంధర్వకింపురుషు
లు | నారదాదిమునింద్రులుజేరికొలువ | భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్నపరివృతుండు |
నామహాత్మునిసతతంబునాశ్చర్యదలపు || గీ || వరవసిష్ఠగాధేయాదిపరమబుధులు |
జ్ఞానులైనట్టిసనకాదిమానవరులు | సేవలొనరింపరఘుకులశ్రేష్ఠుండైన | రామ
చంద్రునిదలచుమురాజవర్య || క || చక్కదనంబానందము | నిక్కువమైతిల్లుబ
ట్టి నెరజాణతంబెం | పెక్కుపరంబోధినిశుభ | పెక్కువయాగోసలేయునిటు
లదలపుమా || క || ఆనారదమునివద్యుడు | నానాలోకోపకారనటనలొకే |
మానసమేహంగగవిను | ధ్యానించెనురామచంద్రునద్భుతపరుండై || గీ || పర
మునేకంబునిత్యంబునెఱుకసుఖము | నైనదెట్టిదియాలోకమందునట్టి | నిండిపం
డినరూపంబునేదలంతు | ననుచుజింతింపుచుండెరావ్యాసమాని || క || విజ్ఞాన
హేతుభూమిని | ప్రజ్ఞానునివిమలనేత్రుభద్రచరిత్రుక | సుజ్ఞానదివ్యరూపునిత
జ్ఞునిశ్రీరామచంద్రుదలపుండునాత్మక || క || కుదురుగుటిలేసవానిని | చదువులగు
సగుసలవానిసడిసన్నయనై | కుదువలకొదవనివానిని | యెదలోగనెరాచవా
నినేలినవానిక || వ || అనుచుజింతింపుచువ్యాసుండునారదవాక్యంబుగానిట్లు
నియె || సీ || నారాయణునిజగన్నాథుండగవీశ్వరురాజేంద్రువిశ్వేశురామభద్రు |
జానకీవల్లభుసౌమిత్రి పూర్వజుశంకరునాదిత్యజామదగ్న్య | శాంతునిసత్య
సౌజన్యనిగురుమూర్తిగురుడవాహనువిష్ణుగమలనాథు | చాపసకామదుదశర
థవరపుత్రుం గారుణ్యనానందుం గోసలేయ | జిహ్వనందవిగ్రహుశేషమూ
ర్తి | మత్స్యకూర్మనరాహాదిమత్స్యగూపు | వాసుదేవునివ్యయోవరదుహరి
ని | నాత్మలోపలజింతింతుననుదినంబుసీ | కన్నవాడారారకనుగొన్నవాడ
రాచివ్నారిపొన్నారిచిట్టిరార | నాకూర్మపట్టిరావాకుమారకరారయన్నరా
రామద్దుచిన్నెరార | జిహ్వరారానల్లనయ్యరారాయపుడు మౌళ్యునిపరిపా

కనటనరార! నాచక్క-నయ్యరానాతోడునీడరాయప్పచ్చికిండరామయ్యరా
ర! అప్పుయిందులవత్తురే యనుచుచిలుచు! తల్లికుల్లాసముగనల్లిభిల్లిగొనుచు!
కాల్లనందెలుఘలుఘల్లుఘల్లుమనఁగ! మురుపుజూపెడు కొసల్యముద్దుదలఁతు||
క|| తడవునిన్నుఁగంటిని! యెడబాయగజాలరార యేమిటికొరకైపొడకట్ట
వితడదవని నొడివెడుఁగొసల్యనోచునోముదలంతు||మ||అనుచుకొరాముని
జానకీసహితుఁగానానందపట్టాభిషే! చనుఁగా నిత్యునిఁ గామహామహునిఁ
గాసత్యవ్రతస్వాంతుగా! ఘనవేదాంతవివేకిఁ గావిజయుఁగాగొసల్యగారా
బుప! ట్టివిఘ్నసౌమ్యకటాక్ష! వీక్షణునిగాడెందంబునన్నిల్పుచు|| గీ ||భరతల
త్తుణశత్రుఘ్నపవనపుత్ర! భానుజవిభీషణాశ్రితభటులుగొలువ! సర్వయోగీం
ద్రపాదసంశ్రయఁడునగుచు! జానకీయుక్తుడగురామచంద్రుడలచి! మఱియొ
ను|| సీ || అనిరుద్ధగతిగూర్చియనిరుద్ధమతిజేర్చియనిరుద్ధమాగులైయలరువారు!
బిందుకళాంతనాడెందుకళాంతసంవి ద్రూపమునవిజ్ఞప్తిగవారు! నిర్బంధని
ర్భోగనిర్భిన్నభిన్నతత్వోపదేశికుజూపనోపువారు! నలఘుపదస్ఫూర్తిసలఘు
లఘుత్వలైయలరువారు! సుభయకన్యాసమేతులైయుండువారు! నవధిగలుగం
గలేకుండునవధివారు! గ్రాహ్యపట్టాభిరాములైరాముకొలువ! వెలుఁగువెలుగం
గవెలుగులో వెలుగువారు || సీ || స్థానత్రయంబులసంగత్రయంబులబంధత్రయంబు
లచారదోల! జీవత్రయంబులచిత్రత్రయంబులబింబత్రయంబులడిందుపరచి! దైవ
త్రయంబులతాపత్రయంబులయీషణత్రయములదోషముడిపి! కర్మత్రయంబుల
కారణత్రయములవాసనాత్రయములవడినిద్రోచి! యాండుపరమాత్మగనువార
లుర్విలోన! బాహ్యసంసారమెల్లనుబయలుజేసి! ముక్తికాంతనుమదిలోనముద్దు
గొనుదు! రనుచుశిష్యులబోధించిన్ ట్టివారు|| క || మాయయనుజోడుదొడుగకఁ
గాయంబునురథమునెక్కికర్మపునింట! స్నేయఁగనాకాబాణో! పాయంబునఁ
జిత్రరాజుపడుమదిసేతే|| క || హింసింపజేసరాసుల! సంసారోత్తీర్ణకాస్త్ర
సద్ధర్మగుడై! హంసారోహణుడైమీ! మాంసోత్తరకాండవ శతమానవరా
జు||వ ||అనుచుమనోవృత్తులందెలుపువారును, మోక్షంబునద్దురుకటాక్షవీక్ష
ణాలేశంబునసులభంబుగ గానిదుష్కరాభ్యాసయోగంబులలేదనువారును
మనోవృత్తివాయనిరోధంబైనయోగభ్యాసబలంబులేక జయించరాదను
వారునుజీవ పరైక్యస్వభావంబునపవన సంకల్పంబుప్రయాసంబుగానిల్పుగా
నబ్రయాసంబురోగాస్పదంబనువారును, రోగంబులకుందప్పిన వాయునిరోధ
యోగఫలంబు భికాయర్థ హత్వంబనువారును, యజ్ఞమాయామహత్వమహి

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

మంబులు సిద్ధక్రియామూలికామణిమంత్రతపస్సిద్ధులంగలడనువారను, శివాగ్ర
మప్రోక్తంబైనమం త్రలయహత రాజయోగంబులలోమంత్ర రాజయోగంబుశి
వపంచాక్షరీయోక్తంబై కల్పితాకల్పితమాలికాజపంబునలయ్యెన యజపా
మాగంబునంబ్రవేశించిబంధతయరేచకపూర్వకకుంభ కంబులంగుంభించి క
ర్మాప్తాంగహతయోగ ప్రయాసంబుననమై శ్వర్గయోక్తుండగుచునీశ్వ రాను
గ్రహతక్తినిపాతసమయంచునసదాచార్యానుగ్రహంబునసాంఖ్యతారకంబు
లమీతికేవలకుంభకంబైన విరాజయోగంబున జాగ్రత్స్వప్నసుషుప్తులనతిక్ర
మించిప్రపంచంబైనవెన్నెలబయలుననుసరించిదుర్భరానందసముద్రంబున
మునింగి తెలుపుమలుపు తలంపుస్వరూపాను సంధాన ధ్యాన జపంబులులేక
యమస్కంబైనతుర్యంబుననెలుక నెడక తాదానంగనుజతుర్విధయోగరహ
స్యంబు లందెలుపువారును వేదాంతశాస్త్రంబులనిరామయనిరాభాసనిర్వికల్ప
నిష్ప్రపంచంబైనసనాతనబ్రహ్మచిదంశంబునరజ్జుకు క్తిస్థాణువులులేనియహిర
ణ్యతపోరాధ్యాయో పణలెట్లెట్లతోచిన మాయాప్రపంచంబుదబ్బరగు టంజేసి
సంవిన్యాతుడై జీవుండుతన్నుదాదెలిసినముక్తుండగుమాయానసవిభ్రంబు
నతన్నేటుంగమింజేసి బద్ధుండగునీబంధ ముక్తులునాత్మకులేవు సంకల్పస్వధా
వంబనువారును, యాత్మసాక్షాత్కరపరుండైనకారిణగుచుండుశక్తినిపాత
సమయంబునదోచుననువారునుకర్మముక్తులుమహాసంకల్ప భోగంబు లంగల
దనువారును, సద్భక్తినిఁగనియోశ్వరానుగ్రహజ్ఞానంబులు లేవను వారును,
మఱియుదక్కినవారునుంబరివేష్టించికొలువసింహాసనంబున సీతాసమేతుండై
యొప్పు శ్రీరామచంద్రుండలంతునిమఱియునారదుండెట్లనియె ||గీ|| గోకులా
వాసుగోవిందుగోపినాథు! వేణురాదాసుభవమున వెలయువాని! ప్రీతితో
గూడిక్రీడలఁజెలగువాని! రామకృష్ణాఖ్యనామదిబ్రేమదలఁతు||క|| చక్కనిదా
లంబడుచుచు! చెక్కిలిముద్దాదుప్రీతిచేసన్నలచ! న్ముక్కులగిలిదింతలచెజొ
క్కింపుచు గేహసేయుసుభగుదలంతు||క|| శుద్ధబుద్ధసిద్ధిసూక్ష్మస్వరూపుని! సర్వ
భూతకర్తసర్వమయుని! సర్వకారణాత్మసత్యసంకల్పని! ప్రణవవరునిరామ
భద్రుడలతు||గీ|| యాపురేఖలేనికొక్కమైయుక్కపై | వేదపాఠలేక వెలుగుచు
గన్చి! రామచంద్రుఁబ్రకృతిరహితు సహస్సుని! మదినిదినమునేనమస్కరింతు||
గీ|| చింతనోకబోక జేటుకుసారికనీక! లెక్కలేకయొకటితమ్ము-గాక! కలిమిగాన
రాక తెలివియెవడిక! ఈననాక నేర్చువానిదలతు||గీ|| అనుచునారదుఁడునాది
త్యవంశా! భానుబిల్లుమధ్యపరునిగాను! సత్వసాక్షిగాను జానకీవల్లభున

స్తుతించిమదిసంతసితై॥మ॥అనునావ్యాసునితోడధర్మజుడుబోధానందమిగ్నా
 త్పుండ్రై॥ తనివోదింకముసింద్రదండపరమాథకజ్ఞానసంచారముల్॥ఘనకర్మం
 బులత్రోవభక్తిగతిసాకల్యంబులొసట్లుగా॥వినుపంపుండనమోనిపలె-మనసు
 విష్ణురనోయారగ౯॥సీ॥ భూనాథసిప్రశ్నసపురుషార్థహేతువులొకోపకా
 రంబునాగనంగ॥ పురుషార్థవిగతులైపోయినసంసారభివృద్ధియేపురుషార్థసిద్ధి
 యనుచు॥ బెండ్లాముబిడ్డలుపెనిమిటియనుకొంచుకంటుకాపురమిదియంటదెల
 హాయియెన్నడులేకనన్నింటికేకారికడగండ్రగున్నలైయదుమడచునొక్క
 నాడైననొకయింతయుబ్బలేకపడుచులేచుకునుండటకడములేదు॥యెప్పుడై
 ననుతమగతికొప్పురయ్యి॥యేమిచెప్పుదునీపెట్టికామకులను॥క॥ ఇటువంటిమా
 నసభ్రమ॥ నెటువలెగడువంగవచ్చునీతుడుసహగా॥వటుమాయనటనలుచు॥
 చుటనిజమాగాదెమఱియుబోద్యముగలకే॥ ఉ॥నేననునాదియానెఱుగేనేనను
 నోటిదినోటనుండగా॥నేననహంకృత్యేయెఱుగనైతికనిక్కచునోటుజెందుచు॥
 నేనననెవ్వడోయగుచు నేనునునేనునిజంబులైభ్రమ॥ జ్ఞానవశానజేవుడగుసం
 స్కృతిబొందునరాధినాయకా॥గీ॥నేనుగలిగిననీవునుగానబడదు॥ నేనునీవునుగ
 లిగిననిగుడుజగము॥నీవునేనునువాకలైనభావమెపుడు॥ గానబడునట్టికాలంబు
 దీనికవధి॥గీ॥వీడువాడననాళ్ళకెవ్వడుగలడు॥ వాడువీడనమానసవైభవంబు॥
 వాడువీడునునొక్కటానాడబాడ॥ నెవ్వరెక్కడగానయెయెఱుకదక్క॥ గీ ॥
 దృష్టిగనుపట్టునవియెల్లదృశ్యమండ్రు॥ దృశ్యమలగాల్చు తెలివిచెలివియండ్రు
 వెలిప్రపంచంబునీవును విడిచిపెట్టి॥ నిర్వికల్పసమాధిలోనిగుడవయ్య॥ చది
 వెడికాస్త్రవాసనలు సన్నుతిగోరెడి లోకవాసనల్॥ కదలుచుదీర్ఘమాత్రలను
 కాలముపుచ్చెడిదేహవాసన ॥ ల్లదమనివాసనాత్రయముమానినిజంబగుతుడ్డ
 వాసనా॥ స్పదగురుబోధలందుటబుపారముమట్టుటయెంచిమాడగక॥గీ॥ కా
 స్త్రులోకదేహసామాన్యవాసన త్రోవసూడముక్తిత్రోవగూడు॥ గాకమానె
 నేనికర్మంబుపాలగు॥ నరవరేణ్యకపరమర్మదేల॥గీ॥ తనకుదానెకానితనకెద్ది
 యునులేన॥ తలవుకలుగువాడుతత్వవేత్త॥ తగిలెనేనిపోదుతలవునదత్వంబు॥ త
 గదుగురునిమిదితలవువీడ॥ గీ॥ తనువునీవుగావుతలవులనునీవుగా॥ విందియిము
 లుగావుయెఱుకగావు॥ తెలుపుమఱుపులేని తెలివియేనీవయా॥ చింతదీరిముక్తి
 కాంతగూడు॥ గీ॥ నీవుగతుగుచోటనిబిడికృతానంద॥ సంభ్రమంబుపరమసం
 భ్రమంబు॥ నీవులేనచోటునిబిడాధకారాది॥ బంధకంబుకమబంధకంబుగక
 రీలామానుషవిగ్రహు॥ నీలోనేనిన్నునీవునీవేకనగా॥ నీలోనాశ్చర్యంబులు॥ నీ

లోననే పుట్టునణగూనిరైయుండుక॥ క॥ రావయ్యధర్మతనయా॥ జీవుడనను
భ్రాంతివిడిచిచిత్తములోన॥ స్త్రీవేసివనికనునీ॥ భావనిసేపాటదెలియబడును మ
హాత్మా॥ క॥ జ్ఞానముసులభముకఠినము॥ శాసీరెండుగనుత్రోవలవియెట్లునిక॥
తాననియెఱిగెడియెఱుకే॥ తాననిసులభంబు నానుతానకఠినమా॥ గీ॥ సర్వక
మోక్షపరతిగాక సంశయంబు దీఱదామీద టనుగానిదివ్యమైన॥ సుఖముదోచ
దునాతోచుసుఖముదనకు॥ వేరుగాకుండదెలిసెనాధీరుడగును॥ గీ॥ అనఘబ్రం
హూపదేశద్వష్టాంతజెల్ల॥ దెలియజెప్పితినివునుదెలివినొంది॥ సకల సామా
జ్యసౌఖ్యముల్గుచుతనొందు॥ మరుకవంతునకెట్లున్నవేమి కొదవ ॥గీ॥ వెలిప
పంచంబుమిధ్యునతెలిసితన్ను॥ నెరుగనేర్చినయోగీంద్రుడింటనున్న॥ యడవి నుం
డినయా రెంటినడక సమమె॥ కాకమఱియాత్మకీసటలూరణంబె॥ క॥ ప్రారబ్ధ
మనుభవించక॥ తీరదుయాగామియంట దెప్పుడువరుసక॥ దీరుమరిసంచి తం
బులు॥ దీరునుననుగన్నచేళధీరాత్మనకుక॥ మఱియుగమకంబెట్టిదనిన॥ నీ॥ క
మకముత్తచేసినకడతేరగూడదుసేయకుండినగతుల్బయికుండు॥ చేసినకమకం
బుశివునకర్చింపుచుఫలసంగరహితులై పరగవలయు॥ చేసియుకర్మంబు సేయ
కుండిననేర్పుతిగుణభావంబున తెలియవలయు॥ కమకంబులెవ్వనిఘనసత్య నైమి
త్తి కాచారనియమంబులండ్రుబుధులు॥ ఫలములీడైన త్రీగుణస్వభావమచుచు॥
నైనయధికారములకొద్ది నాచరింప॥ వలయుగురువాక్యపద్ధతివరుసగాను॥ యా
త్మసాక్షాత్కరించుపర్యంతమధిప॥ గీ॥ సకలమాయాప్రపంచంబు సగుణ మ
య్యె॥ సగుణనిగుణరూపంబుసాక్షియయ్యె॥ సాక్షిరూపంబునిగుణరూపు
నచ్చిదానందమునురామచంద్రుడయ్యె॥ గీ॥ అట్టిరామచంద్రుననిశంబుకీతకన
ధ్యానములనునాత్మదలచితలచి॥ శాంతహృదయుడగుచుసత్సంగమునజేరిభా
క్తిసేయూనతడుభాగవతుడు॥ గీ॥ కమకభక్తులచేతను గ్రమముతోడ॥ జిత్రవి
క్రాంతివొందునుశ్రీఘ్రిమందె॥ కావునను గమకభక్తులుజీవునికిని॥ సేయవలసిన
కార్యంబుసిద్ధమయ్యె॥ నీ॥ తామ్రమృగ్గుయశిలా దారురూపంబుల భావించు
బూజించుచామరుండు॥ పిన్నసెద్దలటచువేత్త్యటవరుససన్మానించుమాహిం
చుచుధ్యమన్దు॥ తారతమ్యములేక దైవమందఱియందునున్నవాడనిచూచునుత్త
ముండు॥ నీయుత్తమశ్లోకుడిశ్వగుదర్శించుకన్నవానిసలండు గాంచుచుండు॥ న
ట్లుగావుననీతోచునఖిలజగము॥ నందునీశ్వరు నీశ్వగునందుజగము॥ వేఱులేక
యెఱువెలుగొందువిధమునీవు॥ తెలిసికృతకృత్యుడవు గమ్మధీరహృదయ॥ గీ॥
తామ్రమృద్ధారుశిలలనుదలచుతోన॥ ధూశ్వరుండని పూజింపనేమిఫలముతన॥

ప్రథమాశ్వాసము.

మదినయంపునీశుండుతమ్మవాను | దేలియనేరనివానికి దేరువులవియ | సీ | ఆర్తు
 డైహారి హమకీతకనల్పేట్టుగా నోరూరనెవ్వడునొడువుచుండు | నత్యంతవాం
 ఛతోనఖిలేశుచారిత్ర మింపారనెవ్వడాలించుచుండు | సర్వసంగత్యాగసమ
 తనిర్వైరుడై సంపూర్ణు నెవడభాగించుచుండు | దేశికశ్రీపాదతీర్థ ప్రసాద
 ముత్స్వీకరించెవ్వడుచేలగుచుండు | వాడెధన్యుండుమాన్యుండువణికాతుండు |
 వాడెభక్తుడుముక్తుండువైభవుండు | వానివెనువెంటనీశుడేవేళనైన | దోడు
 నీడైయందరవాడునయ్య | కా || సత్సంగంబునునాశ్మచింతెగురువిశ్వాసంబువై
 రాగ్యము | నాన్వేష్యంబునుజీతశాంతియును సర్వభ్రాంతి శూన్యత్వము |
 న్నాత్సగ్యంబులులేకయుండుటివిసన్యాగంబులొయ్యెగిక | త్యక్తాహంబున
 దన్ముడైందిప్పదయంబుప్పొంగఁగఁబాండవా || వ || అనియనేకవిధంబులగ
 ర్భభక్తివై రాగ్యంబులకుఁ జీతవిశ్రాంతికారణంబని జీవునినిశ్చయంబును స్వ
 రూపసందర్శనసుఖహేతుత్వంబునుం దెలుపంగలవాండననుచు మఱియువ్యా
 నుండు ధర్మజునకిట్లనియె ననాదినిర్వికల్పుడైన యాత్మనియందు మిథ్యారూ
 పప్రపంచంబునుం దోచిన తెలుంగట్లనిన మాయాబ్రహ్మసాన్నిధ్యంబునశుద్ధస్వ
 టికంబుమీద దాసానికుసుమంబుజేర్ప నడుమఛాయదోచినట్లుజీవుండు గనుప
 ట్టు నాజీవుండుముఖంబుననుండి విశ్వుండనుపేరిట విజయంబుల ననుభవించు
 జాగ్రత్వంబునదై జననామధేయంబున స్వప్నంబునఁగంఠప్రదేశంబునదజ్జాగ్ర
 ద్వాసనాయుక్తుండై వత్ప్రదేశంబునంబ్రవేశించి సుషుప్త్యవస్థంజెంది పా
 జ్ఞుండనంగసహంకారంబును తమంబునందులీనంబైయందేమి యెఱుంగఁడుసం
 విత్తుసాక్షిగూపంబుననుండుటంజేసి తత్సాన్నిధ్యంబుననుండివచ్చెంగావుననిం
 దాక నేమిసేసితి నోయని యూరకుండెడివిధంబుదెల్పుఁ దద్విధంబు చిత్తుసహ
 యంబునందెల్పు నాసంవిత్తుసాన్నిధ్యంబులేకున్న సూరకుండునను తెలివిలేకుం
 డవలయు నాయహంకారంబెప్పుడు జాగ్రదభిముఖమగునప్పుడు సంవిత్తుసా
 న్నిధ్యసహాయతాత్పర్యంబున సుఖంబుననుంటినను నెఱుకసంప్రాప్తంబగు నా
 సుషుప్తినుండి తురగ్ధనామంబునఁదుర్యావస్థనొందిబ్రహ్మానందంబునుభవించుచు
 నాభినుండి తుర్యాతీతంబుననతీతనామంబుధరియించి మూలాధారంబునసర్వ
 త్కణంబు పరమానందసుఖస్వరూపంబుననుండి యథాప్రకారంబుగా తిరుగు
 సతతంబైయవస్థాపంచకంబుల పంచదేహంబులు ధరియించి యాపంచకంబు
 లంగూడునిదియొగియెఱుంగు నితరులెఱుంగరాజీవుండాత్మ వాసనాసమయం
 బున నవస్థాత్రయంబులందాటి వాసనాత్రయంబులంద్రోసి వాసనయ్యుట్రోవ

నాత్మైక్యానుభవంబగుం తదాత్మానుభవసారంబునఁ బంచదేహవస్తాభిమా
నభంగంబై హృదయగ్రంథినాశంబునశుద్ధజ్ఞానంబునఁ బ్రపంచంబు లేదనుటలు
పపన్నంబుగావున సుషుప్త్యవస్థయందుఁ జేతు సాక్షియనిచెప్పట లుపచారం
బుశుద్ధసంవిత్తునందుఁ బ్రపంచభ్రాంతిఁ జ్ఞానందు సర్వభ్రాంతిదోచి పిదపలేని
తెఱంగున భ్రాంతివిడినప్రపంచంబులేదైనందో చెనంటి వేని ధవళశంఖంబుజూ
చిపచ్చనిభ్రామిని నందుపచ్చనలేదు తియ్యనిపాలకుఁజేదన్న దోషభ్రాంతి
యాఁగాని తియ్యనిపాలకుఁజేదులేదని నిశ్చయంబునుజ్ఞానమాగఁబుననున్న
దున్నట్లుగాదెలియ జగద్భ్రాంతిశ్రీగురుకటాక్షంబునందీటు నీవును నద్గురుక
టాక్షంబునస్థావరయవ్యతితంబైనతుర్యంబున బరమానందంబునంజెందుమా
నుఖంబు బుద్ధిచేతనెఱుంగంబడుబుద్ధికిఁ దెలివిలేదన్న నానెఱుఁబుబుద్ధిజడంబుగా
వున బుద్ధిచేతఁగనుటలుపపన్నంబుగాదైనను గన్నులాండీనంగాని సూర్యునిద
ర్శింపంగూడదు నేత్రోపాధినిసూర్యాంశంబైననేత్రదృష్టి సూర్యునిఁ గన్నట్లు
సంవిత్తుబుద్ధ్యుపాధినింగను నంతఃకరణప్రతిపలితంబైనచిత్తు బుద్ధ్యుపాధిని త
న్నుదాజూచునగ్నియంతంబునునదృక్కు తత్సహాయంబునఁ దన్నుగన్నట్లువృ
త్తిశూన్యంబైన బుద్ధ్యుపాధివశంబునఁ దన్నునాలోకించుచు ద్వివిధంబైనట్లును
ఖంబునంజెందు నాబుద్ధిశక్తియగుచిత్తువాసనాచతుష్టయ మాలిన్యంబు లేకుం
డుటాజేసి బుద్ధ్యుపాధిఁదన్నుదాజూచుకతననంతఃకరణోపాధియుపపన్నం
బగువెండియు బుద్ధిశూన్యమనినచో బోధతోఁగూడెంగావున శూన్యమనంగా
దైననుసుషుప్తియగునా సుషుప్తియగుం గాకయంటి వేని నాసుషుప్తినిర్వాసన
యైయుండియు నంజేమియెఱుగక పిదపనజ్ఞానంబునొందెడుగావున సుషుప్తి
గాని దేబోధతోఁగూడిన దుర్యమాబోధలేకున్న నజ్ఞానంబును విషయాహం
కారమాలిన్యవృత్తి శూన్యతయబుద్ధి శూన్యతయాబుద్ధి శక్తియైనచిత్తు సంవి
త్తునంజూచుచునుఖస్వరూపుండగుటబ్రహ్మనందంబునంజొక్కచునాబాహ్యం
బుమఱుచునప్పుడు జ్ఞప్తిమాత్రుండై బుద్ధిచేగాని తెలియరానివాఁడైయుండు
నాసమాధిసమయంబున మనోలయచిత్ప్రకాశంబైననెఱుకదక్క తఃప్ర
పంచంబులేకుండు నాసమాధ్యంతరంబున లయంబైనమనస్సునకాబహిర్వాగ్య
పారంబుగలుగు టెట్లనిన రథంబునదురంగంబులంబూన్చి యభ్యాసమాగఁ
బుననడిపించుచు మధ్యరథికుండూరకుండ యథాక్రమంబుగానడుచునట్లుబుద్ధి
కివృత్తిశూన్యంబైనఁబారబృద్ధి నాశపర్యంతంబుచుగళేబరంబునుఖుడిఃఖంబులం
జెందినట్లుతడు నాత్మలోకనపరుండైననాధితరప్రపంచంబుగనియునుంగని

వాడైయొందునని మఱియు మానీంద్రుండిట్లనియె || సీ॥ బ్రహ్మంబునేనని పలు
మారుననవచ్చు బ్రహ్మబోధమెఱుంగుభావమరుదు | వేదాంతశాస్త్రమువ్విభజిం
పగావచ్చు నాత్మార్థములదెల్పుటదియనరుదు | సర్వంబులునురోసి సన్యాసిన
నవచ్చు శూన్యమాగ్రంబులోజూచుటరుదు | అనిబధమోక్షంబులని చెప్పగా
వచ్చుదాసుగానిలకడదనరుటరుదు | తనువుసర్థంబుగురునివియనగవచ్చు దారి
మొనసీనలోభంబుదీటుటరుదు | మనసుసామర్థ్యమెఱిగడిమనుకమరుదు | అం
తతానయ్యగాకుండుటదియనరుదు || గీ॥ శుష్కవేదాంతసిద్ధాంతసూటిపరు
లు | ఆశ్చనెఱుగకయథామువ్వ్యర్థముగను | జెప్పచుందురుఘోకులజెరుచుకొ
ఱకు | నిజముసిఘ్నారమైకల్లనిజములాయె || మ॥ అరయకబ్రీతిపరాశ రాత్తజు
డుబ్రహ్మనందవక్షంబుగా | గురియించెన్నిబిడికృతామృతలసతోలాహలో
ల్లాసియె | గురుకారుణ్యమహాప్రభావమున గోరుబ్రీతియుంగోరబ్రాహ్మరు
షీంద్రుండలరాజుతోననియెవాక్సాధుర్యచాతుర్యుడై ||

మ॥ మనుజేంద్రాగ్రణియెల్లవారదుడు రామస్వామినింగూర్చిచా | లన
మసాగరములూపుజేయచునుతుల్లావించెదత్తస్వరూపుని | దేజోమయు సూ
ర్యమండలగతుకబూణాకాత్మునాదిశ్యవ | ఐకని లోకేశుబురాతనున్నలినహీ
మస్సుద్ధిసూహించుచుక || గీ॥ రఘుకులాధీశులోకాభిరామువిష్ణు | నజునపార
చిదానందుహరిముకుందు | బరమపరుడొచునేకమైపరగువాని | సంవిదాత్ముని
శ్రీరామచంద్రుడలతు || గీ॥ మునులకెల్లజాలధనమైవనిని | బాపములను జె
ఱుచుపరమపరుని | నన్నితానెయగుచునన్నింటికధికమా | వానిదలచిమొక్కు
వాడననుచు || గీ॥ సారెవారదుండుసంభ్రముల్లుడుచుచు | మఱియు మఱియు
రామమహిమదలచె | మమతగలుగుగువారిమర్యాదగాబోలు | మఱిగితిరిగియా
డుమాటలాడు || మ॥ హరిరుద్రాదిసురులైనగ్రహములష్టాంగాదియోగవ్రతు |
ల్లరవణాశ్రమయజ్ఞదానజపసంధ్యావందనాదిక్రియా | చరణులన్నప్రసముద్ర
ముల్లినిధదితబ్రహ్మవిద్యాధురం | ధరులన్నేద పురాణశాస్త్రములు సీతా
రామసీవేకదా || గీ॥ అనుచునిట్లుసూక్ష్మనఖిలాంతరాత్ముని | శాంతునీరజాతు
సత్యధనుని | బ్రహ్మమూర్తియైనరామచంద్రస్వామి | సన్నుతించుచున్నసమ
యమునను || సీ॥ శ్రీరాముడప్పుడువారదుముండరనిలిచిమానీంద్రనేనీవుసేయు
సన్నుతులైచ్చి | పసన్నుండవైతినిష్టాథముల్వేడుముతసరననిన | వారదుం డి
ట్లనెనానుతిక్ష్మంబునిమూర్తిగన్నదేనేడునేను | ధరగృతార్థుడబుణ్యధన్యుడ
ఘనుడనాజన్మమిప్పుడుచాలసఫలమయ్యె | దతమీదేరెఱుంగెనుదపమునెల్లినన

ఘమపాదదర్శనమన్విరస్పదే । నిమకలంబానౌనదైవతనిజమునేడు । స్వచ్ఛ
మైవట్టినినామజపముచేత॥ శా॥ ఈరీతిగొనియాడునారదుని దానీక్షించిన
త్రేమినిం కన్రావోయివరంబువేడుచును నాకాకుత్స్థుతోమానినె॥ జేరేది
హ్నుకోరనిచ్చెదయతో శ్రీరామచంద్రుండయో॥ ధ్యాయంబునజానకీసహి
తుడైధర్మంబుపాలించుచు॥ సీ॥ ఇదిరాఘవ స్తవంబిదియుత్రమోత్రమంబిది
సర్వసౌభాగ్యమిదియుముక్తి । ఇది నారదప్రోక్తమిదివేదసారంబు సేదిరహస్య
శ్రేష్ఠమిదిశుభంబు । నిదితపస్సారంబునిదిపుణ్యపాకంబు నిదితికాలంబునజదు
పువారు । పుత్రమిత్రకళత్రపాత్రాదివృద్ధియు నిచ్చకల్యాణంబుపచ్చతోర । ణ
ములుపాడియుబంటసంభ్రమములింట । గలిగియుండునుసంపూర్ణకాముల
గుచు । బుద్ధివాక్యాయకర్మముల్పార్వకర్మ మైననంటదుపరియించునట్టివారి॥
క॥ గీతానామసహస్రము । సీతారామస్తవంబుశ్రీగురుకరుణ । స్థితిబలించు
నునెవ్వం । డాతనినారాయణసముడండ్రుమహాత్ముల్॥ వ॥ అనియిట్లువ్యాసుం
డుధర్మజునకటింగించెననినవిని సంతృప్తాంతరంగులై శౌనకాదిమును లలమిది
వృత్తాంతంబేమిచెప్పెనెటుంగింపుడనిన॥ క॥ వేదాంతతత్త్వసిద్ధియు వాదా
స్పదధర్మచరితవసుదేవసుతా । వైదర్భీసత్యత్నా మోదక్రీడావినోదముర
శీనాధా॥ *
మానిసి॥ సముఖఘనవిలాసీనుప్రసన్నాశ్మనాసీ । భ్రమతిమిరదినేశా
భక్తలోకప్రకాశా । అమితగుణచరిత్రాయార్ధ్యసస్తోత్రపాత్రా । వి
మలప్రణవసీమావృష్టిచంశాభిసోమా॥ *

గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధ కవితావిలా
స శాండీల్య గోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్ర వినుతగుణ
యై మల్లవార్యప్రణేతంబైన శ్రీరామస్తవరాజంబును మహాప్రబం
ధంబునందు హరిధ్యాయపురస్కరంబైన శ్రీరామ కృష్ణస్తోత్రం
బును ధర్మజునుకుక్షాసభ క్తికర్మప్రకంసజేసిన వ్యాసభ
క్తారకుండు సవిస్తరంబుగా దత్తధర్మబులం దెల్పు
టయున్నది-ప్రభుమాశ్వాసము.

శ్రీరామాయము.

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీమద్వైభవకారణ
ధీమత్తుతదేవ దేవదివ్యమునీంద్రు
క్షేమంకర వేదార్థ
ప్రేమాస్పదజనవిహారి శ్రీకృష్ణహరీ॥

ప॥ దేవాసూతుండు శౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లనియె నట్లుశ్రీకృష్ణ
ద్వైపాయనుండు కౌంతేయాగ్రజుం గనుంగొని సర్వ ప్రపంచంబు మనోవి
కారంబుగావున మనస్త్వగంబుసేయవలయు దన్మనస్త్వగంబునకు గురుసేవ
కారణంబనియిట్లనియె॥ గీ॥ తల్లితండ్రిలేనితనయునిపోలికె । సతికిబతియులేని
చందమునను । గురువులేనివిద్యకూడ దెందులకైన । నజునికైననిజమునరసిచూడ॥
గీ॥ తల్లిదండ్రుగలరుతగజ్జజన్మాన । నరయబంధుమిత్రులట్లకలరు । తన్నుదె
ల్పుగురుడుతగదొరకడుభుని । దొరుకుటెల్లము క్తిదొరుకుటధిప॥ గీ॥ తల్లిదం
ద్రుబుణము దైవపితృబుణమును । దన్నునెరుగదీరుతత్వమందు । బరమగురుని
సేవపాఠింపకుండెవా । బుణముదీరదండురూఢిమునులు॥ గీ॥ సూచకనిషిద్ధ
బోధకవాచకులను । గడగికామ్యకర్మసమయకారులును । ననగనెనమండ్రు
దేశికులందులొన । సద్గురుండగుకారణాచార్యవరుడు॥ గీ॥ అట్టికారణగురురా
యదైనవాడు । రామధగవాసులేకానిసీమలోన । నితరజనులుతమ్మెరుగంగనెం
తవారు । నరుడుగురుడనిపలుకటచ్యాయమధిప॥ సీ॥ సద్గురుధ్యానాత్మసంప
న్నుడగువానినరకాలివ్రాతయెవ్వనికిలేదు । సతతంబుకారణాచార్యుజేరినవా
నికొనగోరబోలనెవ్వనికిగాదు । శ్రీగురుశుశ్రూషసేయనేర్చినవానిచరణరేఖ
వుసమంబెవరుగారు । దేశికప్రితిగాదిరుగనేర్చినవాని సరిసహస్రాంశమెవ్వరు
నుగారు । దానమానచాంద్రాయణధ్యానవిహిత । మంత్రతంత్రాధ్యయనజప
మర్మకర్మ । తీర్థయాత్రాదికన్నానదివ్యధర్మ । లైననాచార్యుజేరినవారిసమ
మే॥ క॥ గురుశుశ్రూషలుసేయని నరకదుసంసారమనెడినట్టెటముడిం । గీర్వా

ఐస్థవులొదైయిసా | పరములులేకుండు నెందుబతుకరుండై || క || గురుబోధ
సేతిగినట్లా | పరిపరివిధమైనశాస్త్రపారవ్యసనం | తెలిగించు నెవురుమార్గము |
పరిపక్వముగానివారిభాగ్యములుగాగక || క || పరసత్తములనుకారణ | గురుచే
తనుదానుదెలియగూడినయట్లా | నరకప్రసిద్ధవాసనాకిరవోపారవ్యసనములెరు
కకునగునే || వ || అనినవ్యాసభట్టారకునకుధర్మజుంజిట్లనియె || క || అయ్యగురు
వులచరితం | దెయ్యనితరువారలెవ్వరుచెపుమా | నయ్యోపాతరతెలియెడు |
అయ్యశ్రమధర్మమెట్లులాచారంబు || క || కారణగురుమహిమంబులు | వారికి
శుశ్రూషసేయువతఁనలన్నిక | దేరుగడసేయవయ్యాసూరిజనస్తుత్యచరితసు
స్థింభరితా || నీ || అదిగాకబహువిధంబైనసంసారములవారలనడవళ్లుపారుష
ములు | మాయాశరీరమర్మంబులుపురుషుండు రమణులవీడువర క్రిత్రోవ | మో
క్షాధికారముముత్తుండుకారణా చార్యుజేరెడుజాడసాంగముగను | దెలుపు
ముమతియేమి తెలుపంగవలయునో నన్నియొనెటిగింపుడనున్యపాలు | తోడ
వ్యాసుండుసెప్పుంగదొడగునట్లు | రాజయోగంబు తెల్పుకారణగురుండు | వాని
మహిమలుసంసారవతఁనములు | ముందుగాదెల్పమంతకు మున్నెతెలియ ||
క || మాయాసంసారంబులు | రోయక గురుమహిమ దెలియరూఢులుగలవా | కా
యమనిత్యంబనిగురు | రాయనిచేబడకతమకుబ్రతుకులుగలవే || *

—* (జీవవిచారఘట్టము.) *—

నీ || జీవునిసంసారిచి న్నెలామూలాగ్ర ముగజెప్పెదనువినుమొదలమొదల |
స్వప్రకాశముననుచునసహంకారమా వరణవిక్షేపమైస్వస్వరూపు | మఱిపిం
చువురుమనిభీమగఱపించిన నిందుచేనెద్దియునెరుకలేక | వెనుకముందెరుగక
వెట్టిపట్టించానివిధమునవాసచేవెతలబడుచు | వెతలుపోసుకొందుగొదవనిమో
హతి | శయముచేతవట్టిజాలిగోడు | గొడుచుచుండుగాకయుడిసియింతటనై న
తోడుసుమాలిపోదుదుఃఖజీవి || క || ఆవరణమనగమఱచే | కాపునదానన్నద
న్నుగానకయాండ | స్నేవిధమునదాననతా | నైవేతేభాగ్రింతిపెట్టునాత్మునివ
త్సా || క || విక్షేపశక్తియనగా | మోక్షవ్యతిరిక్తమైనమోహవికారాల్లక్షులప
ర్యంతంబుల | రక్షణమునదోచుగాపురంబులకిరవై || అదియునుంగాక || క || జీ
వుండిట్లుతనుశ్రయ | భావనచేగలిగవానిప్రకృతుల్వినుమా | కైవల్యంబునదబ్బు
ర | గావేగొకకల్పితుండుగలిగవృపాలా || క || అనవినిరాజేంద్రుండును | ననఘ
నిరాకారముననుసాకారందే | యనువునగలిగనుజీవుడు | తనువులుమూడెట్లు
దాత్తేతద్విధమెల్ల || గీ || తెలియజెప్పుమన్నదేశాధిపతితోడ | మునికులాభిచం

ద్రుడనియెనిట్లు రాజవర్త్యవినుము బ్రహ్మస్వరూపంబు । మొదలుగానుబోధప
దిలపరతు॥ అదియెట్లంటేని॥ సీ॥ అమలమైస్వచ్ఛమైయాద్యంతశూన్యమైశుభ్ర
మైఘనసంవిదభ్రమగుచు । నిత్యమైసత్యమైనిర్మలాకారమై యిందమైయానంద
కందమగుచుఃపూర్ణమైచివ్యమైబోధస్వరూపమైబుద్ధంబునైస్వతిస్సిద్ధమగుచు।
నమితమైనిర్వేద్యమైనిరంజనమై పరఃస్యోక్తయెచుహరణ్యమగుచు। నద్యయైబ్ర
హ్మజైతన్యమై వెలుంగు। నట్టిబైటను సేమిగన్నట్లు పెట్టు । లైనయిబృందితెల్వైకై
లేసిడేక। లిగెననవలనెరజ్జుసర్పకఠిననఘ॥ క॥ లేకేగల్గినపురుషుడ। యాకల్పి
తుడనగయాతడొదబ్బరనా। లోకించి తామహత్త । త్వాకారంబైనయీశుడ
య్యోదీక॥ క॥ అయ్యాయుత్తమమధ్యమ। నియ్యోహంబనెడినహమునిగుడె
న్వినుమా । వెయ్యేలికనియ్యోహం । జైయొప్పెడిభౌతికాశ్యహంకృతివలనక॥
గీ॥ అదిశక్తియుక్తుడైతమోగుణియునై । జ్ఞానవికృతితోడగానబడుచు। కడక
తోడవిశ్వకారణడేహియై। రూఢికల్పితుండురుద్రుడయ్యొక॥ భ్యాతిగభూతో
త్పత్తికి । యాతడెయాశ్వస్వరూపుడౌభూతాత్మా । యాతనిచూపేకాలం । బే
తరినిండిననుకల్పినెరుగుముబయతౌ॥ గీ॥ గగనవిస్తీర్ణమైగాలిగాకచుట్టిపట్టి
మధియింపగానగ్నిపుట్టెదీని । యారముజలమండ్రువేత్తలుయొప్పుతోడ। నట్టిని
రంబుబలుపయాయవనిననఘ॥ క॥ ఈరీతిపంచభూతములారయి కల్పించబ
డియెననికలయించిం । బారూఢతబిదివ్యష్టిశరీరంబనిపించుకొనునుపృథ్వీనాథా॥

❖❖❖ (పంచీకరణలక్షణము.) ❖❖❖

వ॥ వినుమా పంచవింశతితత్త్వనిర్ణయంబెట్లన్న నీపంచభూతంబుల
నొక్కొక్కటిరెండేసిగావిభాగించి యందులోనొక్కొక్క నిజాంశంబులుం
చితక్రిననొండొంటి నాలుగేసిగాభావించి పంచికలయంబంచీకృతంబయ్యెత
ద్విధంబెట్లన్న ఆకాశాధకభాగంబుజ్ఞాతృత్వమయ్యె తక్కిననాల్గునువాయ్వి
గ్నిజలభూములగూడి వనోబుద్ధిచిత్రాహంకారంబులయ్యె పవనార్థక భాగం
బువ్యానమయ్యె తక్కిననాల్గును పృథ్వీపస్తేషోనభంబులంగూడి ప్రాణా
పానోదాసనమానంబులయ్యె హుతాశనాధకభాగంబుచక్షువయ్యె తక్కిన
నాల్గునుభూనీరమారుతన్యోమంబులంగూడిఘ్రాణిజిహ్వత్వకోచ్చీత్రంబులయ్యె
కిలాలాధక భాగంబురసంబయ్యెతక్కిననాల్గునుధౌత్రికృషీటప్రభంజనశూన్య
మాగకంబులంగూడి గంధస్పర్శశబ్దంబులయ్యె త్కౌతత్వార్థభాగంబుపాయా
వయ్యె తక్కిననాల్గునువారిధనంజయసమీరాంతరిక్షంబులంగూడి గుహ్యపా
ణిపాదవాక్కులయ్యె యిట్లు పంచవింశతితత్త్వకంటైన స్థూలదేహంబింక

కర్తజ్ఞానేంద్రియదశకంబును పంచప్రాణమనోబుద్ధులంగూడి యాత్మగంబు
 నులింగశరీరంబయ్యె నీరెంటికికారణంబగుటనవిద్యకారణాంగంబయ్యెనీదేహ
 త్రయంబులంగూడిజీవుండుజాగ్రత్సృష్టసుషుప్తులను నవస్థాత్రయంబులంబడి
 పొరలుచు మాంసనిర్మితలైన యాస్థులకాయెంబునందహంకార మమకా
 రంబుసేయుచు దేహత్వాభావంబుల తన్నుదా నెరుగకకర్తంబులు చేసిస్వర్గ
 నరకంబులం బొందుచు షీణభోగంబుల సర్వజంతుయోని ద్వారంబులంబు
 ట్టుచుండుచు యెడలేనిదుఃఖంబులంబొందుచుండుగాని సర్వభోగవిరక్తుం
 డై శాంతహృదయుండగుచు యీశ్వరో పాసనావి శేషంబుల చిత్తంబుగ
 ల్వనేరడదెట్లన్నవియముగ్గి॥ చీమునెత్తుర్లచేతను చితుకుచుండు॥ మూత్రమణ
 సంయతంబుపైమురికితోలు॥ కండలెంములుప్రేవులు నిండియుండు॥ ఇట్టిదే
 హంబులందవస్థేమిచేవుము॥ సీ॥ బయిసిహీనముదుఃఖ బహుళ మాకారంబు
 యెంగిలిమంగలభంగభూమి॥ తేరనవ్వులపోతు దేహస్వరూపంబురోగాలపు
 ట్టయ్యారోతకొంప॥ భయములపుట్టిల్లుపాతకంబులబొంది యమబాధిగొట్టె
 యాయలతియొడలు॥ మలమాత్రరక్తదుర్దాంసమీచెడుడొక్క కసుమాలిదా
 ములికవృతసువు॥ తొకపుడుగులగుంటయితోలుతిత్తి॥ యిదుముపాటులకొడి
 గట్టుయీశరీర॥ మందలాకాంక్షపౌఖ్యముబుందుగోరి॥ కోరిశుద్ధపశుప్రాయు
 లైరిజనులు॥ సీ॥ గుణములులోభములొగరింపలుగరిశలు యీశలు తలతోక
 యవధినోరు॥ సకలావధివములుసంగత్రయంబులు గులగోత్ర సంగాధము
 లుపొలంబు॥ మందుసంస్కృతిదొడ్డమమతకర్తముగాడిపంచేంద్రియంబులుబల్లి
 పబువు॥ పూరియావిషయముల్క్రూరముల్లోతలప్రేమాతిశయములు పెద్దతో
 ట్టి॥ ఋణముసుఖదుఃఖముబాధలుగోతకుడితి॥ కాపురముచెడుమోహంబె క
 ల్లతెల్వీ॥ బ్రహ్మచందునదోచినద్రాంతిగొల్ల॥ మనుజులనుపశువులకిట్లుననఘచ
 రిత॥క॥ ఈరీతిబతు॥ సాయంబునైకోష ద్వేషులైదురాచారులునునై॥ వారును
 వీరునుమీమా॥ వారనిస్త్రీవాంఛదగిలివతులైరిచ్చపా॥క॥ ఆంబిడలకొరకై॥
 జాలింబడిథనముగూర్చిచచ్చినదనకా॥ వేలాకోలమునొందును॥ స్త్రీలోలుండై
 నవాడుచెడిపోదాడై॥గీ॥కాంతదగిలినవారికిగలదెసుఖము॥ వారిపోషించుటకు
 చాలవసరివసరి॥ తిరిగి తెచ్చిచూచిదాముదిన్నవెనక॥ యెంగిలైననుభవించుటి
 ట్లుగాక॥సీ॥ బహువిధరోగంబు భార్యానుభోగంబుసగ్గులచేటునిస్త్రీలకూట॥
 మత్స్యంతపాతకంబంగనాసంగమంబిహపరదూరంబులొంపొందు॥ దుఃఖస్వ
 రూపంబుతోయశేక్షణపొందులుద్బంధమరణంబులువిడచెలివి॥ అతిఘోరనర

కంబుసతులలోలత్వంబుతలయెత్తరాములుచెలులగోష్ఠి గాపురించెడిసంసార
కష్టపాటు రోతకూటిబ్రతుకరణ్యరోదనంబు లేమిజెప్పుదులేహ్యమంచెరిగి
దీని సస్యసింఛివవాడెబోజాలుడధిపా||సీ|| యిల్లువాకిలిరోసీయిల్లాలినెడబా
సిచుట్టపక్కములనుసారిదిరోసి | వన్నెవాసులువిడివాంఛలుగోరాడిసాంము
లుదిగ నాడిజోలివీడి యాడిక సోకోర్చియవమానములునోర్చినడవడిపోకార్చి
తోడునుదీర్చి కత్కత్వములుమీరికర్కముల్లడతేరిభావంబులనదీర్చిమలగేరి
నితరసంగంబులెల్లనునేహ్యకుడిచి యతిమహాశూరుడైయింటియాశవిడిచితి
రిగిమాడకదాబయ్యలేరినడచి పరమగురుజేరజన్మపాఫల్యమనఘ|| సీ || సంగవి
రక్తుండుశృంగారయాక్తుండుసంగవిరక్తుండుసర్వజాణ | సంగవిరక్తుండుబం
గారుబిడ్డడుసంగవిరక్తుండుసర్వసముద్రు సంగవిరక్తుండుసంతతానందుండు
సంగవిరక్తుండుసంభ్రముండు సంగవిరక్తుండుసంపూర్వికాముండు సంగవిర
క్తుండుసన్నతుండు సంగవిరక్తుండుచిత్తరశాంతిపరుడు | సంగవిరక్తుండు
దేవతాసముడుఘనుడు సంగవిరక్తునిసరిసాటిజగతిగలరె | సంగవిరక్తుండు
పూజ్యుండుసభలలోన|| ఉ|| ఈవరగర్వముంవిడచియాశ్వధునందులబ్రీతిఘట్టి
గా భావననిల్చియాడుచునుబాదుచుశ్రీహరినామకీర్తన||ల्लाపుగజేయచున్న
జనులంగనునెవ్వడుజేరువానిజే | జీవనమున్నివేకమనుసిద్ధముపాండవవంశ
పావనా|| గీ|| పాండవోత్తమవీనుపరబ్రహ్మమైన రామకృష్ణులనామకీర్తన
లమహిమ లేమిజెప్పుదుధాత్రిలోనెవ్వరైన వాంఛనొకమారుబలపావను
లజేయు|| *

—* (నామకీర్తనవిచారఘట్టము.) *—

గీ|| నామకీర్తన సరిసాటిభూమిగలడె తెలియనేరనిమూఁఖులుతీర్థ
యాత్ర లంచుదేవతాసేవలట్లంచునుండ బట్టకతిరుగ్రహచారబాధగాక||
క|| జారుండైననువృద్ధా చారుండైననుగృహస్థసంచారుండై శ్రీరామాయని
యొకపరి నోరాడినజాలువానిదూరేడులకు||సీ|| తెల్లవారకతొల్లిచల్లనినీట
లోవాయుకొనొడతెల్లవణుకువారు | నీరుకావులుగట్టినిళ్ళుకర్కలచేతసవ్యాప
సవ్యముల్జల్లువారు|బిగుసుకముక్కులుబిగియించిగొణుగుచుమాగన్నువేయ
చుతూగువారు|సాముజేసినయల్లుసాగిలబడిపడిబ్రాద్దుకైనిల్వకబోవువారు|బి
రవిరనుచెట్లుచుట్టునుదిరుగువారు | నెయ్యిజిడుగులునగ్నిలోవేయవారు|వైశ్య
దైవాధిపూజలవరలువారు | కీర్తనలుసేయువారలకిందివారు|| క|| ఆత్మావేశ
ముచేహరికీర్తనపరుడైనవాడుకృష్ణాయనుచుక | మూర్తిభజించినయొక్క

ము । హూతాములో స్వామియొద్దయంచుకయుండె॥ సీ॥ అనిశంబునారా
యణాయనిచెలరేగియాటపాటలమరుమాటలేక । పిలుచుచుప్రత్యక్షములుగో
రితలచుచుధ్యానించిపరవశత్వమునబొంది । తెలిసిమరిచినయెట్లు తెలియకమరు
వుతో నెందు నెట్లుండుట నెరుక పడక । నున్నచోటనుతనకుండంగ నైపక బాలుని
లీలనిర్భయమగుచు । తిరుగుభక్తినివెను వెంటదిరుగుచుండు । తడవులకుగన్న
శ్రీరాముతల్లిబోటి । ముగుదనుతుచాయజాలనిముద్దులట్ల । పరమకారుణ్యనిధి
యైఁచురిస్సపాలా॥ క॥ వినవయ్యరాజచంద్రా । మనుజశరీరంబులెస్సమంచిది
యా గావునపురుషార్థముగనుగొనుఁ ఘనులకునల్లారు ముద్దుగావిహరించున్॥
మఱియును॥క॥ శ్రీరామకృష్ణులకుపని ధారుణివెనరై నతంముదలచినవారి॥
జేరేదేదముచేతను । నారయిందొకకథగలదదివినుపింతు॥ క॥ నారదము
నిశిష్యుండా । త్సారాముడువిప్రముఖ్యుడతంహొక నాడా రామకృష్ణమూర్తుకా
లబీరేన్నేర్పొప్పవారుజేరిరివాని॥ క॥ ఈరీతిబలుగమానికి । నారాజేంద్రుం
డుననియెనయ్యవాడే । తిరునజీరెనుజీరిన । వారేరీతులనుజేరచచ్చిరివాని॥
వ॥ అనినకృష్ణుడై పాయనుండిట్లనియె॥గీ॥ శరణుశ్రీజానకీనాథశరణుశరణుశ
రణుశ్రీరుక్మిణీనాథశరణుశరణుశరణుశ్రీరామరఘురామశరణుశరణు శరణు
శ్రీకృష్ణపారిహరీశరణుశరణు॥ వ॥ అనుచుఘాసురుండు శ్రీమన్నారాయణమూ
ర్తినంగూర్చియిట్లనియె నచ్చి దానందనిలయాసీవురామావతారంబునబాలుం
డవై యుండునెడ విశ్వామిత్రుండుతనయాగసంరక్షణంబుకొఱకు మీపట్లంబు
ప్రవేశించిన నతనింజూచి యాదేహేంద్రియాది ప్రపంచంబుకొరకు సర్వంబు
గాంక్షింపవలసెగాని దీనివల్లచయ్యెడుసుఖంబులేడెట్లన్న “నాశ్శృవస్తుకామా
యసర్వంప్రియంభవతియని” వేదవచనంబుపలుకు గావున కామంబులునిరథకా
కంబులైయుండునని మిమ్ముంచూచివిశ్వామిత్రుండు ఓరామా యీదేహీకీదే
హంబునుఖదుఃఖమూలంబగుటనిశ్చయంబందులకునొక్కయితిహాసంబుగలదు
తోల్లితుకుండు తండ్రిచేతననుజ్ఞాతుండైమిథిలానగరంబుప్రవేశించిననతనింజూ
చిజనకుండిట్లనియె నీవుసంతయింపవలదునీకు దేహేంద్రియాది ప్రపంచంబుగ
లిగినట్లయిండుగాని నీకుదేహంబులేదునిన్నునీవెరుంగుమనిననతండ్లట్లేసెగా
వున రఘువీరా నిన్నునీవెరుంగుమనిన మీరునేనేబ్రహ్మమనియెరింగితిరటమున్ను
నిన్నెరుంగవేసివు గురుశిష్యన్యాయంబునడిపించుటతేబబడియెను నిహూయం
తవిచిత్రంబదియొనుం గాక మారీచసుబాహువధయును శంకరుధనుర్భంగంబు
ను సీతావివాహంబును పరశురామపరాక్రమభంజనంబును అయోధ్యాప్ర

శంబును కై కేయికారణంబున దండకారణ్యప్రవేశంబును నీతావియోగంబు
ను పంపాసరోవరంబున హనుమద్దర్శనంబును సుగ్రీవసంభాషణంబును వాలి
హరణంబును సుగ్రీవరాజ్యాభిషేకంబును జానకీశిరోరత్న పరిగ్రహంబును స
ముద్రబంధనంబును విరూపాక్ష ధూమాక్ష అశికాయ మహాకాయమహిమా
దర మహాపార్శ్వ కుంభాసకంభేంద్రజిత్రాద్యనేక దానవ కోలాహలంబునురా
వణకుంభకణ ముఖ్య రాక్షసహరణంబును విభీషణలంకారాజ్యాధిపత్యంబు
ను జనకపుత్రితింగాడినకలపరివారంబుతో భరద్వాజాశ్రమ ప్రవేశంబును గు
హభరతశత్రుఘ్నదర్శనంబును శత్రుదర్శనసంభ్రామోత్సాహంబును గురుమా
తృజనప్రియంబును సకలజనసంభ్రామోత్సాహంబుతో నయోధ్యాపట్టాభిషి
క్తుండవై భక్తవాత్సల్యంబుతో సుఖంబుండి తనిదీవించి మరియొకస్తాపతారం
బున ననేక పరాక్రమంబులు చేసి పదారు వేలన్నూటయెనమండు శ్రీలతోడం
గూడి క్రీడలంజెలంగు దేవుండవునీవుకావె యట్టిసింహునేక నచస్కారములుచే
సెనద చేకొనవే శ్రీరఘువీరా సచ్చిదానందనిత్యపరిపూర్ణప్రభావస్వరూపం॥
గీ॥ అనుచువిప్రముఖ్యుడారామకృష్ణుల పాడియాడుచుండి భక్తితోడమరియు
శరణటంచుపరిపరివిధముల పాండవాబ్ధిదండ్రపతి కెనట్లు॥ ... *
—* (శ్రీరామస్తోత్రఘట్టము.) *—

మ॥ శరణన్నంగరుణింతునన్నబిరుడల్లాలంబులోచాడెనో శరణోహూ
యనరావ జేమివినవో సంసార తాపత్రయం బెరుగన్నీయదొనిందులేవాచెప్తు
మాయూనిర్దయాబుద్ధి నే మరితోమున్నువిభీషణాదులకు రామాయాతక రత్నో
మణి॥ ౧॥ పరగేరావ డైత్రోవగానవాసురల్పాగ్రధీంఁచిరోసామగానరుచిక
సోక్తితోయాంజనేయునివడిక నమ్మించితోజానకీ చరణాబ్జంబులునొచ్చెనో
యితర దేశప్రాణిసంరక్ష నే మరితోయెందుకుంఁజేసేపుడగరామాయార్త
రత్నోమణి॥ ౨॥ శరణన్వారలయాపదల్పరిహరించక రాముడుండంగమే పెర
పేలంచునుపిన్న పెద్దలుయుచుల్వేరాంతశాస్త్రంబులు న్నోరయన్నమ్మివిభీష
ణాదిఘనులనోపించుటల్సక్షగా మరినిన్నమ్మితికావుమీదయను రామాయా
తకరత్నోమణి॥ ౩॥ పరులకెక్కులనల్లి దండ్రగురుబ్రాహ్మ్యంబులన్నఖ్యులక
శరణన్వారికినిన్నునేసహగనాన్వాభావికల్పంచన | త్వేరవుంగావుననాన్వధ
ర్మమిదిగోనేమానసిధర్మమే మరకాపన్నశరణ్యనిశరణ రామాయార్తరత్నో
మణి॥ ౪॥ ధరలోదొల్లిటివారునేమసహగాడెన్యంబునన్వేదము | త్వేరపేలం
చునునియ్యవేయభయముల్నేడేమివంతాయనా శరణార్థికిదిగనాడరాడెరు

గవాసర్వేశనీవిచ్చయే! మరీసన్వల్లనువారలెవ్వరిక రామాయార్తరత్న మణీ॥ ౫॥
 శరణున్నాడు మేనిభిషణునకా చంద్రాదగ్రహానట్లు దేవరలంకాపురిదారబో
 సిరనుచు న్వాల్మీకి రామాయణా! దిరహస్యంబులు దెల్పుటన్విజములై తేనెన్ను
 ఓంపుమీ! మరుమాటాడిననింక యాననుమి రామాయాతరత్న మణీ॥ ౬॥ అ
 లనాడాతికనిబిల్వనాక భయమాయాకాశవాణిధ్వనిక! బలుకావాక్యము సత్య
 మాజయమునాధాగ్యంబునాడెట్టిదో! జెలియన్నేరక విన్నవించితినియేతరై న
 నుకట్రోపు! నిర్మలనీవేగతికావవేదయను రామాయాతరత్న మణీ॥ ౭॥ శర
 ణాపన్నశరణ్య రాగదవేహెచ్చానామనస్తాపము! ల్పిరసించిన్నిచినీకుకట్టడగ
 దేనీవేగ తేయేమిముక! శరణంబన్నచిభిషణాదులమనస్తాపంబువారింపవే! మ
 రీనాకెవ్వరునీవయాశరణురామాయాతరత్న మణీ॥ ౮॥

❖❖❖ (ప్రొక్కష్టస్తోత్రము) ❖❖❖

మ॥ శరణంబింతపరాకుదేవయిదిగో సంసారతాపత్రయం! బరుదైవ
 చ్చెనుయింక మాకెవరుదిక్కున్నారనీవిప్పుడే! మరీసన్నోములునొంటనగునా
 వ్య ధౌననట్లన్ననెందరిమున్ బ్రోచితోనేడుదబ్బరవికృష్టాయాపదోధారకా॥
 ౧॥ కాళిందీనదిచెంతనీవుమురళీగానంబు సేయంగనా! వేళనాగంతమిమోహ
 ముండివగతోవెంటాడనేమంటివో! తాళంజాలక నాడుకుయ్యడగనంతగోగి
 టుజేచ్చెయే! న్నాల్మీ తేపునవారిగాచితటకృష్టాయాపదోధారకా॥ ౨॥ యెవ
 డోనిక్షుకుడంచుకుయ్యడగవచ్చేనంచునాకాశవా! జీవలెన్నెక్కటనుండివస్త్రీ
 విదిగోనీవోజనీవేమిసే! తువునాకర్మమునాటికూరక నెయ్యందుకేదేతగాదేని
 యా! నవలెతప్పునెయింక నేడహహాకృష్టాయాపదోధారకా॥ ౩॥ ధరలో
 తొల్లిటివారుబిచ్చినవుడేదాసుండవైవారికిక! బరగకజెప్పుదుబంటువైతిగిత
 ప్పానేడువాపట్లకన్యారగన్నప్పుడేయేమివచ్చెయిదినీమోసంబునాకేమియా!
 చరణల్లప్పునుయింకనీమనసుకృష్టాయాపదోధారకా॥ ౪॥ అలుకన్లానిపతివ్ర
 తల్పియభయంబత్యంతమునుకభతకకుక! వలదాగులుగులుగులరల్లరతి
 లోవతింపవారితితోపు! శ్రులనేడ్పించినగానికొందరికిముద్దుల్రావునారీతితో
 నీచలమేలయ్య ప్రియంబెనీకుమరికృష్టాయాపదోధారకా॥ ౫॥ కరిప్రహ్లాదవిభీ
 షణుకరివిసతకౌంతేయలకద్రౌపదిక! మరీయున్నాతులనీవుబ్రోచుటలు
 ప్రామాణ్యంబులోనేనీవా! మొరయాలింతువులేకయండిననిదేముంచూటికిం
 గల్లతా! శ్రుముఖుల్లబ్ధిరనీవబద్ధుకకృష్టాయాపదోధారకా॥ ౬॥ అలయిం
 తప్పుడెయిల్లుదూరిసతులకాశాగ్యంబుగావచ్చినా! రలచెన్నట్లనిజారచోరతతి

ధూతకాస్వామివై నేడునా। చెలులేపిల్వగనెమిరావలసివస్తేనేరికిజులూనా!
చలమేలయ్యమిహాత్మహాత్మనీదుదయకృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౭॥ ప్రతిసత్తేసి
నగానిరావికసహపర్యాచకాల్తించిదేజితకామాతురవృత్తిసేనిపరదేశిన్నేని
నేసేనినేగతిలేకుండినవాడనేనియెవనింగైకోనివాణ్ణేనిసంజ్ఞతబాహ్యకృతిసేని
బ్రూవుమరికృష్ణాయాపదోద్ధారకా॥౮॥గీ॥ అనుచునిట్లువిప్రుడారామకృష్ణుల
జీరజీరతారుస్త్రీలతోగూడగూడిచేరవచ్చికోరినయిర్థంబులెత్తుమద్గుమంత
యేమివలయు॥

✽

గీ॥ అనినవారినుచితమైనట్టిపూజలదనిపివిప్రుడనియెధన్యులార। యితర
మొల్లమీరలిందుండవలెనన్న। సప్తతించియాండ్రసార్వభౌమ॥౯॥ ఈరీతిరామ
కృష్ణులు। నారాయణావిప్రవరుడుహర్షించినయా। చారిత్రమెవరుచదివిన। వా
రికియీసుఖముగలదువనుధాధీశా॥గీ॥ అనినమునికిరాజులశరీరవాణికిట్టు। బ
లికెనన్నమునియుతోల్లియూర్తితోడివిప్రుడభయమిచ్చునిశ్రీరామ। చంద్రవేడు
చున్నసమయమునను॥గీ॥ గగనవిధినుండిజగమెల్లమోయంగ। భయపడకుమ
టంచుబలుకువాక్య। మొకటివినగబడియెసకలకోరులదీర। వానిమహిమలెం
చవశమెఘాప॥౧౦॥ ఈరీతిగన్నవారికి। శ్రీరాముడుకృష్ణమూర్తిస్త్రీసహిత
ముగా। కోరినకోరికలెచ్చుచుజీవనయావేశపరిగచెరవలసె॥౧౧॥ ఇటువంటి
భక్తిచేతను। కుటిలంబగుచిత్రవృత్తిగోరకమున్నే। పుటుకునజుదెముదెంచిన
నటనలవేముక్తిగలదెనరసుతచరితా॥సీ॥ ఇంటితోనైనఇల్లాలితోనైనసగరిక
పులకైనతెగువజేసి। కావికోకలుగట్టికవ్వలుబిగియించిహోడితలయైమెడపోవ
దీసి। కుండకోలయబట్టినిండుబూడిదెబూసేపూశ్వులుమెడగొన్నివేసేచేత। జ
పమాలధరియించిజనులుగన్గొనుచోటహరిహరియనుకొంచువాడుకొంచు। వే
షముమరంగభిక్షకువెంటవెడలి। తిరిగియమరికగలచోటతనగమఱిగి। విషయసం
గతయెంబులోవిగువాని। కేడసన్యాసమరివానికేడగతులు॥సీ॥ కామాంధుడై
కన్నుగానకంటయినట్టి పణతులముట్టంబుపడ్డవాని। తీగపుణ్యంబునస్త్రీయో
నిజొచ్చిగర్భమునెత్తోవంటుబడ్డవాని। దొలగద్రోయగరానిదుర్బలాగమనం
తబైశ్శనంగడియంటుబడ్డవానిదబ్బరతాటోట్లతరిగినాయువుచేతపడిపోవుపే
తంటుబడ్డవాని। దొలబడువులప్రాయశ్చిత్తములనుచేసి। దంటబాయకసద్గురు
వెంటుద్రిప్పి। యంటుభాపగయలనడిమింటిలోన। గంటుకోరాదువానికియం
టుపోదు॥గీ॥ యిన్నిచేపునేలతన్నుదానెరిగిన। ఘనునిజేరకున్నకర్తమెట్లు। పో
వువ్యర్థమగునుబూడిదెలాపామామ। మైనరేంద్రచంద్రయధములకును॥౧౨॥ నడ

కలనాక్రమంబులధనంబులజాతులవర్ధనీతులకా యడవులదానధర్మములనాకు
లనంబులవేషభావల న్జడలదిగంబరత్వములచాటుటసద్గురురాజచంద్రుచే బ
డకనవిద్యయుకజడిసి పారునెము క్రివధూటిగేరునె|| వ|| ఆదియునుం గాక|| నీ||
గుడిగుండములకొండ గుహలకారడవులకూరలనారలనిరాహరిములను పం
డగపర్యాలపాడినిపంటుచునేర్పునేరంబులనోర్పుజనుల నివృల్లనీళ్లనుచప్పిడుపి
ళ్లనుతీరాలతిరుణాళ్లతిప్పటలను వడుగులపెండ్లిండ్లవన్నెలవాసుల వ్రాతలచ
దువులపాదములను విందులవినుకూళ్లచితరణగుణములపొందుపొరటలనుపో
లుములను మోక్షమబ్బుదయ్యము క్రికాంతామణి నాధుజేరకున్ననరులకధిప||
గీ|| అనఘయామతించినట్టివృశ్యములకు తల్లివంటిచిత్తదర్శనమున చిత్రతిఫలి
తంబుజీవుడైకనుపట్టె కాననింతవట్టిమానసుండె|| గీ|| గోతకూటిమనసుగోసాన
కేపెనగు త్రోవగానిముక్తిత్రోవవట్టి పోవనీదుదీనిపోడిమియీమాఝ రం
పెలాడిజూడు రామచంద్రా|| గీ|| విషయలోలుడగుచువిశ్వాసవినుతుడై గురుల
నింతవినుచుకుటిబుడగుచు చింతముణిగినట్టిశిష్యునకాత్మోపదేశమియ్యరాదు
తెలియినధిప|| నీ|| ఆలస్యనాస్తికాహంకారపంచకద్వేషవిద్యాబోరదూషకు
లకు పాపండునివ్వరపతితకార్యకృతఘ్నకలహప్రియవిషయగర్వితులకు స్తం
భనమోహనోచ్చాటనమారణవశ్యకూహకవిద్యనాదులకును నటలోభమో
హతిశయకామ్యకరులకుబోదకోర్వనియట్టిసౌమరులకు వినయభయభక్తివి
శ్వాసఘనతచేత గురులశుశ్రూషసేయనిక్రూరులకును స్వస్వరూపోపదేశం
బుసార్వభౌమ యెన్నివిధములకైనన్మియ్యంగరాదు || చ|| అనవినిధర్మజుండనె
మహాత్మకయిందధికారలక్షణం బునగురుసేవలక్షణబుద్ధిగ జెప్పుమటన్నరాజు
తో మునివరుడిట్లు పల్కెనుముముక్షులమార్గముయోగచర్యలు నివృత్తసుఖ
స్వరూపమునువీచులవిందుగవాక్చమత్యుచిత || చ|| ఇట్లనియెరాజేంద్రాసాధ
నచతుష్టయసంపత్తిగలయతండధికారి పానిలక్షణంబులనిత్యానిత్య వస్తువివే
కంబులు యిహాముత్యార్థఫలభోగవిరాగంబును శమాదిషట్క సుపత్తియా
ముముక్షుత్వంబులనంబడు తద్వివరంచాత్మనిత్యంబుజగంబులనిత్యంబులని యె
రుంగుటనిత్యానిత్య వస్తువివేకంబుసాధనంబు అందులన్రక్కుందనాదివనితా
భోగంబులుతుచ్ఛంబులుస్వర్గాదిలోకసుఖంబులునట్లయని యిహపరసౌఖ్యంబు
లుగోరకుండుట యిహాముత్యార్థభోగవిరక్తియను రెండవసాధనంబంతరికర
ణనిగ్రహంబు శమంబుబాహ్యపంచేంద్రియంబనగ్రహంబు దమనంబనంబడు
కామాద్యరిషడ్వర్గంబులయిండుట శాంతియనిపించు కొనునుశ్రుత్యాచార వి

శ్వాసంబుగలుగుట శ్రద్ధఁబనిపించుకొనును ఇట్లుశామాదిషటసాధన సంపత్తియను మూడవసాధనంబుశ్రీఘ్రంబెరుంగ గోరుటముమ తుత్వంబను నాలవ సాధనంబిట్లు సాధనచతుష్టయ సంపత్తిగలయతఁడధికారి యనిపించుకొనునని మరియొట్లనియె॥సీ॥ ఎవ్వడనేజగంబెట్టిచిసంసార మెవ్వనికక్కటయెందుగలిగి యెందును న్నాడనోయేరూపువాడనో యే చలనమేమందమేడిత్రోవ! యొకనాటికినినేను యెప్పుడున్నట్లుగాకన్నవారలలోనకలసిమెలసి! దలయెత్తగలుగు నాదైవకటాక్షంబులేరీతనున్నదోయెవఁడుగలడా! యనుచుచేహాదికభృమలన్నివిడిచి వేదవేదాంతవేత్తలవిభవపెరిగి నేడుగడయునుగురుడంచు నెంచువాఁడుస్వస్వరూపి౪చేశార్వాజనుఁడుభూప ॥వ॥ అనియిట్లువేదవ్యాసుండు ధర్మజునికెరింగించెననివినిసంతఃప్రాంతరంగులై శౌనకాదిమునులటమీదటివృత్తాంతంబేమనిచెప్పెనెరింగించుడని॥ క॥ సురసేవ్యధర్మచరితా! సరసీరుహపత్రనేత్రసన్నతగాత్రా! సరకాసురకంసాంతక! వరమునిహృద్యానభరీతవసుదేవసుతా॥మానిసి॥ నిరుపమనిరవేద్యానిత్యసత్యాత్మకద్యౌ! సరససుతవిధాతాసత్యసంగతభూతా! సురమునిగణరమ్యాసుండరాకారగమ్యా! గురువిబుధకలాపాగోపికానందరూపా॥

...

❦

గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్ర వర ప్రసాదలబ్ధ కవితావి

లాసశాండిల్యగోత్రపవిత్ర కృష్ణయా మాత్య ఘత్ర విను
త గుణధైర్య మల్లనామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీ రామస్తవరా
జంబను మహాప్రబంధంబునందు వ్యాసుండు సర్వ ప్రపంచకార
ణంబుమనంబగుటంజేసితన్ననోస్త్యాగంబు కారణాచార్యానుగ్రహంబు
నంజేయవలయుననిధర్మజుతోడంజెప్పుటయు ధర్మజుండుగురుమా
యాసంసారవిరక్తులందెల్పుమని యడుగుటయు వ్యాసభట్టా
రకుండుమాయావణాశ్రమాచారవిరక్తిరక్తులనద్గురుం
జేరవలయుననిచెప్పుటయునన్నదిద్వితీయాశ్వాసము

శ్రీరామజయము.

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

తృ తీ. యా శ్వా స ము.

శ్రీరమ్యదివ్యశోభన।

కారుణ్యకటాక్షలబ్ధగంగాధరదే।

వారాధివిఖండనల।

శ్రీరమణీప్రియవిహారశ్రీకృష్ణహరీ॥

వ॥ దేవాసూతుండుశౌనకాదిమహామునులకిట్లనియె నట్లువ్యాసుండుధర్మజుంగనుంగొనియిట్లనియె॥క॥ రాజేంద్రవిరక్తిమహా! రాజౌనధికారిమోక్షరాజ్యాపేక్ష॥ రాజశివయోగసిద్ధికి! గాజగదిరుగంగవలయు రమ్యమతోడ॥సీ॥ అవనీశయ్యాయుత్తమాధికాశాముముత్తుండు నేతినేతివాక్కులశరీరకుద్ధీంద్రియప్రాణభూజలగ్నిపవనాకాశశబ్దస్పర్శగంధరూప! రసమాదినం సృజిభృమలవిశ్వంబెల్ల జడముదృశ్యంబునశ్వరమునగుట! యిదియేమియనుగానుమెట్లకోనిన్నింటుగలసినయెఱుకనేగానుకాను! మరియు నెవ్వండనినయలమదిగిమరిగి! కాలేడెట్లోనివాడెట్లుబైలుదేరు! నట్టియూర్తియూతెంపునునిను మడింప! తన్నుదాగన్నగురుజేరదలచునపుడు॥సీ॥ జడివాఁబట్టినచాడ్చనవాదించువట్టిచదువులపోగుగట్టిపెట్టి! యుదరపోషణ కొరకొడిగట్టినట్టి యాభయరూపములనెల్లపడదగలిపి! నానావిధవ్యాఘానటనలుతనచేట గానియెండ్లారులదిగానిదెరిగి! యేలోకసుఖములుబైలుపచారములోను లోతారములోతెరింగి! దేహవర్ణాశ్రమాచారదేశకాల! రూపరేఖాభిమానముల్ రోసివిడిచి! పిన్నపెద్దతనంబులుపిండిగలపి! యార్థశుశ్రూషశేయమోక్షార్హుండధిప॥గీ॥ పెద్దలనఁగొప్పపెనుకొండలంతేసి! వారుగారునట్టివారుగారు తన్నుదానెగన్నుధన్యులవారైన! వారెపెద్దలనగవసుమతీశ్రమజియును॥ సీ॥ ఏజాతివాడైననేనీతివాడైననేజాడవాడైననెవ్వడైన! రాజయోగసమాధి రాజ్యాభిషిక్తుండై వెలిచూపుచూలోపువీడుచూపు! లోచూడచూడంగలోకాస్తమయమునైపండువెన్నెలబయల్పిండివెలుగు! లీలోనమైయంతలోతనువునమచ్చియెదురుదన్నెరిగిడియెరుకమరచి! హాయికినినోర్చిచిత్సుఖోపాయుండగుచు యెవ

నిదో రాజ్యమైయున్న యెరుకమంతు। డాత్త విజ్ఞాన సద్గురుండార్యపూజ్యుడా
దిదేవుండునాతం డెయినఘచరిత॥ సీ॥ గురుకులవాసంబుగోరిసముచితాసనం
బుననుండికాయంబునికి॥ యరగంటిమా యరుగెరవ్రాసి మఱిసహసారము
నగురుబూజవమొనర్చి। దృష్టిజడాజడదృష్ట్యధ్యముననిల్చుకుండలిత క్తిమేల్కొలి
పియండు। పవనచిత్తంబులుప్రవహింపగాజగజ్జాలంబు వెలిగింపబయలుపడిన
పరమమైనట్టియపరోక్షపదవినిందు। వాండెభేదరిముద్రకీలూడినట్టి రాజయో
గమనసోక్త స్తనీజితార్థ। తుర్యధుర్యుండుకారణాచార్యుడగుడు॥ క॥ యోగిం
ద్రమహిమలిల్లని। వాగ్ద్రునికైననల్లవానవుకైనా। భోగింద్రపతికినైనా। యీ
గడిదియనంగవశమయ్యాశునకైన॥ సీ॥ ప్రణవనాదస్వరూపముదీర్ఘ ఘంటికా
రవమునబ్రహ్మరంధ్రమునమ్రోయె। బ్రహ్మరంధ్రధ్యాన పరవశంబునముక్తి
కాంత నెదుర్కొనికళలదేల్చు। కళలంటియోపరతిగరగి బిందువుజారసమరసా
నందాభిచంద్రుడగును। చంద్రకాంతపుకోటిశశికిరణంబులుజారక ప్సరిమందు
చలువనొంది సర్వకాంతివహించినిశ్చంకుడగును। ధాత్రినవభూత వేషావ
తారుడైన। సద్గురుస్వామిసేవించునజ్ఞుండు। పరమభాగవతారాధ్యపాలు
డధిపాగీ॥ కంటిదృష్టిచేతగనువిశ్వమెల్లను। దర్పణంబుగల్గదన్నుగనును। ఆత్మత
త్వమార్గమారీతిగనవతె। నార్యదర్పణంబునందుభూప॥ చ॥ గురుకరుణాకటా
క్షమునకున్నిదితుండగుభాగ్యశాలిశ్రీ। చరణసరోజరేణువులుసంకరవిష్టువిధా
తలాదిగా। శిరముననావహించినుతసేయుచుబ్రోచుచుకాంచివెంబడిక॥ దిరు
గగవానికెందులను దెల్పనసాధ్యములున్నచేవుపాగీ॥ ఇట్టిగురుని జేరకన్నిపోక
లుబోవ। చిత్తశుద్ధిలేదుచింతపోదు। మాయమాయలాడిమటుమాయమంత్రా
ల। దొలగిపోదునాత్మ దెలియనీదు॥ సీ॥ కనునంటమేల్కొకగడ్డములైంచినబూ
చిబూచనిమాయబోనెవెరచి। గురుసేవసేయకగొట్టడైతిరిగినచీరలేదనిమా
యసిగ్గుపడునె। తన్నుదాదెలియకతలక్రిందుగాబడ్డవిద్యవాదనిమాయచోద్య
పడునె। యానందమొందకనాలుబిడ్డలవీడదోసరారనిమాయరోపిపోనె। యం
తతాగాకదేహంబునాగ్రహింప। శూన్యగాడినియీమాయలైన్యపడునె। తె
లివినొందకనూరూరసలవటంప। దేశగీడనిమాయదాదిరుగబడునె॥ క॥ ఎన్ని
విధంబులనైనను। నున్నదియున్నట్టైకన్నయోగులసేవక॥ తన్నేతానెరుగకపో
దన్నామాయాప్రపంచమరితయుదానై॥ క॥ ఈరితితన్నుదాగను। కారణగు
రుమూర్తిజేరిఘనవనయవిధే। యారూఢింకుశ్రూషలు। నారయసలుపంగవల
యనవియెల్లున్నక॥ గీ॥ పరమగురుజేరిద్వాదశాబ్దములులెన్నె। నాత్మయును

నంగమును సానమనగమరియు। పరగసద్భావమును సనబడినయట్టి నాల్గువిధములకు శ్రూషనడుపవలయు॥సీ॥ నాల్గుకుశ్రూషలనడకలువేర్వేరివిభజింతువినవయ్యనిమలచరిత। యార్యాభిమతపదార్థానుకూలముసేయునది యాత్మకు శ్రూషలనడుపవలయు। ఆవాదమ సకాభ్యంజనాతిథ్యములననంగ శుశ్రూషలనగనొప్ప। త్నేతగృహరామసీమలనరయుటస్థానమిక్ శిశ్రూషలాడలామె। తాతదైవంబుతల్లియుతండ్రికర్త। యేడుగడయునుగురుడంచునెంచిధక్తిచేయసద్భావశ్రూషసీద్ధమిట్లు। తెరిగినదుపంగవలయునుగురునిశరీరం॥ ఇటువలెసేవలసేసే। భటునకుబోధింప వలయుపరమగురుండా। కుటిలప్రపంచభావని నటలన్నియు దలియశాస్త్ర సమ్యక్ ననఘా ॥సీ॥ ఎరిగియెరుంగనియిబృందితెల్వికై మెదురెరుంగకయున్నయెరుకటెట। నిలుచున్నచాయనుబోలికారోపింపబడుకల్పితుండహంధావమునను। జిచ్చక్తితోనదాశివుడన బడుకల్పితాజ్ఞానభావమాయాస్వరూపు। మఱియు వాప్రకృతియాచరణవిక్షేపమాత్రక్షులవ్యామోహజాడజూడ। తనకిందభావమనిపించుకొనునుమొదట। యావరణ శక్తిదేహంబుప్రకృతి। భావమునపరాశక్తితోపరమహేతు। డనగబెంపెక్కుకల్పితుండవనిసాధ॥

—* (మాయావిచారఘట్టము.) *—

క॥ పరమేశునియవయవమే। బారిపొరివిక్షేపశక్తిమూడహములకు॥ మరియాకారంబైదా। బెరిగమహత్తత్వమనగ పృథ్వీరమణా॥గీ॥ అందహంకారములమాటియందునధమ। మైవభూతయ హంకృతియందువిశ్వ। కారణాఖ్యతమోగుణకల్పిరాట। శక్తితోజ్ఞానవికృతిధూర్జటియనంగ॥గీ॥ మరిజగత్సాక్షిదేహియై మధ్యమోహ। మనెడితైజసాహమునువరనవికృతిర। జోగుణంబునిచ్చాశక్తిగోగుణంప। నతడెమోరణ్యగర్భుండటండ్రుబుధులు ॥గీ॥ మోహవికృతినుత్రమోహకావైరికా। యహమువిశ్వదేహియరయసాక్షి। కంబుజ్ఞానశక్తిగలసివిరాట్పురు। ఘండవిష్ణుడవసుస్థిరాత్మ ॥సీ॥ కల్పితపురుషుండుకడురుద్రతత్వంబువలనబీజభూతములకుబీజ। మారజోగుణమునమోరణ్యగర్భుండుకర్తేంద్రియములకుకణిసాక్షి। కుండావిరాట్పురుషుడునాపిష్ణువుజ్ఞానంద్రియములబీజంబురాజ। నగుణసత్త్వైక్యతనరగనంతకరణములకుబీజంబునమతనతడె। యఖిలదేహేంద్రియసమష్టియందునుండి। జీవరూపంబులైపవేశించితానె। మరిక్రియాశక్తియాక్తుడైమరచితన్ను। బుద్ధికల్పనభ్రాంతిశేషురుషుండవ్యే॥ క॥ నానాదేహింపాధుల। నానాత్వభ్రాంతినొంది నాదీదనుడుక॥

నానాభిమానములచే నానారూపంబులాయెనారాయణుడే॥ మ॥ కలలోజీ
వుడుబుద్ధికల్పనలచీకాకొడుగన్వించుచో॥ కలచిద్రూపుడుదానెన్గొలనిరాకా
రుండునైయుండియున్॥ కలిమిన్లేమిన్జెందుచున్వివిధసంకల్పకృతీ బంధ
ముక్తులనానావిధజంతుజాలములునైతోచున్జగత్కార్యమై॥౨॥ కనకబా
క్రటనేకభూషణములైగాన్వించుమాగకంబునన్॥ ధ్వనిదానొక్కటివాద్యభే
దములభేదంబైనచందంబునన్॥ మననాకారవిచిత్రదగ్గుతబ్రహ్మభాసతేజం
బుతా॥ గనుపట్టెంసకలంబునాచునిజమోక్షస్థివివాహాత్మనా॥క॥ మర్రిబ్రహ్మ
మువ్యతిరక్తము॥పరికింపగలేదునీదుభావములోనన్॥బెరుకెంచయోకుసర్వము॥
పరమాత్ముండనుచుబాదుపాండవముఖ్యా॥ క॥ కొంతయాగ్రజధీనిశ్రాంతికి
సర్వంబుజూడబహుమయంబై॥ సంతోషమిచ్చుమాధుని॥ కెంతయునుఘమిదు
దుఃఖమిచ్చినభంగిన్॥క॥ స్త్రీలంచుపురుషులంచుంజాలాభేదంబులెందుజనునె
వడైనా॥ బాబుండువాడెయిచం॥ డాలాంతముబ్రహ్మమంతటనుసరిభూపా॥
క॥ బాలవయోవృద్ధిస్త్రీజాలంబులనెవ్వడైనగద్దుగకృపచే॥వాలాయముతమ్మ
రుగక॥ నాలోకింపంగదలచునతడుతముడొ॥ క॥ తనుమాత్రమెరుగకొరకై॥
తనపాత్రాపాత్రపెవడుదలపోయునొకో॥ తనకట్లనెవడుపాత్రుడొ॥తనుదా
రక్షించుకన్నధర్మముగలచే॥ క॥ నిండుకపరమాత్ముండిటులుండంగాయెరుగ
లేకయోగులమనుచున్॥ యుండలవానలమంచుల॥ నుండగమోక్షంబెతనకునుర్వీ
రమడొ॥ సీ॥ మానులైకొందరుమాటలాడనివారుకొందరుమంత్రమల్లాలుగు
వారు॥ కొందరుఋగ్యతాందోళులగువారుకొందరాకలముచేగుండువారు॥
కొందరేప్రొద్దులోకులకేడ్చువారునుచలికివాసకుకొందరభుకువారు॥ తపసులై
కొందరుతలక్రిందులగువారు ముక్కుబుకొందరమాయువారు॥ నిన్నితెలుగుల
నెందరునెన్నిపాట్లు॥ బడ్డసంసారమేగానిబ్రహ్మబోధ॥మాగకమదిగాదుసర్వం
బుమరచితన్నుసద్గురుత్వంబుగాగన్నజాణయోగి॥ క॥ నానావిధదృశ్యంబులు
నానాయనినేతివాక్యనటనలచేతన్॥ నానిదొలంగగద్రోచిని॥తానుందానాను
లేనితానేనిలుచున్॥ గీ॥ వాసనాక్షయమానిసవశములేక॥ తత్వబోధంబుతెలి
యంగతలపులేదు॥ అందువాసనాత్రయములనడచిపుచ్చి॥పొందవలెచిత్రజయ
మునబోధయాపు॥ వ॥అందువాసనాత్రయమనోనాశలక్షణంబెట్లంటేని॥క॥తొ
కికమెరిగినడపనిపోకలుగారాదటంచుబుధసభలందున్॥లోకానుసారిగాజను॥
నాకుమతియెలోకవాసనాఖ్యుడుదెలియన్॥ గీ॥ చదివిచదివివాటిపదములయ
ర్థంబు॥ వెదకివెదకికర్మనివశుడగుచు॥ వెట్టివెట్టిపపతనొందుటేజూడ॥ శా

స్త్రవాసనంధ్రుసర్వవిదులు॥ గీ॥ కాయపోషణంబుగంగనదీప్సానమాదిగా
గగల్గునఖిలశౌచమునులుదేహవాసనలుమూఁడుగువాడు తగ్గిలినుడుచుచుం
డుధర్మచరితము॥ కావునవాసనాత్రయముకష్టపుకర్మమునిందులోపల స్రూపు
దుచేందులోలదముజెప్పగరోతలుయెంతమాత్రమే వానియెంచగానరకపా
సచమిపటహీనజన్మము । ట్టినిపరీతమువ్విడువ నెవ్వడెరుంగునతండ్రీరుడె॥
ఉ॥ లోకముతోడిదేలసభలోచదువుల్లుదువంగగోరునా । పోకలుబోవ నేలమల
మూత్రపుకొంపనుదానునాత్మగా జేకొనిసల్పుతీర్థములుశీలములేలనటంచువా
సనల్ । గయికొనకుండువారలధికారులుమోక్షమునొందుగాన్మపా॥ క॥ మన
సేసర్వజగంబులు మననవ్యతిరీక్తమైనమాయలుగలదేమనసేనజ్ఞనసంగతిగ
నగామానసజయంబుగల్గునృపాలా॥ అంత॥ గీ॥ తన్నునెరుగగోరుతలపునుబు
ట్టునుదృశ్యమాగఁమెల్ల తెలియబడును । నప్పడాత్మతత్వమతిశయంబుగగల్గు
పాండవాబ్ధిచంద్రపార్థివేంద్ర॥ సీ॥ రాజేంద్రవినుమనఃప్రాణంబులాత్మగాదిన్ని
టి నెరిగడియెరుకయాత్మ । తాపత్రయంబులుతలపులునాత్మగా విన్నిటి నెరిగడి
యెరుకయాత్మ । పుత్రమిత్రకళిత్రభూమ్యురులాత్మగాదిన్నిటి నెరిగడియెరుక
యాత్మ । యష్టాంగయోగాదినివ్వలునాత్మగాదిన్నిటి నెరిగడియెరుకయాత్మ । య
ట్టియాత్మనీవుయఖిలంబులునునీవు । నీవునేనటన్నభావమీవు । గానమేమిలేదుకైవ
ల్యపదమాగఁమేనటంచుదలచునెరుకవీవు॥ క॥ వినుమివ్వధమునజెప్పిన । మునివరు
నకుధర్మజుండుమోదముతోడక । వినియభయభక్తిపరుడై । వినుపింపుండింకనే
మిచినిగావలెనో॥ గీ॥ అనుచుధర్మజుండునాపరాశరసూను । తోడబలుకునవు
దుతోలుతదేహతత్వమాగఁమెల్లతగజెప్పకొరకునై । వినుమటంచుటలెవే
ట్రుతోడ॥ క॥ జీవేశ్వరతనువులునాల్లావిధమెరుగంగనీకునఖిలముదెలియుక॥

—* (జీవేశ్వరతనుచతుష్టయఘట్టము.) *—

భావింపబ్రహ్మబోధమునీనైయుండంగవచ్చునిర్మలచరితా॥ వ॥ మరయుజీవేశ్వ
రతనుచతుష్టయలక్షణంబెట్లుండునీ॥ సీ॥ త్వద్వృష్టికర్ణజిహ్వఘ్రాణములునైదు
శబ్దాదులైదువచనములైదు పాదపాయూపస్థపాణివాక్కులనైదుజాతా
దిబంధులకాడలైదు య్గజలాగ్నిపవనాకాశమహాభూతపంచీకృతకదంబపం
చవింశతిప్రకారస్థులదేహమిందుకవస్థకాగత్తునేత్రమునీస్థానమరయి యు
క్తభోగంబుచరిత్రయాశక్తిరాజు । సగుణములువిశ్వజ్ఞభిమానలింగనకార । మర
యమాత్మకయాత్మజీవాత్మయతడె । వ్యావహారికజీవుండుభూవరేణ్య॥ క॥ స్థూ
లంబీపదీసంజ్ఞల । జాలమున ద్వాసనావశతసూక్ష్మాంగంబిలో నెనిమిదిపురము

లఃదేలలితంబగుప్రియోక్తిజెప్పెదవినుమి॥ గీ॥ జ్ఞానకర్తేంద్రియంబులుమానసా
దికరణములునాల్గుతమమునుకర్మకామములునుభూతంబులును బ్రాణములు
నుగూడి యష్టపురమలలింపుగాంగమగున్మపాలి॥ సీ॥ కలలకన్ధులునునికంతమ
చ్చాశక్తితైజసుండధిమానితనరసాత్వికంబుకామముమాత్రకయనుస్వేచ్ఛా
భోగమందులవ్యాపకమయినయాత్మయంతరాత్మపునతండలప్రాతిభాసికయా
త్ముడీపదిసంజ్ఞలందులింగి కాయమీష్టూలసూక్ష్మద్వయాంగంబుల కారణంబు
గుటచేకారణాంగమగునునిదురందుసర్వేంద్రియంబులడగి యోర్ముగలిగినభం
బుండనేర్పడంగి నన్నవచనంబునగుటనీరగ్నిగలదె॥ యిందులకుపాత్రయైధా
త్రియొసగునయ్యు॥ గీ॥ పంచవింశతితత్వంబునెంచనిట్లు॥ లగునువటబీజగతికార
ణాంగమిందవస్థనుప్రియుహృదయంబువాసమగును॥ ప్రాజ్ఞుడభిమానియిందు
కుద్రవ్యశక్తి॥ క॥ కననానందముభోగముఘనతామసగుణముమాతృకమకా
రంచా॥ వినువ్యాపకాత్మపరమాత్మననతడేపారమార్థికాత్ముండభిపా॥

క॥ కారణమీపదిసంజ్ఞల॥ మీఱునవస్థాత్రయముల మించినవయ్యై॥
కారణతనువునకుమహా॥ కారణమమదేహమింకగలదునరేంద్రా॥

వ॥ యిట్లవస్థాత్రయంబునకు సాక్షియై కారణంబునకు మహాకార
ణంబు శరీరమెట్లన్న పంచభూతోత్పత్తి హేతువులగు సద్యోజాత వాసుదే
వాఘోరతత్తురుషేశానులను పంచబ్రహ్మశరీరంబులకు పంచభూతంబులుని
వృత్తిప్రతిష్ఠావిద్యాకాంతికాంత్యతీతపంచకళిలుపంచవిషయంబులుపరాశక్త్యా
దిశక్తిజ్ఞానశక్తిక్రియాశక్తిచ్ఛాశక్తిత్తులుప్రేరకస్వరూపంబులైనపంచప్రాణంబు
లుపంచాక్షరియై పంచేంద్రియంబులుబ్రహ్మవిష్ణురుద్రేశ్వరసదాశివులను నీపం
చకలకలంతకరణంబు లిట్లెరువదియైదుతత్వంబులంగూడి మహాకారణశరీరం
బగునిందుకవస్థతుర్యంబభిమాని ప్రత్యగాత్మజ్ఞానశక్తిశుద్ధసత్వగుణంబు మూ
ర్తిస్థానంబునాదంగభోగంబు ఓంకారంబుమాతృకవీనియందువ్యాపకంబగు
నాత్మనిర్మలాత్మయతండె కూటస్థచైతన్యండిందునోంకారం బుండుటనదియై
మూలప్రకృతియీపదిసంజ్ఞలుగలది మహాకారణంబును దేహపీననువదిసంఖ్యా
సంజ్ఞలమీదిజ్ఞైకకళామాత్రంబుగా విశేషించినదియెతుర్యాతీతంబిట్లు జీవత
నుచతుష్టయంబికనీశ్వరతను చతుష్టయలక్షణం బెట్లన్నపృథివ్యాపస్తేజోవా
యాకాశచంద్రసూర్యాశ్మలను అష్టమూకుళిశ్వరునియొక్క విరాడ్రూ
పంబగు స్థూలంబిందులకుత్పత్తియవస్థ యభిమాని బ్రహ్మక్రియాశక్తి రాజసా
హంకారంబుసూర్యస్థానంబుసర్వకలకలత్వభోగంబకారంబు మాతృకవీనితో

శుకాక్షిసకలంబగునాళ్ళ భూతాళ్ళయితో విష్ణుదీనంజయలంగల విరాట్పురుషు
 డింక సకలభూతంబులకాశ్రయంబగు హిరణ్యగర్భశరీరంబెట్లున్నదశదిక్కును
 త్రోత్రంబును, నాయువుత్వగిందియంబు, సూర్యుండు నేత్రంబులు, వరుణుండు జి
 హ్వంబు, అశ్వినీ దేవతలు ఘ్రాణేంద్రియంబు, వహ్నివాక్కు, ఇంద్రుండు క
 శంబులు పేంద్రుండు పాదంబులు, బ్రహ్మగుహ్యంబు-మృత్యువుగుదంబు జ్ఞాతృవం
 తాపకరణంబు, మనంబుచంద్రుండు బుద్ధిబ్రహ్మ, తేత్రజ్ఞుండుచి త్రంబహంకారంబు
 యుండును, నీవత్తుర్దశ దేవతలతోడ గూడినది హిరణ్యగర్భశరీరంబిందులక వస్థితి
 విషుదభిమానియిచ్చాశక్తిసాత్వికహంకారంబుచంద్రస్థానంబు సర్వపాలకత్వ
 భోగంబుకారం మమాత్మక వీనితోవ్యాపకమైనయ్యాత్మసూత్రాత్మయితోమ్మి
 దిసంజ్ఞలంగలది హిరణ్యగర్భశరీరంబగు, నీవిరాడ్ధిరణ్యగర్భామలకు గారణమై
 నది నైఋతి దస్వరూపంబైనయవ్యాకృత శరీరంబుదీనికి ప్రత్యయావస్థయై యుండభి
 మాని ద్రవ్యక్రితామసాహంకారంబును నగ్నిస్థానం సర్వసంహారభోగంబును
 మాత్మకమకారంబును వీనితోడంగూడివ్యాపకంబగునాళ్ళశుద్ధాత్మమరియున
 వ్యాకృతంబన మదహంకారంబునటచదియెదిగుణగర్భంబును బిందుపాధిచేది
 ద్వితీయంబైన పంచభూతంబులకుం గారణంబగు మరివిరాడ్ధిరణ్యగర్భయవ్యాకృ
 తులనుగూర్చిరమామోపాధిశరీరంబులకు సాక్షిరూపంబగునదియమూలప్ర
 కృతియదిస్వరాట్టనంబగునదియ యనాహతనామంబునుచదియె పంచబ్రహ్మం
 బునునదియ పంచభూతంబును యట్టియూలప్రకృతిశరీరంబునకవస్థ సర్వసాక్షి
 గూర్చయండభిమాని శుద్ధసాత్వికాహంకారంబు జ్ఞానశక్తిబ్రహ్మాండాత్మతస్థా
 నంబు సర్వకల్యాణ సర్వపాలకత్వ సర్వసంహారకత్వ సర్వవియంత్వత్వసర్వ
 భోక్తృత్వశ్రేష్ఠత్వ ర్యాపకత్వజైశ్వర్యంబై భోగభోగకారంబుమాత్మకయం
 దులవ్యాపకంబగునాళ్ళ మహాత్మగూర్చిసంజ్ఞలంగలది మూలప్రకృతిశ
 రీరంబగు నీపిండాండబ్రహ్మాండంబులకు యష్టశరీరంబులువాచ్యార్థంబును పించు
 కౌసుమీశ్వరూపంబిదిదృశ్యంబు ఏటికిసాక్షిస్వగూఢంబగుచిత్తు యాయెనిమి
 దింటిగూడిన జ్ఞానోపాధిచేతతబ్రహ్మాంబనిపించుకొనుచు ఏటికినతితంబగున
 దియ యీశ్వరునితుర్యాతీతంబుట్టి జలశరీరన్యాయంబున నిత్యము క్తశుద్ధబు
 ద్ధస్వభావసత్య సజ్జానఘనసచ్చిదానందనిత్యపరిపూర్ణంబగునదియెఘోషాశ్ర
 వ్తాబదియెనివని యసిపదంబుచెప్పెనునదితత్వమస్మాదిమహావాక్యలక్షణంబుత
 త్త్వదత్వంపదలక్ష్యార్థంబు ససిపదంబులండంబు గాబోధించునట్లుగుటంజేసితత్త్వద
 వాచ్యార్థంబగు జీవేశ్వరాదృష్టశరీరంబులు దృశ్యంబయెఱిగిపర బ్రహ్మస్వరూ

పంబవై సుఖంబుండుమనిమరియనిట్లనియె॥గీ॥అఖిలవ్యవహారదతడెజీవాన్మదం
త॥రాత్మ సంసారమునినంటియంటకుండ॥యలకుజీవాత్మపంబున్మయింపఁ
త్స॥వ్యావహారికిసాక్షియైనతడెఘాప॥క॥ నిదియందు నోడనడచిని॥సాక్షి
లనున్నదరులునడుచుకొనుబృ॥గదలినచంద్రుడుగదలును॥గదలినజలమందున
డుసుగదలినరీప॥క॥ దేహంబుచావుపుట్టువు॥దేహికిననునట్లునాత్మచిత్త్యై
నక॥దేహాద్యఃస్థగలిగెను॥దేహియైననుగాపురంబుదెలియకనధివా॥

క॥శ్రీరామునియనుజత్వము॥దూరంబునదొలగద్రోచిదొండుగనీవే॥
నారాయణుడనుకైవడి॥నారాయణుడుస్తమాత్మయందైక్యమగుక॥క॥న
దిచాటిపదుగురేగుచు॥తుదితనులెక్కింపమరచితోమ్మండ్రొకక॥పదిగురులే
రనినీవే॥పదియావాడట్లజీవపరమైక్యంబుల్॥మ॥జననాథావిపరీతసంతయ
ములజ్ఞానంబువిష్ణుతయం॥బనగాముక్తివాటినిందొలగిబ్రహ్మచందవారాశి
ల॥మనసులేదీరగనోలలాడునిదియే॥వర్తంబుసత్యంబుగా॥వినుమీనికిజీవసం
స్మృతులుసోకకరావుయూహింపుమా॥క॥వినవోయిధర్మనందని॥తనుదాగ
నుగొనుటకంటెధర్మములేదై॥ననువైరాగ్యంబుపరతి॥యునువలెలేకున్ననా
త్మయోగముగలదే॥క॥యిష్టైలజెప్పవలయును॥తన్నెతానెరుగుకొనకుతన
కన్యంబై॥గన్నదియంతాదబ్బర॥నిన్నేసీవెరుగనీవానెక్కింబధిపా॥క॥ఈరీతి
నెదురుగాజూ॥పారెడిపిండాండమాదిబ్రహ్మాండంబుల్॥నీరుగజేసినవాడే॥చై
రాగోష్ఠపరతులందువాడునృపాలా॥క॥పలుమాటలపనియేమిక॥గలవంటిది
మాయదీనికిలలానైనా॥గలవనజూడగబోకుము॥కలిమియగులేమియునులేనిగా
న్పునఘాపా॥క॥సకలప్రపంచంబునువా॥చికమనిదెలిసిననటువంటిచిన్నా
త్రజ్ఞ॥ప్రకళామాత్రంబేనను॥చుకంవికములేనియోగిసుఖభోగ్యుడగుక॥సీ॥
సంసారియగువానిజన్మంబుభీష్మభా॥సంసారియగువానిజాడరోతి॥సంసారియ
గువానిసంగంబుకొరగామిసంసారియగువానిసాటిలాటి॥సంసారియగువాని
సంపదలాపద॥సంసారియగువానిజదువుజాలి॥సంసారియగువానిశాఖ్యంబు
దూఃఖంబు॥సంసారియగువానిజాతినడత॥పాపసంసారియగువానిబ్రతుకులతు
కు॥దైన్యసంసారియగువానితవులుతెవులు॥కర్మసంసారియగువానికాంక్షవల
ధి॥రోషసంసారియగువానియుజువువెతలు॥సీ॥సంస్మృతికడుదుఃఖసంతాపహే
తువుసంస్మృతియత్రకూరసాహసంబు॥సంస్మృతిదుర్లోషసంగమలాభంబు॥సం
స్మృతిదుష్కర్మసంగరంబు॥సంస్మృతియాశాపికాడవికారంబు॥సంస్మృతిదారిద్ర
సంకటంబు॥సంస్మృతిదేహాస్తజర్మరీఘాతంబు॥సంస్మృతిపాపంబునన్మృతియనం

స్మృతియరోతమూలంబుచంచలంబు | సంస్మృతియ నారకంబునుజాలికాలి | సం
స్మృతియధర్మఘాతయజన్మహాని | సంస్మృతియసర్వవేధలునులక్షల్లి || సీ || తనువె
త్తుటకుజాలదాతసబవిశారనెరిగియున్గోలనెరుగడకట | పుట్టినపుట్టేపొందిన
నెల వేదియున్నతా వెక్కడవెడలుటేది | యంతయుజూడంగ హేయకరంబును
ముట్టంటురోతలమూలమిట్టు | లుచ్చరింపగరానిముచ్చట్రతుకులకైనికటమె
తానుమానిసినటంచు | నయ్యయోనింటనుండగానర్హమగునా | శుక్లశోణితమిత్ర
మాస్థూలదేహ | కారణంబైనలింగంగఘాతయగుచు | చిత్తబయమునతన్ను
దాజేరనలదె|| వేయేలవొక్కమాటను | మాయాసంసారమెల్లమడియించు
టకై | యాయముజెప్పెదమనసే | కాచేంద్రివిషయకార్యకారణమనఘ || క ||
మనసేమాయాజగములు | మనసేసంసారదోషమార్గముసర్వం | బునుమనసే
కానిమరే | మినిలేదనుచునెరిగిమెలగున్పాలా || సీ || మనసయాసంసారమా
యావికారముల్లనసయాలోకీకమహిమలన్ని | మనసయాపాపంబుమనసయా
పుణ్యంబుమనసయాశోకాదిమత్సరములు | మనసయాజీవులుమనసయాజన
ములుమనసయాసుఖదుఃఖమలినములును | మనసయాప్రీతులుమనసయాపురు
షులుమనసయాయభిలాశ్రమంబులెల్ల | మనసుగాకున్నదొక్కటైన మాయలే
దు | మాయగాకున్నదొక్కటైనమనసులేదు | యభిజగమువనోమాయలగుట
దెలసి | బ్రదుకనేర్చినవారలుబ్రహ్మవిదులు|| క || వృధలునుమీసంసారము | వృధ
లునుమీపుణ్యపాపవితతిజగంబులీ | కథలునుమీపురుషార్థము | బుధులునుమీవీటి
నెరుగుపుణ్యబుధరణి|| క || అపరిమితానందంబుల | నుపశాంతినిబొందకున్న
యోగులువిబుధులీ | విపరీతసంశయంబుల | చపలంబగుధర్మతనయగజ్జనవిస
యా|| క || రాసికుచిత్తవృత్తులు | పోసికుసమాధియందుబుద్ధిదలర్పం | గాసికుయో
గవిఘ్నము | లేసికువిచారమేమితెలివందిప్పా|| క || శ్రీగురుపాదపద్మములుచిత్త
మునందలపోసివిశ్వము | స్వేగమెకాల్చివేసితేలివేపరమాత్మపదంబటంచుపై |
పైగురమేరలేనిసుఖమందుసమాధినిపోలలాడునా | యోగియజీవమక్తుదును
భోన్నతు డెందునుధర్మనందనా|| చ || గురుకృపగల్గిబోధమొనగూడిపరాపరత
స్తునైనయా | యెరుకబయ్యలించిమనసేకముసేయుచుసంశయంబులక | దొర
గినజీవముక్తులకు దుర్జనసంస్మృతిదోషమెన్నడుక | బొరయదుచిత్తవిభ్రమము
పుట్టదునుమిప్పుపాల చంద్రవరా|| చ || చదువులుపెక్కుగాజదివిశాస్త్రవివేకము
నేర్పిధర్మము | ల్యాదలగుయోగవిద్యలనుబోధలనెన్నిటివిట్టివిగినక | మృదువగు
రాజయోగమునిమేషణవరాత్రముబొందకుండిన | న్నదలగుచిత్తసంశయము

వాసనయుఁ జెడదయ్యధర్మజాగ్రీ॥ గీ॥ సాంఖ్యతారకయోగసంజ్ఞలనెరింగి॥ రాజ
శివయోగసంయోగరామరాజ । భేదరీయుక్తసౌఖ్యలక్ష్మీరతుండు । వాడెవే
దాంతవేదనిర్వాహకుండు॥ సీ॥ ఉత్తరశాంభవీయుక్తుండుముక్తుండు పరమవి
ద్యాదురంధరుడుగురుడుతుస్యసుఖాన్వాదధుర్యుండునార్యుండుబ్రహ్మనుకూ
లసంభ్రముడుసముడు । వాదాంతవిద్యావివోదుండుమోదుండు పురుషార్థసట
నసంభోగియోగి॥ కూలంకషజ్ఞానగూఢుపారూఢుండుద్యుగ్దృశ్యరాగవర్జితుడు
మితుడు । వేదవేదాంతసిద్ధాంతవేద్యుడొద్యు॥ డాల్మసుస్థిరచిత్సుఖోత్సాహిదే
హి॥ నిర్వికల్పసమాధిసర్వైతదాత॥ కారణాచార్యసేవాధికారిసూరి॥ సీ॥ మన
సుదీరినవాడుమనసుదీరినవాడు గన్నవాడున్నట్టెగన్నవాడు । గలగకుండినవా
డుగలగకుండినవాడు లేనివాడునుగల్గిలేనివాడు । బైలుదేరినవాడుబైలుదేరిన
వాడుయెరుగువాడెరుగుదన్నెరుగువాడు । కన్నలగననవాడుకన్నలగలవా
డుగానివాడంతయేగానివాడు । ధీమనశ్చిత్తహంకారదృశ్యదృష్టివేకలత్యైర్థ
లక్షితవిద్యవాడు ॥ సీ॥ ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగయోగ్యుంబైన
యోగివరుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుడ తర్లక్ష్య భోగయోగ్యుంబైనయోగివ
రుడు । ఆకాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగయోగ్యుంబైనయోగివరుడు । ఆ
కాశపంచకాభ్యాసుడంతర్లక్ష్యభోగయోగ్యుంబైనయోగివరుడు । యతః డెయా
కాశపంచాంగమైనవాడు । సతః డెయాకాశవాణియునైనవాడు । సతః డెయాకా
శరూపియునైనవాడు । సతః డెయాకాశవాసియునైనవాడు॥ గీ॥ ఒక్కయుక్తి
లోననున్నదితత్వంబు । వట్టివదువుపోరువెట్టిగాడ్డె । నేనునేనటంచునెరసినతెలి
యదా । తానుగాకవేరెతానుగలడె॥ గీ॥ అధిపయిదిమర్మమంగదరాగ్రమధ్య
వార్ధినడుమకృష్ణాశ్రయిద్వారవతిని । యాత్ముడున్నాడు సూక్ష్మవృద్ధ్యాప్తి
చేత । జ్ఞాతగలవాడలేకనుసంజ్ఞగాను॥ గీ॥ కన్నుజెదరంగదృష్టియుగాలిజెద
రు । దృష్టిగాలియుజెదరబుద్ధియునుజెదరు । బుద్ధిజెదరనంతర్లక్ష్యముద్రజెదరు ।
ముద్రజెదరినబోధయుమునుపెజెదరు॥ ఉ॥ కావునకంటెదృష్టిమదిగాలిచరింప
కయిండునట్లుగా । భావనలత్యమద్రలనుపన్నదీనిల్లుచుబ్రహ్మబోధమైభూవ
లయంబునందుమముబుద్ధిదలంపుచుసంచరింపుమా । యావిపరీతకల్పనలయంద
వచానముగాన్పపాలకా॥ సీ॥ స్వస్తికారోహణస్ఫర్షవేదాదీతలీమూడుదీ
క్షులనెరుగవినుము । మొదలసిద్ధాసనముననుంచిధురిశిష్యువొసటిప్రాతడుడిచి
భసితరేఖియాగమాక్రికదీర్చియాదలఁజెయిచేర్చియంతటదెల్పినవనుచుదెల్పి
కడగినట్లుత్రివిధ దీక్షాప్రకారంబు కారణగురుమూలికకరుణసేయి । రాజ

యోగసమాధిసామ్రాజ్యసౌఖ్యం వాధికలోలాడుచుండెడువారలకును నెన్న
టికిహానిలేనయ్యమున్నుపరి సన్నతులువిన్నజాలదెజన్మఫలము॥ ఉ॥ ఈగతి
దెల్పుమానికీసరేంద్రుడుబల్కె-మహాశ్మతారంకా । యోగముట్టిరాజశివయో
గసమాధులుసేయువేళన॥ ట్లాగురుభక్తుడేమిగనునట్టిదియెంతయుజెప్పమన్న
వే॥ దాగమశాస్త్రసన్నతిరిహస్యముదేటగవ్యాసుదీట్లనుక॥ సీ॥ సిద్ధాసన్ము
డైశ్రద్ధాసమృద్ధితోముక్కాచాయకొకింతనిష్ఠదోప॥ కన్నులుదేలించిగదియం
గగీలించికుసుమావుమేరకన్గంటిసూటి॥ పట్టువిడుపులులేనిబైలెల్లకబళించియం
దులోమాటుగాణాండువ్రోసి॥ నిల్చుచూపరితెల్పిందిపారగబయల్పించార
బోసినట్లుండనపుడు॥ యెరుకపడ్డవాడునెరిగించుకొనువాడు॥ నెరుగువాడులే
కబెరుగుగాక॥ బ్రతుకుబయలుబట్టిపరదేశిపక్షమైమర్చివెల్లచిశ్శమాధిననఘ॥
సీ॥ చిశ్శమాధినిట్లుశివయోగిమదిలోనసౌఖ్యసారజ్ఞప్తిసంభ్రమమున॥ వెలు
గుచువదివేదవేదాంతమావెల్లననుభవవేద్యంబునై నవెల్ల॥ వాచామగోచరం
బైచేలంగదువెల్గురేంద్రుకనరాకనుండువెల్లు॥ సత్తైవగురుభూజసంభవించిన
వెల్లుయితెరులాసపడంగనీనివెల్లు॥ కంటినాగానున్నదిగానివెలుగు॥ కలదులే
దనినదుమచగన్నవెలుగు॥ రాకపోకలుచెప్పంగరానివెలుగు॥ యనఘనీలోనని
నునీవేకనువెలుంగు॥ శా॥ రూపవ్యాప్తములేనివెల్లుమచినురున్వెల్లుయోగీంద్ర
సల్లాపంబైనవెలుంగునద్దురుకృపాలాభిత్యమావెల్లుని॥ న్లేసాంతఃకరణాకృ
తావెలుగుతెల్వైబట్టినావెల్లులో॥ పలజూపట్టులుగల్గయ్యావెలుగునీలోవెల్లు
ధాత్రిశ్వరా॥ శా॥ లోలోనందనలోకమావెలుగుముల్లోకేశ్వరాతీతమా॥ బై
లాచార్యకృపాకటాక్షమునసంపాదింపనాతెవ్వయా॥ త్రాలోకాశ్శకబోధ
మానెగుకయార్యాస్తోత్రమాచిన్నయంబేలిలంగనసౌఖ్యమాసుఖమునీవీక్షం
పునర్మనా॥ ... *

❖*(గురూపదేశదండకము.)❖

శ్రీరాజయోగప్రబోధప్రసన్నస్వయం బోధితరానందపూర్ణ స్వరూపాను
సూధానుభోగావిశేషప్రవీణత్వసంప్రాప్తచిద్రూపధారేయదైధిరుడైమించు
వాసద్దురుస్వామినింజేరియాత్మంగసుస్థానసద్భావశుక్రూపలక్ష్మీమరుగిష్యా
ధికారంబువీక్షింపువాపేక్షతోనేతినేత్యాదివాక్యసదేశాఖ్యదీక్షాప్రకారం
బులదేహబుద్ధీంద్రియపాదసంసారధర్మంబుపేక్షానలశ్యంబుగాఁజెప్పిత
త్వాప్తివంతుడప్రమేయప్రమాణప్రమాతప్రమానాక్షి కూటస్థబ్రహ్మైక్య
భావంబులవేదవేదాంతమూగంబులదెల్పియాతత్వమస్యాదివాచ్యార్థ

ముత్త్రోసిలక్ష్యానామ బ్రహ్మసాక్షాత్కరింపంగయా రాజయోగప్రకారం
 బునక్ వానిసిద్ధాసనానీను గాఢజేయచుక్ దాలలాటంబునక్ భూతిచేరేఖగాదీ
 ర్చుచుక్ మస్తకంబంటియూజంగమస్తావరాదిప్రపంచంబువిశ్వంభరంగబ్ధియా
 భూమినిక్ వారిగాజేసి యానీరముక్ విప్రహృతంబులోనింక నాయగ్నియొక్
 గాలినిం ద్రోవనావాయువాకాశముం జేర గాశూన్య మార్గంబుహృద్వీధిలో
 గూర్చుచుక్ యామదిక్ బుద్ధియాబుద్ధిక్ జేత్రపట్టాయహంకారముక్ జేవుడై
 నందనందుక్ మరిందన్ను బైలొ పరబ్రహ్మ మండైక్ ముక్ జేసశ్రీచిన్మయానంద
 వారాశి నోల్లా ముంచుక్ రహస్యామనస్సుగూపోపదేశంబు సేయక్ స
 హస్రార మందాగురుధ్యానముం జేసి పూర్వోక్త మార్గంబునక్ సచ్చిదగ్నిక్
 బడక్ వ్రేల్చియాత్మైశ్వర్యముం గాంచియున్న పంచంబులు పుట్టులుండంగ దాన
 న్నదిక్ రూపనామాదికంబన్నదక్ లేక మామక్షికామత్కుణోపద్రవంబుల్ గ
 నక్ రాకనిర్వాతదీపంబుచందంబునక్ దేవుతోనుండ బ్రహ్మనుకూలంబటం
 చుక్ మరిక్ దెబ్బు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్య వర్యుంబ్రశంసిపుచుక్ ధర్మపు
 త్రుండు తాద్రోపదీయుక్తుడై వేదవేదాంతసిద్ధాంత శాస్త్రప్రకారంబుసాంగం
 బుగాజేసి సర్వంబుచుంోసిత త్పదపద్మంబుహృద్వీధిలో దాసీపత్నీసమేతంబు
 గా ధర్మరాకాశ్మతతోపదేశంబు శ్రీవ్యాసమూనిప్రసాదంబునక్ జేసిలోచూ
 పువేల్చుపులక్ గన్నగన్లుటిపేల్కొంచియేచూపులక్ జూడ రాకున్నయాజూ
 పులోనించి యావెల్గుబోధా ప్రకారంబుతానై ఫలింపంగనిర్వాజుడైభోజు
 డైయోగనిద్రక్ మరింగొంతసేపంతలోలేచి శ్రీసద్గురు స్వామింజూచి సా
 స్థాంగ దండప్రణామంబులంజేసి యుత్సాహియైమిక్పలగంటిచితౌన్మృత్యుమం
 చుక్ మరిక్ సన్నుతుల్ జేసియోగీంద్రచంద్రాచిదానంద సాంద్రా మహాయో
 గివర్యాసుఖజ్ఞు ప్రిధే ర్యానిజజ్ఞానచర్యానమస్తేనమస్తేనమః॥ మ॥ శ్రీకల్యాణగు
 రూపదేశనిజలక్ష్మీమోహనాకారము॥ ల్లోకానుగ్రహకారణోద్భవసదాలో
 కానువాగారబ్ర॥ హ్మకాశానుభవోద్భవప్రకటతుర్యజ్ఞు ప్రిసౌకర్యజే॥ వాక్ప
 త్యసదవోషహేయగురురాయావ్యాసభట్టారకా॥ మ॥ పరమజ్ఞానధురంధ
 రుండవగునీపాదాబ్జమవాసనం॥ స్మరణల్సేయుదురటివారయగదా సంసార
 వారాశివే॥ గిరమేదాటిభయంబులన్నిడిచిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యభా॥ గర్భమా
 రాగములందు చుండుగురు రాయావ్యాసభట్టారకా॥ న॥ ఒకమహూరము
 లోననుచ్చాసనిశ్వాసేపజనుబంధించినపట్టభద్రు వేరొక్కఁనుడియలో ఏను
 లవిందుగా ప్రణవనాదముగన్న భాగ్యశాలి॥ వొక్కరొగడియలో వోంకార

దృశ్యంబుగాల్చి వేసిన చిదాకాశరూప మరికాల్గుడుడియలో మానస వృత్తు
 లొమడుతు తెల్వలగల్గుదురితదూరం తుణములో పలబ్రహ్మసాక్షాత్కరింప
 రాగముండగ నేచ్చినయోగిచంద్రం లేశమాత్రంబులో బ్రహ్మదేశమంత యేల
 నేచ్చినసద్గుణలీలలో॥క॥ తేత్రత్రయదీప్తత్రయం నేత్రత్రయలత్యములనుని
 న్నైరిగినవా నిత్రాణగనుమునీశా ద్వాత్రింశత్రయతనుత్రిత్రయసూత్రా ॥
 క॥ సద్గుణదవైవనిన్నే సద్గుణగా నెవడుదలచినంత సమండు సద్గుణకరుండువా
 డే చిద్దగ వానందసీమశ్రితజనసోమా॥క॥ మునిచంద్రసీప్రసాదం బుననానం
 దాధిపత్యమునకర్హుడనై తినినీప్రభావమేమని కొనియాడంగలుగునాడ కో
 రులగాడే॥ గీ॥ తనయుడైనవాడుతలదండ్రీముందర విదై మాడనదియుము
 ధ్దుగాడె యట్లనన్నుమీరుహర్షించినతలంబు ప్రీతిపొషణంబుసేతురయ్య॥గీ॥
 తల్లితండ్రుగురుదాతయుడైనంబు యిహ పరంబునీవేయేడుగడయు గాగ
 నామనంబుకల్యాణయొక్కతై యెప్పుచున్నదయ్యయోగివర్య॥గీ॥ జయముస
 ద్గురురాయసజ్జనవిధేయ జయము శ్రీసర్వయోగింద్రహృజ్జలధిచంద్రం జయ
 ముడైపాయనాఖ్యవిశ్రాంతిసాఖ్య జయముశ్రీవ్యాసశుద్ధవాసనరమేశ॥గీ॥అ
 నిబహుప్రకార మునధర్మతనయుండు సుహృదింపమానిసంతసించె ననుచుకొ
 నకాదిమునులకు నెరిగించి సూతుడనియెట్లుప్రీతితోడ॥ క॥ మునిముఖ్యులార
 ధర్మజాడనయముగొనియాడ మానిహర్షముతోడక॥ ఘనయాయాశ్రీశుభ
 మున మనుమనిదీంచెమరియుఘనుమనిబ్రీతిక॥క॥ దీవించిధర్మతనయుని భా
 వించిమహాత్మనీవుబ్రహ్మోక్తానం దావిర్భావసుఖాకృతి జీవన్ముక్తుండవగుమ
 చెలగిట్లనియె॥క॥ కోరికదీరలోనిదురగూకి నెందుదినుండుచిత్రమె వ్యాధిది
 నారిడేసుఖమువాస్తవముక మరియన్యలెవ్వరి స్వీరికిసాటిగాబలుక వెట్టితనం
 బుబ్రహ్మతోల్లిబో ధారతుశిష్యుపాదిములుధర్మముగాశిరసావహింపడే॥
 గీ॥ భూవరేణ్యుట్టిపుణ్యాత్మడగుయోగి నిష్ఠుడగుచుకొంతభగ్నిష్ఠువలెను మ
 రిపికావచాలముతులబోలిక ధాత్రిదిరుగువాక్యతలపులేక॥ సీ॥ అలయవస్థా
 త్రయములదాటిమదిలోనరజతాద్రిపటికంపురాత్మిపైనినిండుపున్నునాటిపం
 దువెన్నెలవలె పట్టపగటిపట్టబయలువోలె నిండిపండియొరిగినిబిడీకృతానంద
 పై వెలుగుతుర్యసమాధియందు చిన్నయజ్ఞప్రీతి సన్మాత్రమలత్రైశేషిలచి
 యదిదాసజెలగుడున్న బ్రహ్మవిద్యాధురంధరుల్బాహ్యమందు కాలవర్ణాశ్ర
 మాచారసంస్కతులను శవ్యసించినసంసారసంగులైన యఖిలవ్యవహారంబు
 లుయొందునంటరధిప॥

—* (జీవన్ముక్తలక్షణము.) *

సీ॥ ఆకాశమధ్యమందాకృతివెలిలోనువిషయశూన్యంబునవెలుగుచుం
డి యంబుధిమధ్యమందాకృతివెలిలోనుపూర్ణమై యానందముననుగ్రుంతు॥ న
ట్టిమహాయోగియఖిలసంచారుడై యొక్కచోయాచారము క్రిదనరు॥ నొక వేళ
సంసారియు స్పృహచరియించు నొక్కచోవైరాగ్యముద్ధరించు॥ నొక్కచోభో
గియొక్కచోబ యోగియనుచు॥ పైకుక్కతులనుదిరుగు నీపృథ్విలోన॥ యిప్పుడి
ట్లట్లనంగ రాదెప్పుడెట్లో॥ యట్లకానుంటనిశ్చయంబవనివాఖ॥

సీ॥ ఖంబ్రహ్మమనుచుచాకాశాత్మయనుచును వేదప్రమాణముల్ విమలశా
క్త్య॥ ములచినంబుగాననలచిదాకాశంబు నిరతశయానందనిరుపమాన॥ నిర్మ
లనిర్గుణనిరవయనీరంధ్ర॥ నిత్యనిరాకారనిర్వికల్ప॥ నిర్విశేషానంతనిరుపద్రవని
బద్ధనిష్కర్మనిస్సంగనిర్వికార॥ మైవెలింగెడుబట్టబైలాత్మకాంచి॥ మఱచియి
ఖిలంబుమఱువనిమాత్రమెఱుక॥ కల్లునవధూతచామ్యానిష్కర్మక్షేసి॥ కూహక
ఘ్రివిద్య సిద్ధులఁగోరఁడధిప॥ మ॥ మణిమంత్రోషధయంత్రతంత్రజపహా
మద్రవ్యయోగంబులం॥ దణిమాదుల్ గగనాదియాన మహిమాద్యంతం
బులౌసీద్ధులక॥ గుణసామ్యంబులుమాయలన్నియును ముక్తువ్వేటిగ్రోగోరు
నా॥ త్వచువాచార్యముఖంబునకాదెలిసిబోధల్ గాంతురురీప్యశ్వరా॥ క॥ ఆల
స్యమేలబ్రహ్మము॥ బయలై యుండంగబట్టబయలైజగముల్॥ యాలోననడగునం
తట॥ నీలోన నెనివునిచ్చినిండునమాధి॥ క॥ నిండునమాధినిబైలై॥ యుండినసక
లంబుమరచియన్లునిగనువి॥ ట్లుండినవారికిధర్మజ॥ కొండొకధర్మంబుగోరగూ
డునెచెపుమా॥ క॥ అనిశంబిట్లునమాధిని॥ తనివొందినవారిమహిమదలపగవశ
మె॥ కననేరకొండుత్రోవల॥ జనువారలభాగ్యమెంతచెప్పగవలయుక॥ గీ॥ ఆత్మ
నెరిగినయట్టియవధూతసంచార॥ మెవ్వడెరుగునయ్యనెదురుగాను॥ జూపరం
బులైనకాపట్టమాగకత॥ దగులుచుండ్రుగానిధరణినాధ॥ క॥ సతతంచాన్యస
మాధిని॥ గతకల్మషభావుడగుచుగడతేరవలెకా॥ ధృతినిట్లుచేయకుండిన॥ మఱహీ
నుండగుచువిషయమగ్నతిజెందుక॥ గీ॥ మనసువృత్తిలేకమఱియరక్షణమైన॥
నుండదగుటవలయుఖండవృత్తి॥ నుంచవలయుఁగానియాంబకయాండెవా॥ లేచివి
షయములకు నేగివిడుచు॥ మ॥ ఆమనస్కంబుప్రతిక్షణంబుగనగానానందభో
గంబునక॥ విమలంబై హృదయంబువల్లనగుచుక॥ విశ్వాత్మదోయోగనిర్మలశా
హంకృతిజీవము క్తుడగుచుక॥ రాజిల్లునిట్లయినగా॥ సమయాతీతసమత్వచిత్తము
ననిస్సంగాత్మదోధూతరా॥ మ॥ అనిశంబుంబరమాన్యజాడనియతుంబాకార

వైకారికా | జనహంధావిషయంబులకదగిలిదుస్సంసారసంతాపము | ట్లాని
మండుక దలయెత్తలేకబలహంబులకగన్నవార్పెల్లగా | పునదుస్సంగవిరోధి
గావలయుజీవుండాశ్శునత్సంగియొచ|| ప్రతినిమిషంబుబ్రహ్మమునభావముగూ
ర్చకనుండువారడ | ద్విశులునుపాపదుర్విషయ మగుతులనైచెడిపోదు రంత
టక | గతజలసేతుబంధనముగాదెవివేకము లెంచిమాడగా | మతినిదిగాంచిసి
వుమరిమమకమునొందుము పాండవాగ్రణీకా || సర్వజ్ఞత్వముగల్గియాశ్శుగ
నియుస్సంసారదురుండునై | నిర్వాణైక్యసమాధిమాత్రము వివానేర్పల్పరె
న్నెననుక | గర్వగ్రస్తులుబోవు బ్రహ్మపదసాక్షాత్కారసాఖ్యంబునుక | బ
ర్హన్నేగదుచిత్రమందుజయముక | బ్రజ్ఞావిశేషాశ్శుకా||ఉ|| కాయమనిత్యముక
దెలివిగానకమంత్రలయాదియొగసో | పాయములైనసిద్ధులనుప్రజ్ఞలుగా దల
పోసిమాధులై | మాయలనందువారు నడుమంత్రపుయోగులుగానిముక్తికై |
దాయగలేరువీరలకు దంభమెమోక్షములెంచిమాడక ||ఉ|| అంబరయానసి
ద్ధులకునానలుసేయుచు మంత్రతంత్రమా | డంబరవృత్తికొందరు విజయము
నొందుటగానిముక్తికై | తంబసలేదువారలకు భ్రామితసంస్కృతి వెంటనంటి
లో | కంబులద్రిప్పుచుండకడగానగనియ్యక రాజశేఖరా||ఉ|| మాయలుసిద్ధజా
లములు మాకదియేమిటికంచుచిత్స్సఖో | పాయముగొందియెండొకటిభావ
నసేయకబాహ్యకర్మమం | దేయనునొందునైనమదికింపగురీతినిసంచరించుని |
ర్భాగ్యుకిహయి గాకమతిమంతనమందికిహయిగలుగునే||క|| హయికినోర్చినవా
రలు | భీయనిగగనాదియానసిద్ధులనెల్లక | రోయకగోసినవారే మాయాసం
సారహేయమానవరాయా || గీ|| కాయసిద్ధులుమొదలుగాగలవియెల్ల | కుదు
రుగూరాదుదేనుకశెదరకుండ | పొదగబట్టుటమాయకాపురముగాదె||ఉ||
గావుననవియెల్లయాశ్శుగావు||గీ|| మాయముక్తిగాదుమహిమలుముక్తిగా | దా
శముక్తిగాదుయభిలములును | రోసివిడుచునదియెరుపదిముక్తియా | భువన
కిర్తిజాలబోధలో||శా|| రూపవ్యాపిజగత్ప్రపంచముమదింగోశించినన్నాత్ర
చి | ట్రూపానందపదానుభోగమునసంతోషించుయోగింద్రులా | రూపవ్యాప్త
జగత్ప్రపంచవిషయారూఢక్రియాలాపమా | కాపట్టంబులనైనసిద్ధమహిమల్
గోండుంతురేమూరులె||క|| ప్రాణాయామజయంబున | మానవులుధరిత్రయం
దుమరికోన్నెదుర్ | గానంగబహుదురితే | కానిగలదెకాయసిద్ధిలలొన్నెనక ||
గీ|| కాయసిద్ధికట్లగాకున్నెట్లయినాకన్నవిన్నవారుగలరెధాత్రి | మాయలైన
వాదుమనుగుడువిదురుగాకో | యమరులందునైననట్లుగలదె || గీ|| హరిహరప్ర

హ్యసురసిద్ధవరులకన్న । గరుడగంధర్వయక్షక్షిప్తురులకన్న । జనకశుకవామ
 దేవసన్తునులకన్న । కాయసిద్ధికినరులెంతగలరుధరను॥క॥ జలబుద్ధుడంబుకన్న
 ను । చులకనభూతములచేతసాపట్టినయా । ఛలనపుష్పిద్ధులగోరక । ఎలతాతస్య
 మరణంధ్రువంబునవిసపే॥క॥ కొంతెయకాయసిద్ధిప । దంతేవేచాంతసప్తతంబు
 దియద్ధృ । శ్యంతన్నశ్యంయత్కృత । కంతదనిత్యమనుటకథలన్వపవే॥గీ॥ కమల
 జనితమగుచుకానంగబడ్డవి । చేదురటంచునాటిచెప్పశ్రుతులు । యెన్నడుచెవి
 సోకకున్నదాయినంగ । నోపమింతెగాకదుర్జనులకు॥క॥ దుర్జనసంగతిచలన
 న్వర్ణావర్ణంబులెరుగవశవడకుంకి॥ యార్జించెపాపమందుల । నూర్జితసంసార
 రమాయలుచితమెలాదె॥క॥ అన్నిటిమూలముమదియది । తిన్ననగాచిల్లర
 పుదీరినయట్టే । వెన్నెలబైటనుచల్లగ । కన్నులపండువుగనుఖము గనుగొనవ
 చ్చు॥గీ॥ వరగురూపదేశపరుడయ్యునతతంబు । మరిసమాధిచేయుమరిచెనే
 ని । విషయసంగములకుఋషివంటివాడైన । పాలుమారుతిరిగిజూలిపడును॥సీ॥
 కొంతెయయెంతధీమంతుడోవాడైన సతతమాత్మదలంపజాలకున్న । విషయ
 ముల్లలపారువిషయసంగంబులకోరినయదయించికోరెదలన । కోర్ధంబుపు
 ట్టునుక్రోధంబువలననుమోహంబుపుట్టునుమోహమునకు । వెనుకటితెలివెల్లవి
 టిపాలైపోయిపోయినయాబుద్ధిపోణిమడగు । పోణిమణిగనగతిలేకపోవునంత
 యెప్పటగచాట్లువచ్చుటదట్లెరిగి । చిన్నయశ్రీమహాలక్ష్మిచెట్టబట్టియచ్చికము
 లేకయుండుటలైచ్చుగాదె॥క॥ తనుమూలిధగ్గమేలా । అనగురులెరువెరుగలేని
 తనువదియేలా । తనబుద్ధిగానిదేలా । తనుదనకేకాయన్నతనువదియేలా॥క॥
 అదికాననీవుచిత్తము । కుదురైయొండంగజేసి కోర్కులనెల్ల॥ జిదిమిపరబ్ర
 హ్మమునందిదినేకుడవగుచుపేట్ర దనరున్మపాలా॥క॥ పెక్కులుపనియేమింక
 ను । నక్కరతోబ్రహ్మబోధమైనవాశ॥జెక్కులబాగయగబుద్ధి॥ జిక్కించుక
 సౌఖ్యమందుశివయోగగో॥క॥ అవనీతాగ్రణిని । శివయోగసమాధియందు
 చిన్మాత్రంబై సవినితిసుఖంబుండుము । భవపాశవిరహితపట్టభద్రుడవగుచు॥
 క॥ గురుకారుణ్యంబునహా । పరమాశోభనపరింపరావాప్తినుమి । వరువక
 మనసుననుచుముపురుషార్థపునిత్యూతపురుషవ్రాత॥క॥ అనబహుధములచె
 లిపిన । మునివరునకుధగ్గబుడుముకుళితకరుడై । విషయభయభక్తిపలికెను । నన
 ఘాయంకొక్కప్రశ్నయదుగొవలయు॥క॥ డంబపరిత్యాగనిరాడంబు
 చేనైనమోక్షలక్ష్మికలగ్గ । గంబాద్యంతంబునుసావి గంబుగవినుపింపుడనున్న
 కారణగురుడు॥క॥ మదిసీప్రశ్నకుమెచ్చిన । నిదిసకలతపశఫలంబులకదలె

కా॥ మొదలిటివేల్పులుమునులును॥ ముచమందుచునుందురెల్ల ప్రొద్దునరేంద్రా॥
క॥ వినునీచరిగినప్రశ్నకు॥ ననుభవులగుమోగిఁర్యు లాశ్చర్యములక॥ గననీ
కొకకథలక్షణ॥ మునముక్తిరమావిహామన్వినుపింతుక॥క॥ సరవరహెచ్చ
దివినుమి॥ పరకాంతాశోభనంబుపరమరహస్యం॥ బెరుకకునెరుకైయెరిగిన॥
యెరుకసుమీదీనితెలియనెటువలెననక॥సీ॥అధికవైభవముబ్రహ్మానందనగరం

—* (మోక్షలక్ష్మీవివాహఘట్టము.) *—

బుగలదుమిన్నులముట్టివెలుగుచుండు॥ కోటచుట్టునగడైమేటిప్రపంచంబుద్వా
రముల్పదితరగ్గనాదబలము॥ వేదాంతసిద్ధాంతవిధులువిషయేంద్రియంబులంగ
ళ్లుదేహత్మబుద్ధి॥ వర్ణాశ్రమాచారసిద్ధయధర్మములగ్గరితురగాదులుకర్మఫల
ము॥ దృశ్యదర్శనరాగముత్ప్రేపురుషులు॥ గాగయభిలష్యగాశలగలిగినట్టిప
ట్టణంబేలునద్దురుపట్టభద్రు॥ దాతృకాంతాసమేతుడైయవనినాథ॥ క॥ మరి
యొన్నగరంబేలెను॥ గురువాధుంకొక్కనాడుకోవిదవినుతా॥ ర్థరహస్యమం
టపమునక॥ స్థిరపీఠమునందుకొలుపుదీరుచుంతక॥సీ॥ జననాథదేశికస్వామి
విద్యామంటపమువెలియంతఃపురమునకవుడు॥ బోవుచోనాధారపుష్పకంబెక్కి
స్వాధిష్ఠానభూమి ననిక్రమించి॥ కమనీయమణిపూరకయనాహతవిశుద్ధచక్ర
ముల్గడచినిర్వక్తమైన॥ మరియునాజ్ఞాచక్రమందిరాంతరశ్రీలక్ష్మీయమరురాశె
ట్టబట్టి॥ హంసతూలికతల్పమందమరిగలసి॥ రెప్పవేయనియరగంటిచృష్టిగలిగి॥
గాఢరతులనునిద్దరైక్యంబులైరి॥ యప్పడిదమిత్థమనరానియొప్పుచేత॥ వ॥ ఇటు
లత్యంతక్రీడావినోదంబులంబ్రాద్దుబుచ్చుచు నేకాంతప్రదేశంబులమరియును॥
ఉ॥ ఆసతితోడగూడినిగమాంతవనాంతరయోగభూమికా॥ వాసగృహంబు
లనిజనివాసగృహంబులగ్రీడసల్పస॥ ద్వాసనగర్భమైయువిదద్వాదశవషక
మునిండునంతన॥ ట్లాసమయంబునందుపరమావృతకన్యనుగాంచెరూపరా॥
గీ॥ పరగనిట్లుగలిగిపరకాంతనవయావ॥ నాంగియనుచుధరణిసార్వలెల్ల॥ మె
చ్చికోరుచుండమేలైససాబగుల॥ కలుషభంగహృదయకమలభృంగ॥క॥ ఆకాం
తామణికినిమరి॥ యేకాంతబుసాటికారుయేకాంతమునక॥యాకాంతగూడగ

—* (ముక్తికాంతాజననఘట్టము.) *—

ల్లిన॥ దేహూరుసుసర్వశుభముచిన్మయరూపా॥క॥ మోక్షశ్రీలలనామణి॥ లక్ష
ణవతినర్వశుభవిలాసవిశేషా॥ ధ్యక్షవిచక్షణలక్ష్యా॥ లక్షణఘనదన్యరూపలక్ష
ణములదేక॥వ॥ మరియునిట్లుసర్వశుభలక్షణాంగియగుతనకూతుంబెండ్లిసే
యదలంచియొక్కనాడు॥ గీ॥ చిన్మయానందపట్టాభిషిక్తుడవుడు॥ మోక్షలక్ష్మీ,

స్వయంవరంబుపురిలోన జనులలంకారములు సేయ శాస్త్రరీతి । చాటబంపె
నుసజ్జనసమృతముగ॥గీ॥ ఆస్వయంవరమునకఖిలదేశస్థులు వినిముదంబుగదు
రవేటచేత వచ్చిరపుడుపురమువణనాలంకారములనువన్నెకీర్చెలగు
చుండె॥ క॥ ఆపట్టణశృంగారము । జూపట్టెనుసర్వజనులజూడ్కిజూడె॥
యేపట్టునసరిలేదని కాపట్టములేనిజనులకొతుకమందె॥ క॥ నానాదేశాధీ
శులు నానాలంకారములనునార్యములక॥ నానావేషంబులచేనానాభావ
ప్రచారనటవలతోడె॥ క॥ ఒప్పుచునుండిరియప్పురి యెప్పులకుప్పగుచునిట్టు
లుత్సాహముతో జొప్పడియెంతనొకనాడప్పరమేశుడగుపతియూహర్షము
తోడె॥ సీ॥ నగరుశృంగారింపనిగమార్ధరీతినిసేమింపనప్పుడునేర్చుతోడమా
నసాఖ్యలువటమలతోరణంబునుగాగ వాసనమేలుకట్టుగాగ । కర్మఫలంబు
నొకస్తూరినలకించికుండెన్ముగ్గులనిండదీర్చి । చిత్పత్రిఫలితమాచిత్తరవులు
వ్రాసి సేత్రోత్సవంబుగానఖిలమైన । శోభనాలంకృతులొనర్చిస్థూలసూక్ష్మ
కారణంబులమంగళాకారములుగ । జగదైచిత్త్యమెల్లదక్షణమేసేయివొలు
వుశృంగారముగరాజుకోరియపుడు॥ సీ॥ ఘనవస్త్రవయములక్రమమొప్పధరి
యించి నుడుట తెల్వినిమ్మగమదముబెట్టి । పరిశుద్ధవాసనాభరితస్రక్పందనాదు
లనలంకారంబులలవరించి శిరమునగురురత్నవరకిరీటముదాల్చి శ్రుతులచొక
ట్లువిశ్రుతులమెరయి కంఠచూలవిశుద్ధకమలమనాహత చక్రపతకమవక్షమ
నవెలుంగ । సొరదివణిపూరకముకటిసూత్రముగనుకరములనుజనాభయదా
నకంకదొది భూషణంబులువేర్వేరిపొలుపుమిగుల చూడనొప్పారెగురురాజు
సుందరముగ॥ సీ॥ ఉభయపార్శ్వంబులయోగబోధస్త్రీలు వింజామరంబులు
వీవుచుండు । నాదాంతభోగసుందరవేడ్కకైదండ యిచ్చిసుభాషితంబెలమి
నాడ చిచ్ఛక్తిమొదలైనశృంగారవతులెల్ల ముందరకైవారములునుసేయిస్వ
ప్రకాశాసతిసరసవిడియమియ్య తనుతలోదరులునృత్యములుసలుప । ప్రణవ
భేరీమృదంగఘోషణముచెవుల పండువులుసేయకన్నులపండువుగను వరసు
ఘమ్మంతరద్వారవణియగుచు చేరెపతియొసహసారశిఖరికపుడు॥సీ॥ వే
దాంతసిద్ధాంతవిద్యావినోదమంటపమునసిద్ధాసనంబునందు । కాయముగ్గులు
దీర్చికడగంటిసూటులకలియంగనలికించికలకదీర్చి సమదృష్టిభూమిధ్వజం
కల్పగోష్ఠియు నిర్మలంబగు తెల్వినిజనుఖంబు । గల్గిసర్వజ్ఞుడొఘనరాజయోగ
సామ్రాజ్యములనుమొదలరాజయుషధు జేరసర్వసన్నాహమువీరివచ్చిరపు
డుసర్వజనంబులునంతనెలమి మోక్షలక్ష్మీకేశ్యంగారములనుజేయ । గడగిరం

తంపురస్త్రీలుకడకతోడ॥ క॥ మంగళమనియకన్యకు । రంగుగనుఖరసముబ్ర
హ్మరంభమునం ట॥ గంగావాణీయమునల । సంగతజలమొక తెదెచ్చిజలక
ములాచ్చె॥ సీ॥ కన్నులపండుగాకనకాంబరముగట్టి మెరుపుననునవుగామెర
యగొప్ప! సవరించినశసహస్రములాప్పుగాదురిమి వెలుగుపాపటజెట్టితలపు
నుదుట! తలకంబుత్రుదీ ప్తిపౌజలక మ్మలు గళముకు-తుడిచూడి-తగినయా
ణి! ముత్యంపుముంగరమురువుగాగవిశుద్ధ కమలాదిహారములగ్రంథమునను! న
మరమొలఘంటమణిపూరకాదులిట్లు! ప్రకృతియావర్ణ రహిత సంభరణముల
ను! యాకరచరితాద్యవయవాంగములనొప్ప! సతులుకన్యసుశృంగారవతినిజే
సి॥ గీ॥ దర్పణంబుదృశ్యదర్శనద్రష్ట గా! యెదుటనిలుపగన్నుజెదరసీక! జూచిచో
ద్యమందినుండరాంగియవుడు! తండ్రియనుమతమునధర్మనియతి॥ క॥ ఉపరతి
యనుచెలికత్తెను! విప్రులంబుగజెట్టబట్టివేదాంతజ్ఞా! నపధింబునహంసగమన!
ముపరిహాసీంపుచునువచ్చెఘాపతిసభకు॥ క॥ వచ్చినకాంతామణిగని! య
చ్చెరువడినభికులెల్ల నానందముతో! ముచ్చటకుజొచ్చితమలో! యిచ్చెలిదమత
మకెయంచుయెంచిరివేడ్క॥ క॥ ఈరీతివారువారలు! కోరుచునోరూరుకొ
నుచుగుణవంతులునై! మీరుచునుండిరియంతట! వారింగనిసఖినిచూచివైభవ
యుక్తి॥ గీ॥ వరుసవారివారివర్తాశ్రమాచార! నటనలుకులగోత్రనామముల
ను! చెలినదుగుమటంచుచిన్నయస్త్రీమణి! యనుమతింపనదియునడిగనందు॥
క॥ ఆకారముముసలిముచుక! వాకునకారెనుముపోతువలెబలిసినయా! లోకిక
పుమహారాజువి! వేకముపేరడుగవాడువికవికనగుచు॥ సీ॥ కోరియిట్లనియె
మాకులముపెద్దలు మెచ్చయిలువరుసమానుషంబెన్నగల్గి! యిచ్చిపుచ్చుకొను
చుముంటబల్లముగల్గి యెందుకునచ్చికంబింతలేక! నాలుబిడ్డలుమేమునాయుష్య
వంతులైయలజల్లబొందకహాయమనుచు! యొకనిప్రాపాసించకున్నందులో
మంచిసంసారియనసరిసాటిగల్గి! యిల్లువాకిలిదనవారుచల్లగాను! నుండగలు
గుటమాత్రంబుయోగిజోగి! గాగవచ్చునుసంసారిగాగరాదు! ననుచుబలికినలౌ
కికునపహాసించి॥ గీ॥ కనిరియాకారపూజ్యములగలిగినీరు! కావిదోవతులుంగ
రాలగనకకుండ! లములులంబోధరత్రిపుండ్రములనొప్ప! కామ్యకర్మాధిపుని
సంతగడగివాడు॥ *

—* (ముక్తికాంతాస్వయంవరఘట్టము.) *—

ఉ॥ తామసముండరాదుపరదారనుగోరెడిదోసకారితో! నేమరిపా
టునైనబలుకెన్నడుగాదువిశేషకాలమం! దేమరరాదుదానములు హీనజనా

వశిసంగమెన్నడు! స్నేహముగాదుయిట్టిదియనిర్ణయమన్ననుదాటియవలె ||
 మ||చనికార్యాంగునివేషభాషణలచే సన్యాససంసారము! ల్లనగానీనిరాశ్ర
 ముఁ ఘనకుతర్కగ్రాహ్యువాత్మస్తవా! ధీమహిమోంద్రియనిగ్రహన్నిఖిలది
 గ్దేశాదిసంచారువా! యువరోఘవ్రతునీశ్వరార్పణధలా భ్యోర్వీపః గాంచు
 చోఁ || మ|| తనవర్ణంబునకాశ్రమంబునకునుఁ దగ్గట్టిధర్మంబుఁ బ్రేతసిసేయఁ వ
 లెసేయఁచోఁఫలమువా దేవాదిదేవస్వరూ! పునిగ్నింపుచువామ్యకర్మముల కై
 బోకపుణ్యస్థలం! బునివాసంబుననద్వివేకముననత్మత్యాగ్ముడయియెప్పెడుఁ
 నీ! తనవారిగన్నట్లుదనవారిగనవలె సర్వధూతదయకుసాక్షిగాగ! తనవంటి
 యాశలేయనిపరదేశికిముందరికూడైనపెందలాడె! బెట్టంగవలయునుబీదయై
 వచ్చిన యాతనికలకొద్దినంపవలయు! స్నానపానాదులుసంధ్యాధ్యున్నతాని
 ములుగల్గిలోకంబుననుసరించి! నడువవలయునుసర్వంబునడకవలని! తోచుచుం
 డుపపెద్దయైదొడ్డతనము! యిహముమేలెంచనడచినవిహిమవా! రెండురముగాం
 చంగనేర్తురుప్రజ్ఞతోడ! వ! అదియునుంగాకవర్ణాశ్రమాచారంబులందుబ్రహ్మ
 త్మత్రియవైశ్యశూద్రులలోబ్రాహ్మణునకునుయజనయాజనాధ్యయనాధ్యాపక
 దానాదానప్రతిగ్రహంబులనుషట్యర్థంబులునుత్పత్తియాలకుప్రతిగ్రహవ్యతిరి
 క్తంబులగునైదుకర్మంబులును వైశ్యునకుకృషిగోరక్షవాణి జ్ఞాదీకర్మంబులును
 శూద్రునకుబ్రహ్మత్పత్రియవైశ్యాదిసేవయును వాటియువర్ణంబులలో బ్రాహ్మ
 ణుడుశ్రేష్ఠుండగుటంజేసి యందుబ్రంహచారిగృహస్థసన్యాసంబులను నాలు
 గాశ్రమంబులుగలుగుటంజేసిమొదల బ్రహ్మచర్యంబునఖిలుజ్ఞోపవీతమాం
 జీకృష్టాజినదండకమండలధరుండై వేదాధ్యయనాదినత్యర్గరహితండైస్త్రీ
 సంచారస్థలవర్జితండైగురుగృహవాసుండైయాచార్యాజ్ఞాపనంబునభిత్తోన్నం
 బు పరిగ్రహింపుచుతోరాదీకర్మరహితండైసంచరింపుచునంతనాచార్యానుమ
 తంబునవివాహాదిగృహస్థకర్మంబులంగీకరింపుచు గురునిచేతనయోగింపబడరీతి
 నిమంత్రశంతజసపహామవతనిష్ఠండై వేదశాస్త్రపురాణకథాశ్రవణతత్ప
 రుండైవానప్రస్థసన్యాసాతిథిపూజలును జననీజనకపుత్రమిత్రశత్రుభ్రాతృపశు
 భృత్యజనపోషణంబులుసేయుచు పంచపర్వంబులు వ్యతీపాతాదిపుణ్యకాలం
 బులుదక్క తక్కినయుతుకాలంబుల భార్యాసంగంబుసేయచుధర్మార్థకామం
 బులసంచరింపుచుఁ దెదర్దకాలంబునకుస్త్రీసహితండై సంసారధర్మంబును గృ
 హంబునిడిచివనంబులకందమూలాద్యాహారండగుచు ద్వాదశవర్షంబులైన
 వానప్రస్థాశ్రమంబునందుండి సన్యాసాశ్రమంబంగీకరించి యింద్రియజయంబు

గలిగి పూర్వ ప్రదేశ సంచారుండగుచు దేహశక్తిలేక పరమవైరాగ్యంబునను
 ర్హేశ్వరధ్యానాది భక్తిసత్కర్మంబులు సేయుచు తత్కర్మఫలసంతపర్జితండై
 యుండవలయు సర్వవర్తమానంబులలో నెవ్వడైనను ధర్మార్థకామంబులపరి
 త్యజించి మోక్షమాత్రాపేక్షతుండై శాంతుడయ్యెకాంతప్రదేశంబుఁజేరి య
 మనియమానన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహరణధ్యానధారిణసమాధులను నష్టాం
 గయోగంబులనర్వసిద్ధిప్రదుండై లోకపూజ్యుండగుచు సంవర్తించునతండు త్త
 ముండనినమిశ్రసాత్వికకర్మయుక్తుండైన ఫలత్యాగివాక్యాడంబరంబుల కాశ్చ
 ర్యంబునొందుచు నుపరిత సఖిచేయుచుకొనించుదొక్క నానావిధ భేదన
 భామధ్యంబుననిల్వంబడివారలనిశ్చేయబెఱుంగంగోరుటయు నుపరితవాక్యో
 త్తరంబుగావారలందు || సీ || ఒకడాత్యయింబువనియొక్తిసాధించిన విభుడని
 యొక్కడువిరిచివేసె | దేహాత్మబుద్ధిగాఁదెలిపినయొక్కడుకాదుప్రాణమటం
 చుగదరిపడియె | సిద్ధులాత్మ యటంచు జేసినవేరొకం డాత్యమానసమనిహం
 కరించె | త్వంపదప్రాప్తికి సరియొక్తియనగవే రొక్కడు జ్ఞప్తికానుక్క
 జెనగె | యొక్కడానందమే ముక్తియోగమనుచు | నాత్మభేదంబు వాదిం
 పనందునొకడు | సంవిదాకాశముగ దన్నునద్గురొక్తి | గనుటమోక్షం
 బెయినధర్మతనయవింటె|| వ|| అదియెట్లంటేనినానావిధ భేదవాదులమధ్యంబు
 నశాంతుండును సర్వదృశ్యవైరాగ్యవంతుండును నిశ్చలభక్తుండునునద్గురుత్రు
 తివిశ్వాసయుక్తుండునునగు నొక్కయభేదవాదియహంకారరహితంబగునిర్గు
 ణోపాసనాక్రమంబుగానిట్లనియె|| క|| వినుధర్మజనీవైనను తనుకరణేంద్రియ
 ములందుతగనారోపించునహంబుద్ధితొలంగి | చనివాచ్యతస్వస్వరూపచైతన్య
 మునొ|| గీ|| ప్రత్యగానందకూటస్థపదమునందు | నాయహంప్రత్యయోపసంహ
 రచిత్తు | యిప్పుడదియెట్లెప్పువాస్తీచాప్పడంగ | ననుచువేదాంతవాదివా
 క్యములుగాగ|| వ|| మరియధర్మజుతోనహ్మియిట్లనియె|| సీ || అక్కడట్లేయ
 హంబనుబుద్ధిగానుభవఃఖములుమరిసొరదిగాను | నరయనిచ్చాదేవయత్తుధ
 ర్మాధర్మభావవిశేషతావశులమరియు | కణిసంఖ్యాపుతకన్యయోగభాగాది
 పరిణామములచేతబలసినట్టి | సామాన్యగుణములు సవిశేషమైదేహకరణేంద్రి
 యంబులమెగసియందు | నాత్మబుద్ధినివతించునాగుణంబు | లవియకూటస్థచై
 తన్యమనగరాదు | సుప్తికూటస్థగూడయేసొరదిగుణము | లరయలేకుంటనహ
 ముననగెగాదె|| క|| అలజాగ్రత్స్వప్నంబుల | తెలియగనభిమానమున్నదియ
 గుటగుణంబులుచుడెనుప్తికాలం | బులకనకుంగారణాఖ్యనూతావిద్య||

క॥ అభిమానమణిగెగనుకగు। యభిమానమునందెగుణములనిగినయట్లా। యభిమానముగుణిగావలె। యభిమానమెకరణసంజ్ఞలవనీనాథా॥ గీ॥ అరయవాచకపాతకమనినయట్లే। యహమునగుహృత్తమోబుద్ధులనగజెల్లుకరణసంజ్ఞలనవియబోకానుపించె। నాయహంకృతితనుధర్మమంటిచేసి॥ క॥ మృతికాలంబునదేహము। సతమైయహమునికిలేమిసహజంబౌటక। సతతముతనుధర్మమహం। కృతిగాదనుటలేనిజంబుధృతివెలియంగక॥ గీ॥ ఐనబ్రాణధర్మమభిమానమంటివావరలనిదురబ్రాణవాయువుండు। గానమందునహముగావుననదిప్రాణధర్మమనగరాదుధర్మతనయ॥ మ॥ ఘనకూటస్థమునిద్దురంగదలహంకారంబులేదందుగ। ననహంకారములాశ్మధర్మమనుటలూచాయహంకారమా। త్వనుగాంచేపరియంతమున్నలయవస్థాద్వంద సంహరియె। తనకుగారణమైననుప్రియగుకృతత్వానుభోగోజ్వలా॥

గీ॥ సుప్తిమాయవలనజూపట్టుజాగ్రాది। స్వప్నకృత్రిమములుసరగతనకు। కారణంబుతనకుఘననుప్తిమాయలో। నణగుచుండునహముననుదినంబు॥ గీ॥ గురుసుఖప్తిలోనకూటస్థచైతన్య। మైనయెఱుకయొగడుటందులకును। గుఱుతునిదురలేచియెరుగనిదాకనే। ననుచుదిరుగుచుంటయ్యాశ్మగాడె॥ ఉ॥ కానసుఖప్తినిందెలివిగల్గదుగల్గియునేలగానడ। ట్లానిదురందుమేల్కొనినయప్పటియట్లనజాగ్రమందుకు। న్మానససాధకంబునభిమానమునుప్తినిలీనమాటచే। హీనవికారమైయెఱుకయేమియెఱుంగకనుండుపాండవా॥ మత్తకోకిల॥ అన్నివృత్తులుసుప్తిగూడినయాశ్మయున్నదితెల్విమే। లూన్నయెప్పటిబోలెజాగ్రతకోరుకలేమియులేకయి। ట్లున్నయాత్మకునందుసౌఖ్యములుండుటెట్లగునంటివా। మున్నుదెల్పునవిద్యవృత్తికిమూలజూటయవిద్యచేక॥ గీ॥ ఆశ్మసుప్తిలోననజ్ఞానవృత్తిచే। సుఖమునందుటకునుసౌరదిజూడ। కార్యరూపమైనకరణంబువృత్తిచే। మరలకారణంబునందుటగుడె॥ గీ॥ కార్యవటమునందుకారణతంతువు। లమరగపటనిష్ఠమైనతెలుపు। తంతునిష్ఠమగుటతెగుబుద్ధికిసృష్టి। గల్గతమమునందుగలదువృత్తి॥ వ॥ అట్లుగావునకార్యరూపంబైనబుద్ధికిజాగ్రత్సృష్టంబులకువృత్తిగలుగుటశేసి కారణరూపంబైనయజ్ఞానస్వభావమనుసుఖప్తియందజ్ఞానంబునకువృత్తిత్వంబుగలదనియెఱుంగవలయునట్లగుటసుఖప్తిమార్చలకాధారంబైనతెల్విగలుగుటసత్యంబైనజాగ్రతునందలిబుద్ధియునుసాధనోపాధిబలంబువలనసుఖప్తినిస్మరించినట్లజ్ఞానవృత్తియునుసాధనోపాధివలననాత్మజాగ్రంబులందలంచుగాకంటివాచిత్తవాక్యంబుల నెఱుంగునందుకు శ్రోత్రంబులుదక్రత

కించేత్రాదులుసాధనంబుగాని దెట్లట్లుజాగ్రంబునుస్మరించటకునజ్ఞానవృత్తి
త్వంబులుసాధనంబులుగానేరదట్లయనసుషుప్తిమూర్ఖులకుభేదంబెట్లన్నజ్ఞాన
స్మరణమాత్రంబులుమూర్ఖులనిపించుకొనుసుఖజ్ఞానానుభవరూపస్మరణద్వ
యంబునుంగూడి సుషుప్తినుండితదాధారచైతన్యంబు అవస్థాత్రయంబుతోడ
గూడి చెడక నాధారమాత్రంబైయున్నయట్లనేక శరీరంబులుద్రోచిచెడునప్పు
దాధారచైతన్యంబునాశంబునొందదట్లై ననా తెలియనేకదేహంబులకాధా
రంబైతత్తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును తనకుదెలియవలెననుప్రమాణంబులేదె
ట్లై నమాతంబులవలననైనస్థూలశరీరంబులతోల్లిచెడిన నచ్చటనాదేహంబు
లకాధారంబైనయాత్మయొక్క మాయావరణంబువివేకజ్ఞానోదయ పర్యంబు
నునివృత్తిగాదుటండేసితత్తద్దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును దోషదట్లందువలనస
కలదేహంబులందునుందాకలదనేపట్ల తత్తద్దేహవ్యాపారంబునుండనకుండవ
లెననేటదులప్రమాణంబులేదనేకశరీరంబులందుండితావచ్చితి నేనపట్లతద్దే
హకరణేంద్రియవ్యాపారజ్ఞానంబును నందందుకుభేదంబైతోచి చెడునప్పుడా
దేహంబులకుందా నాధారంబైయుండినను నిశ్చయంబెట్లుచెడదట్లు జంగమ
స్థావరాశ్మకంబైతోచు సకలదేహంబులకు తానాధారంబని తెలియవలయు
నట్లయినవ్యవహారజ్ఞానంబెట్లన్నభేదంబైతోచుచుండుననినవిసంసారభేదం
బువలననిభిమానంబునకుదోచినజ్ఞానంబింతయేకానియాత్మసంబంధంబులేదను
నిశ్చయంబట్లయిన నాశ్మకుసర్వదేహధారణత్వంబున నదిసర్వదేహవ్యాపా
రజ్ఞానంబగుగాకంటివేని॥సీ॥ అప్పుడట్లభిలదేహవ్యాపకజ్ఞానమాత్మనచిత్రగు
పాదులాశ్మ శిరములువెయ్యెనపురుషుడాత్మంటివానప్పుడేశేషాదులాశ్మయ
గును నటులువెయ్యెనయితడాత్మయంటివా యప్పుడింద్రాదులుయాశ్మగారె ।
పాదముల్యెయ్యెనబలుడాత్మయంటివా యప్పుడుసూర్యాదులాశ్మగారె । హ
స్తములువేయగలయితండాత్మయనిన । కాయకవీర్యబాహుసురుగ్గారెయాత్మ
యైనశ్శశులునుబహువిధంబంటివేని । శ్రుతివిరాట్పురుషావస్థజూపిచెప్పె॥క॥
అలశ్రుతితాత్పర్యంబిటు । వలెనువిరాట్పురుషరూపవర్ణనమింతే । తెలియప
రబ్రహ్మ బంధతితాత్పర్యంబుగాదుధర్మతనూజా॥సీ॥అదిగాకదేహంబులర
చట్టలనుచోలెతగతదాధారచైతన్యమునకు । నవయవాత్మకమన్ననాయరచట్ట
బుచింగివమనుజులఘనయవయవ । ములుతోచునట్లంగ ములుచిహ్నుచుగుచోట
నాత్మస్వరూపముహస్తపాద । ములనుండవలెనికబాలిసమురూపమయివ్యవ
హారిచాత్మదానంటివేని । ఒనరవ్యవహారములనుసంయోగబలము । చేతనుప్ర

భావిశదంబుశేతనగునా యనివికల్పపరంపరలనముగాను తోచుచుండుదునీ
రీతిదోషదూరంక॥ అణువనియరుచువిభవనియును యణువిభువులునాశ్మగావు
యలమనసనియుంక॥ ఘనతర్క-వాదభేదముః లనుదగలుకొననివిధమున
దెరుగుంక॥ అనవినిధర్మజుడనియెను నకఘానీశ్వరమునకల్పమును నైశా
యణువునతతంబనియుఁ బ్రస్తుత్రుతికిక ధ్యానకాండమందక॥ ౨౭వ॥ గీ॥ అనిఘన
శ్చంద్రాక్షానమెట్లంటివేని యఖిలదృశ్యవిలక్షణమయిన నెట్టి నిర్గుణజ్ఞప్తిచైత
న్యమాప్రిమిదియ॥ వేదవేదాంతసిద్ధాంతవేత్తనిజము॥ తరువోజు॥ జననారవిసవ
య్యసకలకాస్త్రములసారంబునిర్గుణజ్ఞప్తిచైతన్యః ఘనచిదాకాశసాక్షాత్కా
రభోగకారణాత్మలచేత గ్రమమొప్పనట్లు॥ గనుపడ్డసుఖిసుఖము నీకనుగంట
చూచికడ తెరిసుఖముండుకరమొప్పననుచు వినుపించివ్యాసులవివిధవాదముల
విజయోక్తివద్యైతివెలసెననిపలికెంక॥ క॥ నీవేననువ్యవహారత॥ జీవుండజ్ఞానవ
శతజెందుచుదనల॥ జీవత్వమెరుగనేరక॥ సావయవశరీరమాన్నియనియెదలం
చుంక॥ గీ॥ సరవరేణ్యుట్లునానావిధంబైన దృశ్యమార్గంబులను దిరుగునహ
ము॥ దెలసితన్నుతానె తెలియంగవలెననితగనిభేదవాదధర్మయుక్తి॥

క॥ నానాసధాంతరంబుల నానావిధతర్క-వాదనటనలకెల్లక॥ బూ
నిత్యజీకారముగా దానేజయమండెధర్మతనయమహాత్మా॥

వ॥ అని యివిధంబున నద్యైతి తత్వంబెరిగించి పరామృతజ్ఞానోల్లా
సితుగు యుధిష్ఠిరుంబాచి మోక్షంబు సద్గురుకటాక్ష వీక్షణాః శేషంబువ
లనసులభంబుగానిష్కర్మాధ్యాసయోగంబులవాయనిరోధ బులప్రయాసంబు
ను రోగాస్తదంబునగురోగంబులకు దప్పిననిష్ఫలంబగు గాని అందువిశేషంబు
లేదు గావునసద్గురుసేవామూలంబున సంభవించినయత్నయోగంబున జాగ్ర
త్స్వప్నసుషుప్తలనతిక్రమించినప్రపంచబయిననిర్గురానందసముద్రంబునము
నింగి తెరువుమరుపుస్వరూపాను సంధానయెఱుకచెడవేదాంతంబుల నిరాధా
సనిర్వికల్పనిష్ప్రపంచనిర్వాణసర్వకారనిత్యశుద్ధననాతనబ్రహ్మవంశంబునరజ్జు
శుక్తిస్థాణువులయపీరజచోరాద్యా రోషణులయట్లదోచిన మాయాప్రపం
చంబుదబ్బరగుటంజేసి రతుండయితెన్నుదాదెలిసిముక్తుండగు మాయామాన
సవిభ్రమంబు తన్నునెఱుంగమింజేసిబద్ధుండగు యీబంధముక్తులునాశ్మకు లే
వునంకల్పస్వభావంబులు కాననీవాత్మమహత్తత్వంబుజీవన్ముక్తుండవై సర్వభో
గంబులుబొందుచునుఖంబుండుమనమణియనిట్లనియె॥ ఉత్సాహవృత్తము॥ వెల
యనట్లువారివివిధవాదములనుయు॥ క్తులజయించిధైర్యమొప్పగురుకృపాక్షిదన

రగా! జెలంగిము క్రికాంతవాని జెలికజాపిబ్రయముతో తలపులో వరించిమించెత
గినయిట్టివరుడని॥ పంచచామరము॥ పరావరస్వరూపమైనభాగ్యసంపదోద

—*— (ము క్రికాంతవివాహముహూర్తపుట్టము.) *—

య॥ నిరాకరించరాదయ్య నేకజన్మశీలుడ॥ మఱిన్మరింపరించిమించుము
న్మనోవిహారుడ॥ ధరాతలాది నాథము క్రితైతవానిచేరుచు॥ తరలి॥ కరగతం
బగువుప్పచూలికె ఖండివాదగజాంకుశా॥ భరణకంతమునంచువ్రేయచుభక్తి
వానినిసఖ్యురా॥ ల్పరగబెండ్లికినామతింపగఁజూచుభాగదామణి॥ గురువ
రేణ్యునిమోలనిల్పెనుకూర్చి తోన్మపాలకా॥ అంబురుహవృత్తము॥ అంతటనక్త
డ పెండ్లికొమారుడుహర్షచేలమువాసనా॥ క్రాంతసుగంధసుపుష్పములంద
ముగా ధరించుచుజిత్రవి॥ శ్రాంతికిరీటముదాల్చుచుల శ్రుతశబ్దకుండలుడవు
లువే॥ దాంతనిజాభరణంబులునొప్పుగ హంసవాహనుడయ్యపాలా॥ అల్ప
క్కిర॥ వైరాగ్యమార్గముననాదవర్ణ॥ నారావములుచెలంగనపుడునెలమి॥ నా
రాజకొలుపునకుహంసదీగ్గి॥ జేరంగదావచ్చెచెలంగియతఁడు॥ గీ॥ అపుడుసా
ధనసంపన్నుడొమముటు॥ డాగురూత్తముకృపకర్తమయినయట్లు॥ కొలు
వుజేరుచుదనరెనుకూర్చి సంత॥ సకలజనులనుసంభ్రమోత్సాహములును॥ గీ॥ ప
రగనిట్టుసమయ పతులుగొందరుమనో॥ కుటిలులగుచుమా యగూడిజనిరినిభి
లబంధయొక్తివాస్తానమంటపం॥ బపుడువెడలెగురుండుహర్షమునను॥ సీ॥ సక
లార్థపరివారజనులు సేవింపంగనిగమార్థములు నొప్పునగరిలోన॥ మండలత్ర
యములదండికివ్వలిచెంతపూర్వహృద్విధికిపాడవుగాను॥ యూర్ధ్వకుండలికినె
శవైనతావుననాలుగుత్రోవలనట్టనడుమ॥ నమరుబోధామంటపాంతర్గతానం
దవిజయఖ్యకల్యాణవేదికండు॥ వేలస్వస్త్రిసమేతుడైవేదరీతి॥ నమరకన్యయు
విన్నవాడట్లమరియు॥ మంగళస్నానములుచేసిరంగుమీర॥ పెండ్లిపీటలమీదనుబ్రీ
తిజెలగ॥ తరువోజవృత్తము॥ మంగళద్రవ్యముల్లంత్రోక్తిదనరాగ మంగళంబు
లుదాడమరియునంగనలు॥ మంగళతూర్వముల్లహేమజెలంగమధుసర్కములు
తత్వమస్యాదివాక్య॥ సంకతినర్థమల్లాడలుగాగస్వస్తికారోహగస్తలిపీతమున
ను॥ సంకతినర్థదీప్తాభాషికములుసరవిగాతెరనేత్రసమదృష్టిసమర॥ వ॥ మఱి
యునతద్వ్యావృత్తిలక్షణతటస్థలక్షణస్వరూపలక్షణంబులనుతలంబాలుబో
యుచు గురుదేవతాసన్నిధానంబునతత్వమస్యాదిలక్ష్యార్థోపాలంకృతమంగ
ళసూత్రగ్రహణంబులుభలగ్నంబునందనరసప్రుకుకృపాదానపరిగ్రహంజైత్ర
ద్వాకంకణంబులుమెఱయనేత్రత్రోత్రనాసాగ్రభూమిధ్యులోకనంబులుమంగ

శారతులియ్యులక్ష్యంతర్గమ్యచిత్తంబుబ్రహ్మముడిగాబ్రహ్మనుకూలంబునంద
నరిజ్ఞానాగ్నివ్రేగినకర్మలాజుహూమంబులుసేయుచుమఱిదేహేంద్రియాదిజ
గత్ప్రపంచంబనుసమిత్తులుబోధశిఖిబండవేల్చియంతఃకరణాజ్ఞాహుతిసేయు
చువాసనాపాణచిత్తజయంబునతత్వజ్ఞానాగ్నియొక్కబ్రదక్షిణంబుగావెల్లె
నాత్మారోపణంబుసేయుచుభూరిదానంబుగాచిత్తత్యాగంబునుమహాత్మాగం
బునుంజేసిసాంగంబుగాసకలకర్మకృత్యంబులుదీర్చుచుశత్రుమిత్రాత్మకంబగుస
ర్వజనంబులకుయథేష్టంబుగాపుణ్యపుణ్యయుక్తంబగు నాగమకర్మభోజనప
దార్థంబులుస్తుతినిదావ్యాజబలంబుననూరవిందుగావించుచువ్యావహారికప్రా
తిభాసీకసత్తలకతతంబగునిరంతరసిరుపద్రవప్రత్యక్షపారమార్థికబ్రహ్మస
త్తాస్వరూపంబగుసన్మార్గంబులనడుచుచుజీవేశ్వరకూటస్థబ్రహ్మైక్యావలొక
నామృతాహారైసకలసంభ్రమంబులవివాహంబునెరవేర్చుచునంతమిధ్యాపు
రుషసూర్యాస్తమానంబగుటయురాగజ్వేషంబులనుపక్షులుసంసారవృత్తి
గ్రంబులనాశ్రయింపజాలకకృత్రిమంబులనుజనులుమాయానిజనివాసయుక్తింద
నరనరిషడ్వర్గతిమిరంజెదురెరుంగనీకీమూఢమానసంబులనుదిక్కులపిక్కుటిల్ల
సువ్రతజనచిత్రాకాశంబుననానాపుణ్యవక్షత్రంబులుప్రకాశింపవృత్తినిరోధ
చంద్రోదయంబుమోడశకళలందనరసాధనాంతఃకరణకుముదంబులువికసింపన
నుబంధవత్సువ్యయంబులనుచకోరంబులుచెలంగయోగశాస్త్రార్థకాముకజనం
బులుసంతసిల్లనప్పుడుముక్తివధూవరులుఛూమికాసప్తఃఋషిమండలత్రయమ
ధ్యంబునవెలుంగునవ్వనిష్ఠుసన్నిధానంబునవీతాభాస్వత్యలురూపంబునంగ
నుపించునరుంధత్యానలొకంబుసేయుచుసత్యత్యంబులదీర్చుచుసుఖంబుండి
రిట్లుపనిషదర్థవాధప్రకారంబులనుదినంబులుగడుపుచుసర్వశుభలక్షణంబుగా
నుశ్రేయోమార్గధ్యానంబులనాకబలిమొదలగుశోభనంబులుసేయుచున్నంత
నపుడుసతివత్సరోత్సవంబులకుంజెలంగిముక్తివధూవరులుదీయగుసర్వజనం
బులునాలుగువేదంబులందనరుతత్వమస్యాద్రిమహావాక్యంబులనుకొప్పెరలనిం
చినసచ్చిదానందనిత్యపరిపూర్ణంబులనుపంచపదార్థయుక్తరసంబగువసంతం
బుప్రాణాయామజయంబులనువ్రాత్యలనుయంతర్ధానసంబులనుంచునకోవు
లనించివేదాంతశిశ్నితార్థంబులంజల్లుడలాడనప్పుడాత్మాకాంతతనపతియగు
దేశికస్వామినియానందరసవసంతంబునందేలించుటయంజూచిముక్తికాంతా
లలామనైరాగ్యోపరతులనుచెలికత్తెలుంజేరేపస్వరూపప్రకాశంబునుకడకం
టజూచుప్రకాశంబునుముఖంబునుచిరునవ్వుదళుకొనత్తశుభేచ్ఛయనుకరంబు

న రాజయోగరసంబనువసంతంబు దెచ్చి తనపతియగుయోగీంద్రునిపైనించవా
 డుముగిముగినగవులునగుచు ధ్యానవాత్రులనుననుభూతిరసంబనువసంతంబు
 దానిపయింబిలికినపదియును జెలరేగియోగాభ్యాసరసంబునందోగించిలత్వ్యత్ర
 యములనుమూలదాగబోవుటయువాడునుసద్వాసనా కరగతభోగేచ్ఛావసం
 తపాశ్రుడయు వాసనాపుష్పయు క్తంబులగు మనోవృత్తికురులదూలి యాడ
 యాభరణాంబరంబుజారలలితాసానింద కుండలంబులెల్లాడ వైరాగ్యముఖం
 బు జెమర్చుదానివెంబడిందగిలి యంతర్లత్యంబునజిక్కించుకవ్యాపకంబుగ వ
 సంతంబెవలనదోగించుసమయంబుననదిసర్వాపారియగుటంజేసి వానికరగత
 మగువసంతంబువానిపైనించు నవసరమునశ్రుతికాంతలు వానిదర్శనీకసాధకం
 బనుబంధిచే బిగబట్టుటయునుకామాతురులకుస్థిగ్గులేదవుటంగాన వైరాగ్యో
 పరతికరగతంబగు నిర్విషయానంద వసంతంబువాడాడసితసభార్యాసహాయ
 స్త్రీసమాహంబుమీద వర్షంబుగాగురియించుటయు సమాధివిరోధంబు ల
 గురియివిజ్ఞేపకపాయ రసాన్వాదస్త్రీలుదూరంబుగాదొలంగునప్పుడుముక్తి
 కాంతాసమరసానందవసంతంబుయోగభోగస్త్రీలందియ్యి యేమరించి యా
 రోఘామికయగుపాదార్థ భావనావిశేషంబుననిక్కి నిత్యనిర్గులకరంబులుఘ
 నంబుగా ప్రసాదించిపతిమనగిరో వీధినభిషేకంబుజేసి దేహాత్మబుద్ధిరహితం
 బనుపాదంబులనంతర్నాదమంజీరంబు దీర్ఘఘంటికారావంబున మ్రోయస
 వికల్ప కాంబరంబునిరామయ కుచంబులపైజార బాహ్యదృశ్యానువిధశబ్దా
 నువిధననికల్పకంబులను కుసుమయుక్తంబగు సంతర్పృశ్యానువిధశబ్దాను విధం
 బులనుకొప్పుర్వికల్పంబుగా వీడస్వయం ప్రకాశంబనుతాటంకంబులుశృతిదీ
 ప్తివల్లాదభావాభావమధ్యంబునియాడజ్ఞప్తికళాముఖంబుగాజెమర్చునిరా భా
 సంబునంద బడుచుసుఖమ్నాంతర ద్వారంబననవాయామనోవేగంబుగా బ
 రుగెత్తిమండలప్రయంబులు గడచిపారమార్థికసత్రారహస్య మంటపాంతర్గ
 తానందవసంతంబుని రవ్యజకరంబునచిన్నయపాత్రలబుబూర్ణంబుగావించి
 లేచ్చుసమయంబున దానిపతియగువధూతయనుసమాధిసాధక స్త్రీసహి
 తుండయు ప్రత్యగానందకూటసమార్గంబున కెదుర్కొనియద్వయ బ్రహ్మజై
 తర్యానలౌకసంబుచేతనున్నానియగు దానికరంబుబట్టుటయునదియు స్థిగ్గుప
 డకతుర్యాశితంబుచేకొక్కకరగ తానందవసంతంబు వానిపయిజిష్టువిజ్ఞాన
 శామోహంబునదానిచెక్కిలిముద్దుకొనుచుస్వరూపలీలావినోదంబుల హాక
 కొకగుసరిసంబు వసంతంబులాచునిట్లత్వంత సంభ్రమంబులవారలువసం

తోత్సవక్రీడావినోదంబులం బ్రాద్దుబుచ్చుచుండిరంతనారాత్రియాత్మకాంతా
సమేతుండగుసద్గురువ ర్యాజ్ఞాపనంబునము క్రివధూవరులకుచిచ్చక్రిమిదలగు
కాంతలునిషేకశోభనద్రవ్యంబులమర్చి శుభముహూర్తంబున సెహార్థప్రాణం
బులనుఫలంబులు గురునకుదానంబుసేయించి యావధూవరుల నిద్దరికొల్లాట

—* (శోభనముహూర్తఘట్టము.) *—

మండలాంతర్గతమందిరంబున హంసతూలికాతల్పంబునశోభనంబులుబాడుచు
వారినునిచిగురుస్నానంబున జేరిఇష్టకథావినోదంబులనుండిరంతనక్కడము
క్రివధూవరులువేదాంతార్థకళాయోగకుశలులయ్యెను నూతనసంగమంబగు
టంజేసిస్వరూపాన్ముఖస్సక్రీడాదంభసమయంబునము క్రికాంతాలలామ ము
గ్ధయగుటయానుభర్తయగుయోగీశ్వరుచిత్రంబు ము క్రికామాతరత్వధ్యానం
బుచేతమండలత్రయవధ్యంబున వెలుంగునాన్మపీతాభాస్వస్థానరూపంబనిత్రు
తిబలుకుటంజేసి యదియెము క్రికాంతధరియించినపీతాంబరంబగునట్టి యంబ
రగంబు గాంచు మనోయా క్రిందివియటయూ నిర్వాణియగుటంజేసి వాయాదల
నంబునకరంబునయోనిస్థానంబగునుషుమ్మాంతరద్వారంబుమాసి చిత్రవిక్షే
పంబునువేగొక్క కరంబునందనకుదూరంబున వెలుంగు జీవకళాదూపదీపంబు
చాయనడ్డంబుచేసిననదియొనొక్కమనోహరంబై గతాయాతసుఖంబునందన
రైనంతనాకాంతసునిష్ఠయనుసిగ్గువ గతాయాతంబునుంగాక చిత్రవలనంబను
విక్షేపంబునుగాక సూరకుండుటయొనప్పుడు యోగీశ్వరుండగు పతవృత్తసీత
మనోవ్యాపకసులనంబును కాగిటంగీలించియొడలంబులకాంకురంబులవొడమ
దృఢచిత్రంబునహంసతూలికాతల్పంబునందు స్వయంప్రకాశంబున వెలుంగ
ముందరనిడుకొనితత్ప్రకాశమానంబులగుచు వెలుంగచేక్కిల్లుముద్దుకొంటుచు
సంవిధానందకుచంబులునివురుచుస్వరూప జేలిమిసేయునదియు బరమపతివ్ర
తయగుటంజేసి పౌశ్చిత్వంబువభర్తకుప్రియంబగురినిని బెనంగకళలంటుచునా
దస్వరూపంబులుశ్రావ్యంబుగాహృదయంబు గరంగికుండలీశక్తిభేదంబునయో
నింజమర్చించిదుతనంబుగా రహస్యక్రీడలంబరవశువై గురముకుళితస్నేతుల
గుచువృత్తిరహితచిత్రాకాశచిదాకాశ శరీరంబులు రెండునైక్యంబుగా బెనం
గిగాధరతులచిత్రంబుతన్మయంబగుటజేసినున్నానియగు తుర్యంబునసుఖిజ్ఞైక్తిక
లాసత్తామాత్రంబుగానుండునప్పుడుశుద్ధవాసనాయాక్తులగుటంజేసి మరకొం
తదడవులకుసమాధిగళితంబుగాయోగీశ్వరునిచిత్రంబుమధ్యవిక్షేపంబునొండు
టబుట్టిననదియోపోలయెఱుకయగుటంగావున సవికల్పకల్పానంబు గాదిదాకాశ

స్వరూపంబగుముక్తికాంతాచిత్తురుమండభిముఖంబుగాఁగైకొనిజీవపరైక్యం
 బును నత్యంతప్రేమంబుల తుర్యమర్యాదీతంబులగు రత్నక్రీడలంజెలంగి నిర్వి
 యోగనిద్రలసుఖంబునందనరసం దవివేకప్రభాతసమయంబగుటయు నజ్ఞాన
 తిమిరంబు వర్ణాశ్రమాచారజవహృదయగుహలంబ్రవేశింపధ్యానభక్తివైరా
 గ్యంబులు వెలవెలంబారమునిజనహృదయకమలంబులు వికసింపనుపనివదర్శ
 ప్రతిపాదకభృంగర్పుంకారంబులెనగ పూర్వహృదయకభరినారూఢజ్ఞానభా
 నుండుదయించుటయు తత్వజ్ఞజనసంచారప్రకాశబైయొప్పుచుండెనంత నా
 ముక్తివధూవరులునుతత్సమయంబునమేలగనియాత్మాంగస్థాన సద్భావంబు
 లనుగురుశుశ్రూషలనిత్యకృత్యంబులుదీర్చియాచార్యసుమతంబునంబత్తునమే
 తంబువేదాంతార్థరాజ్యాభిషిక్తుడైయఖిలబోధార్థవస్తువులసర్వజనసంతో
 షకరంబుసేయుచు పరమైశ్వర్యసుఖంబు నందనరిగగుక్యపాలబ్ధంబగు నిజని
 వాసగృహంబత్యంతక్రీడావినోదంబుల కాటపట్టగుటంజేసియందాత్మారామ
 శృంగారవనంబులుజూచుచు నిగమవృత్తేశాఖాగ్రంబుల మోక్షసాధకుకళా
 రికాకోకిలస్వరంబులునోపూయననాలకింపుచునాగమార్థరహస్యంబులను
 దిగురుమావిగుమురులనీడలనిలుచుచు పరలాభఫలంబులురుచిపుడు శుద్ధవాస
 నాపుష్పంబులాస్వాదించుచునంతశ్శీలంబులగు పొదరి-డ్లక్రీడలుసల్పుచు సం
 తోషకరంబులు తనప్రియాకాంతను పొడవుగానిక్రించునున్నతశాస్త్రార్థతరు
 శాఖాగ్రంబులంబ్రకాకించుగుణత్రయపుష్పంబుల జీదిమితత్సమీపంబుననున్న
 శుద్ధసత్వకుసుమంబులండియ్య సుఖతరంబుగాకొగిటండించియాపుష్పంబులుశి
 రంబునధరియింపుచు యోగయుక్తంబులగుశ్రీశైలమేరుశిఖాగ్రంబులతదలిబా
 హుళిత్యంబైన ద్వాదశారచక్రమేఘసంచారంబులకలరిమనోమయారంబు
 లుచెలంగమారుతజయంబులను మెరుపులుచిత్రజయమేఘగర్జితంబులందఁగ్తు
 నంగనుపించనులికిన్పుత్రిభయ బునంగంగలింతు కొనునిజ కాంతాలింగనంబు
 నందనరుచు యోగభోగంబులనునత్వత్తపిచుమందమందారభూరుహంబులం
 బెడ్డిండ్లు సేయించు వివేకభూజంబుననల్లినగురుక్యపాక్తియనుతీగలనుయ్యల
 లాగుచుతత్వకందరంబులందాగు చూశలాడుచు స్వరూపాధరపానంబులన
 పుటపుటికిబుద్ధిప్రసించారంబులనుబడగిలదీపుచుబ్రహ్మహంబనుసుశబ్దం
 బులమ్రోయిశలయేటిదరులచిన్నయానందపూజేనియసోనకాలువలునాత్మపు
 ప్పొక్కవడ్డుబుగ్గట్టుచు మనోహంకృత్యంబుల జెలంగి మరియునజపామత్రాత్
 రందంబులగుకూనలబీభవరాజ్యుక్తిపురుషులగుటజేసి రేచకపూరకకుంభక

ప్రవాహంబులదనరుసిదాపింగళా సుషుమ్నాఖ్యలగంగాయమునావానరుడే
 లుజెలంగు నాచౌరాదికమలంబరస్పరాలోకనంబుల మోండొంటి కండిచ్చువి
 నోదంబులకలరితామును చిన్నయహంసలవడవ్వలుదాల్చుచు ననాహతవిశు
 ధ్ధవక్రవాకమిధునంబులంబాయంబోవుచుప్రణవనాధ యంకారములు గలన
 హంకారభృంగంబులనివారింపుచు నంతః కరణసరోదరయక్షంబగుత్రివేణీ
 సంగమంబులనిరామయ కుచప్రమాణజలంబులనానందంబులజల్లులాడుచు ని
 ర్వాణావింగనంబులనధరాదిచుంబనంబులమర్మస్థానంబులంటుచుఇచ్చావినో
 దంబులంజలగ్రీడలాడుచునత్యంతప్రియనదీతీరంబునంజేరియొకఁ డికోకరుషస్త్రా
 భరణంబు లలంకరింపుచుహృదయంబురమింపసత్యజ్ఞానమోహంబులనన్యో
 న్యాలోకనంబుల గాఢావింగనంబుల సుఖప్తికళామూర్తులగుచు నానాభో
 గంబులందనరిలత్యత్రయంబులగునిజగృహంబులంబ్రవేళించునమయంబునచి
 త్రవిశ్రాంతిమొదలగుసుందరులాసందారతులియ్య బ్రహ్మనందంబునంజొక్కు
 చునుఖాసన సహజానందశయ్యల స్వప్రీతసమేతంబుగానిజలలగోఖంబుండు
 చునారూఢజ్ఞానసన్మార్గంబుల నడుచుచుసిద్ధాంతమార్గంబులనిత్యమహోత్స
 వంబులుసేయుచు సద్గురువాక్యార్థరాజ్యసరిపాలనంబులందనరిసర్వజనంబు
 లతత్యాగంబుగాబోషింపుచు నిట్లుముక్తవధూవరులునిరంతరసుఖక్రీడావినో
 దంబుల బ్రొద్దుపుచ్చుచుసుఖంబుండీరనిశ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యుండుధర్మజు
 నకుపరమరహస్యంబగు బ్రహ్మగుభోగంబు శృంగారకథాలక్షణంబునవిను
 పింపసకలజనానందకరంబుగానాసమయంబున దేవదుంధులుమొరయినమ
 రులుకుసుచువృష్టిగురియింపనత్యంతోత్సాహంబుతోకృష్ణద్వైపాయనుండు
 పరమామృతజ్ఞానోల్లాసీయగు యుధిష్ఠిరుంజూచినీవాత్సరామత్వంబున జీవ
 న్ముక్తుండవైస్వభోగంబులంబొందుచుసుఖంబుండుమనిమరియునిట్లునియె॥౬॥
 శ్రీకరలిలంజెలగుశ్రీగురునాథకృపావిశేషవి ద్యాకుశలంబులందనరియాశ్చ
 లముక్తివధూవరుబ్రహ్మ ధాకృతినిత్యసంపదలహర్షమునొందుచు నుండిరిట్టి
 పూర్వా రాకృతపుణ్యభావమహిమాతిశయంబునుతింపశక్యమేక॥ కుంతిసుత
 నీభాగ్యం బింతింతనియెంచవశమెయికథవినువా రెంతయుసకలకుభశ్రీ ।
 సంతానమునందుచుండ్రునత్యముధాక్రిక॥క॥ కల్యాణాపేక్షితులగు కల్యా
 ణులుముక్తిలనకల్యాణముసా కల్యతవిసగోరినసాఫల్యంబుద్రౌపదీపరమా
 ర్థంబై॥ కావున॥శా॥శ్రీరామస్తవరాజమెవ్వడిలలోజింతింపుచున్వాయుచుక
 సారోక్షిన్వినుచుండినట్టిఘనులు తానహంబుతోసంపదల్ । మీరన్నిత్యమహా

త్వవంబులను నెమ్మిక్ గాంతురేప్రొద్దువా త్సారామంబుగనన్నిదేశములనితా
నందులైధర్మజా॥ గ్గి॥ సకలశుభములు రాఘవ స్తవమునీకు । నెరుక జెప్పితినివినిశ్చ
యెల్ల ప్రొద్దు । దలుపుచుండుము సంపదల్లలిగిసౌఖ్య । మందుచుండెడు సత్యబ
నార్యవినుతి॥ వ॥ అని వేదవ్యాసుడు ధర్మజున కరింగించి జాత్రమంబున శిష్య
పోషణంబు సేయుచు సుఖంబుండెధర్మజుండును సంతతశ్రీరామ స్తవరాజపా
రాయణమహిమాన్వవంబులు సేయుచు సుఖంబుండెననినవిని సంతప్టుంజ
రంగులైన సకాదిమహామునుల త్యాగదరంబున శ్రీరామ స్తవరాజమహాత్వవిహి
మంబును శ్రీవ్యాసభట్టార కాచార్యప్రభావంబును ధర్మజుంగొని యాడుచు సూ
తుంబ్రశంసించుచు సుఖంబుండెరిట్లు॥ క॥ శ్రీకర మునీజనహృదయవశీకర బ్రహ్మే
ద్రదివిజ శేఖరవినుతి శ్రీకర సంతతజయలక్ష్మీకర యదుకులవిహార శ్రితజనధా
మాని॥ నయనహృదబింద్వంతర్మనఃప్రాణమద్రా । నయనఘనసుష
మ్నానాడిసంయోగనిదా । నయనజితసుకంద్రానాదసచ్చిహ్నరంద్రా । న
యనకళిదనేకా నాసికాగ్రప్రకాశా॥

గద్య॥ ఇది శ్రీరామచంద్రవరప్రసాదలబ్ధకవితావిలాసశాండిల్యగోత్రపవిత్రకృష్ణయామాత్యపుత్రవినుత గుణధుర్యవల్లయామాత్యప్రణీతంబైన శ్రీరా
మ స్తవరాజంబును మహాప్రబంధంబునందు శ్రీవ్యాసభట్టారకుండుముముక్షుల
క్షణంబును ఆచార్యస్వరూపంబును శుశ్రూషాలక్షణంబునుండెప్పి ధర్మజుండు
శ్రీవ్యాసభట్టార కాచార్యుంబ్రశంసించుటయు కృష్ణవైపాయనుండు యోగీ
శ్వరప్రభావంబుజెప్పుటయు యుధిష్ఠిరుండుగురుకారుణ్యంబునంగలుగు మో
క్షలక్ష్మీకల్యాణంబానతిమ్మనినత చాచార్యుండు బ్రహ్మనందనగరవర్ణనంబును
అశ్మకాంతాసమీతుండగు దేశికస్వామితి ననుతయగు మోక్షలక్ష్మీ స్వయంవ
రంబు చాటింపవానామతా భీష్మరులుంజను దెంచినయామక్తికాంత తండ్రి
యగు దేశిక స్వామియనుమతిని యుపరతిచెయ్యాదుకతాకిక కావ్యకర్మసత్కా
ర్మఫలత్యాగ నానావిధవాదజయుండగు వేదాంతినివరించుటయు దేశికస్వా
మి వేదాంతయోగశాస్త్రోక్తముగా కల్యాణంబొనగూర్చుటయు వసంతోత్స
వాదిమహిమాన్వవంబులునడుచుటయు శ్రీరామ స్తవరాజ కథాశ్రవణంబునకు
మహాఫలంబు జెప్పుటయునన్నది సర్వంబును తృతీయాత్వాసము.

శ్రీరామ స్తవరాజము- తృతీయాత్వాసము.

సంపూర్ణము.

